

ZAKON

O VISOKOM OBRAZOVANJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem visokog obrazovanja, uslovi i način obavljanja delatnosti visokog obrazovanja, osnove finansiranja visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje ove delatnosti.

Svi termini kojima su u ovom zakonu označeni položaji, profesije, odnosno zanimanja i zvanja, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Delatnost visokog obrazovanja

Član 2.

Delatnost visokog obrazovanja od posebnog je značaja za Republiku Srbiju (u daljem tekstu: Republika), deo je međunarodnog, a posebno evropskog, obrazovnog, naučnog, odnosno umetničkog prostora i obuhvata akademsko i strukovno obrazovanje.

Ciljevi visokog obrazovanja

Član 3.

Ciljevi visokog obrazovanja jesu:

- 1) prenošenje naučnih, umetničkih i stručnih znanja i veština;
- 2) razvoj nauke i unapređivanje umetničkog stvaralaštva;
- 3) obezbeđivanje naučnog, umetničkog i stručnog podmlatka;
- 4) obrazovanje kreativne populacije koja neprekidno usvaja i stvara nova znanja;
- 5) obezbeđivanje jednakih uslova za sticanje visokog obrazovanja i obrazovanja tokom čitavog života;
- 6) bitno povećanje broja stanovnika sa visokim obrazovanjem;
- 7) unapređenje međunarodne otvorenosti sistema visokog obrazovanja.

Principi visokog obrazovanja

Član 4.

Delatnost visokog obrazovanja zasniva se na sledećim principima:

- 1) akademske slobode;
- 2) autonomija;
- 3) akademski integritet;
- 4) jedinstvo nastave, naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada i inovativne delatnosti, kao i stručnog rada;

- 5) otvorenost prema javnosti i građanima;
- 6) uvažavanje humanističkih i demokratskih vrednosti nacionalne i evropske tradicije i vrednosti kulturnog nasleđa;
- 7) poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih vidova diskriminacije;
- 8) usklađivanje sa evropskim sistemom visokog obrazovanja i unapređivanje akademske mobilnosti nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata;
- 9) učešće studenata u upravljanju i odlučivanju, posebno u vezi sa pitanjima koja su od značaja za kvalitet nastave;
- 10) ravnopravnost visokoobrazovnih ustanova bez obzira na oblik svojine, odnosno na to ko je osnivač;
- 11) afirmacija konkurencije obrazovnih i istraživačkih usluga radi povećanja kvaliteta i efikasnosti visokoškolskog sistema;
- 12) obezbeđivanje kvaliteta i efikasnosti studiranja;
- 13) povezanost sa preduniverzitetskim obrazovanjem;
- 14) zaštita intelektualne svojine u procesima transfera znanja.

Akadske slobode

Član 5.

Akadske slobode jesu:

- 1) sloboda naučnoistraživačkog i umetničkog rada, uključujući slobodu objavljivanja i javnog predstavljanja naučnih rezultata i umetničkih dostignuća, uz poštovanje prava intelektualne svojine;
- 2) sloboda izbora metoda interpretacije nastavnih sadržaja.

Autonomija

Član 6.

Autonomija univerziteta i drugih visokoškolskih ustanova podrazumeva, u skladu sa ovim zakonom:

- 1) pravo na utvrđivanje studijskih programa;
- 2) pravo na utvrđivanje pravila studiranja i uslova upisa studenata;
- 3) pravo na uređenje unutrašnje organizacije;
- 4) pravo na donošenje statuta i izbor organa upravljanja i drugih organa, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) pravo na izbor nastavnika i saradnika;
- 6) pravo na izdavanje javnih isprava;
- 7) pravo na raspolaganje finansijskim sredstvima, u skladu sa zakonom;
- 8) pravo na korišćenje imovine, u skladu sa zakonom;
- 9) pravo na odlučivanje o prihvatanju projekata i o međunarodnoj saradnji.

Prava iz stava 1. ovog člana ostvaruju se uz poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda i otvorenosti prema javnosti i građanima.

Akademski integritet

Član 7.

Na akademskom integritetu zasnivaju se: očuvanje dostojanstva profesije, unapređivanje moralnih vrednosti, zaštita vrednosti znanja i podizanje svesti o odgovornosti svih članova akademske zajednice i unapređenje ljudskih prava i sloboda.

Nepovredivost akademskog prostora

Član 8.

Prostor visokoškolske ustanove nepovrediv je i u njega ne mogu ulaziti pripadnici organa nadležnog za unutrašnje poslove bez dozvole nadležnog organa te ustanove, osim u slučaju ugrožavanja opšte sigurnosti, života, telesnog integriteta, zdravlja ili imovine.

U akademskom prostoru ne mogu se organizovati aktivnosti koje nisu povezane sa delatnošću odgovarajuće visokoškolske ustanove, osim uz njenu dozvolu.

Pravo na visoko obrazovanje

Član 9.

Pravo na visoko obrazovanje imaju sva lica sa prethodno stečenim srednjim obrazovanjem u četvorogodišnjem trajanju, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje srednje obrazovanje.

Izuzetno, pod uslovima određenim statutom visokoškolske ustanove, pravo na visoko obrazovanje ima i lice bez stečenog srednjeg obrazovanja koje konkuriše za upis na studijske programe iz umetničkih oblasti.

II. OBEZBEĐIVANJE KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

Član 10.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savet) obrazuje se radi obezbeđivanja razvoja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja.

Sastav Nacionalnog saveta

Član 11.

Nacionalni savet ima 17 članova, koje imenuje Vlada, vodeći računa o zastupljenosti pripadnika oba pola, i to:

1) 15 članova iz reda redovnih profesora, vrhunskih stručnjaka u zvanju naučnog savetnika, odnosno umetnika sa međunarodno priznatim radovima ili osvedočenim doprinosom nacionalnoj kulturi, vodeći računa o zastupljenosti obrazovno-naučnih, odnosno obrazovno-umetničkih polja, kao i zastupljenosti univerziteta, na predlog Konferencije univerziteta;

2) dva člana iz reda profesora strukovnih studija, na predlog Konferencije akademija strukovnih studija i visokih škola (u daljem tekstu: Konferencija akademija i visokih škola).

U pitanjima koja su od značaja za studente, na poziv Nacionalnog saveta, u radu Nacionalnog saveta, sa pravom učestvovanja u odlučivanju, učestvuju dva predstavnika

studenata koje određuju studentske konferencije iz redova studenata koji imaju prosečnu ocenu studija najmanje osam.

Kada se na jeziku nacionalne manjine u celini ili delimično izvodi nastava u okviru visokog obrazovanja, u pitanjima od značaja za izvođenje nastave na jeziku nacionalne manjine, u radu Nacionalnog saveta, sa pravom učestvovanja u odlučivanju, učestvuje predstavnik nacionalnog saveta te nacionalne manjine.

Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija i visokih škola, objavljuje javni poziv za prijavljivanje kandidata za članove Nacionalnog saveta najkasnije u roku od šest meseci pre isteka mandata članova Nacionalnog saveta.

Rok za prijavljivanje kandidata za članove Nacionalnog saveta jeste 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Lista prijavljenih kandidata stavlja se na uvid javnosti u roku od 10 dana od isteka roka za prijavljivanje kandidata.

Primedbe i predlozi u vezi sa prijavljenim kandidatima mogu se dostaviti u roku od 15 dana od dana stavljanja liste prijavljenih kandidata na uvid javnosti.

Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija i visokih škola upućuje predlog Vladi, od najviše 18, odnosno tri kandidata, u roku od 30 dana od isteka roka za dostavljanje primedbi i predloga iz stava 7. ovog člana, vodeći računa o broju studenata i o broju nastavnika i saradnika, shodno članu 26. stav 5. ovog zakona.

Vlada donosi odluku o imenovanju članova Nacionalnog saveta u roku od 30 dana od dobijanja predloga iz stava 8. ovog člana.

Član Nacionalnog saveta ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organu političke stranke ili na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove, kao ni lice koje je član Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija za akreditaciju) i lice koje je zaposleno u Nacionalnom telu za akreditaciju i proveru kvaliteta u visokom obrazovanju (u daljem tekstu: Nacionalno akreditaciono telo).

Mandat članova Nacionalnog saveta traje četiri godine sa mogućnošću još jednog izbora.

Vlada razrešava člana Nacionalnog saveta pre isteka mandata, i to:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako ne ispunjava dužnosti člana Nacionalnog saveta ili svojim postupcima povredi ugled te dužnosti, a na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola;
- 3) ukoliko se ispuni uslov iz stava 10. ovog člana.

Nacionalni savet bira predsednika iz reda svojih članova.

Članovi Nacionalnog saveta imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Vlada.

Nadležnost Nacionalnog saveta

Član 12.

Nacionalni savet:

- 1) prati razvoj visokog obrazovanja i njegovu usklađenost sa evropskim i međunarodnim standardima;
- 2) predlaže ministarstvu nadležnom za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) mere za unapređivanje sistema visokog obrazovanja;

- 3) daje mišljenje o politici upisa na visokoškolske ustanove;
- 4) daje mišljenje u postupku donošenja propisa kojima se uređuju pitanja od značaja za delatnost visokog obrazovanja;
- 5) predlaže Vladi normative i standarde rada visokoškolskih ustanova, kao i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje, po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola;
- 6) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije, na osnovu predloga žalbene komisije, koju obrazuje za svaku pojedinačnu žalbu;
- 7) utvrđuje smernice u vezi sa organizacijom, sprovođenjem kratkog programa studija i izdavanjem odgovarajućeg sertifikata;
- 8) utvrđuje naučne, umetničke, odnosno stručne oblasti u okviru polja iz člana 37. ovog zakona, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola;
- 9) utvrđuje listu stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva sa naznakom zvanja odgovarajućeg stepena studija iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku;
- 10) utvrđuje standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 11) utvrđuje standarde za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 12) utvrđuje standarde za početnu akreditaciju na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 13) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 14) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa na predlog Nacionalnog akreditacionog tela;
- 15) utvrđuje minimalne uslove za izbor u zvanja nastavnika, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola;
- 16) donosi Osnove za kodeks o akademskom integritetu na visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji;
- 17) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Nacionalni savet najmanje dva puta godišnje održava sastanak sa Privrednom komorom Srbije, odnosno jedanput godišnje sa Nacionalnim prosvetnim savetom, Savetom za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i drugim profesionalnim udruženjima za razmatranje pitanja iz svoje nadležnosti i utvrđivanja prioriteta u sprovođenju politike visokog obrazovanja.

Akti iz stava 1. tač. 8)–16) ovog člana objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Rad Nacionalnog saveta

Član 13.

Rad Nacionalnog saveta je javan.

Nacionalni savet, za potrebe svog rada, može da obrazuje posebna radna tela.

Sredstva za rad Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obezbeđuju se u budžetu Republike.

Stručne, administrativno-tehničke i informatičke poslove za potrebe Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obavlja Ministarstvo.

Nacionalni savet podnosi Vladi izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje.

Nacionalni savet donosi poslovnik o svom radu, poslovnik o radu Žalbene komisije i Kodeks o akademskom integritetu i sprečavanju sukoba interesa članova Nacionalnog saveta i članova žalbene komisije.

Nacionalno akreditaciono telo

Član 14.

Radi obavljanja poslova akreditacije, provere kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu, vrednovanja studijskih programa i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju Vlada obrazuje Nacionalno akreditaciono telo.

Nacionalno akreditaciono telo ima svojstvo pravnog lica.

Nacionalno akreditaciono telo finansira se iz prihoda od naknada za akreditaciju i proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu, vrednovanja studijskih programa i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju i iz drugih prihoda u skladu sa zakonom.

Nacionalno akreditaciono telo podnosi Vladi izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje, a izuzetno i na zahtev Nacionalnog saveta i Ministarstva.

Organi Nacionalnog akreditacionog tela

Član 15.

Nacionalno akreditaciono telo ima organ upravljanja, organ poslovođenja, stručni organ i stručne službe koje obavljaju administrativno-tehničke poslove.

Bliži uslovi u pogledu načina rada, načina i postupka izbora i razrešenja organa Nacionalnog akreditacionog tela utvrđuju se aktom o osnivanju i statutom Nacionalnog akreditacionog tela.

Upravni odbor

Član 16.

Organ upravljanja Nacionalnog akreditacionog tela je upravni odbor.

Upravni odbor ima pet članova, koje imenuje Vlada, vodeći računa o zastupljenosti pripadnika oba pola.

Četiri člana Upravnog odbora predlaže Konferencija univerziteta iz reda redovnih profesora univerziteta, a jednog člana predlaže Konferencija akademija i visokih škola iz reda profesora strukovnih studija.

Članovi upravnog odbora biraju se na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora.

Član upravnog odbora ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organ političke stranke ili na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove, kao ni lice koje je član Nacionalnog saveta, Komisije za akreditaciju ili lice koje je zaposleno u Nacionalnom akreditacionom telu.

Član upravnog odbora ima pravo na naknadu za rad u iznosu koji utvrđuje Vlada.

Nadležnost upravnog odbora

Član 17.

Upravni odbor:

- 1) bira i razrešava direktora Nacionalnog akredaticionog tela;
- 2) bira i razrešava članove Komisije za akreditaciju;
- 3) usvaja godišnji program rada i finansijski plan, uz saglasnost Vlade;
- 4) donosi statut i opšte akte;
- 5) usmerava i nadzire rad direktora;
- 6) donosi etički kodeks i pravila ponašanja lica zaposlenih u Nacionalnom akreditacionom telu, članova Komisije za akreditaciju i recezenata;
- 7) utvrđuje visinu naknade za akreditaciju uz saglasnost Vlade;
- 8) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom, statutom i aktom o osnivanju Nacionalnog akreditacionog tela.

Upravni odbor donosi statut uz prethodnu saglasnost Vlade.

Direktor

Član 18.

Organ poslovođenja Nacionalnog akreditacionog tela je direktor.

Direktora se bira i razrešava u skladu sa zakonom, na osnovu javnog konkursa, iz reda redovnih profesora univerziteta koji imaju iskustvo u poslovođenju i obezbeđivanju kvaliteta u visokom obrazovanju.

Direktor se bira na period od pet godina, sa mogućnošću još jednog izbora.

Nadležnost direktora

Član 19.

Direktor:

- 1) zastupa i predstavlja Nacionalno akreditaciono telo;
- 2) rukovodi radom i poslovanjem Nacionalnog akredaticionog tela;
- 3) rukovodi radom stručnih službi Nacionalnog akredaticionog tela;
- 4) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Nacionalnom akreditacionom telu;
- 5) donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta;
- 6) sprovodi odluke upravnog odbora;
- 7) imenuje recenzente sa lista koju utvrđuju Konferencija univerziteta i Konferencija akademija i visokih škola (u daljem tekstu: recenzenti), na predlog Komisije za akreditaciju;
- 8) vrši druge poslove u skladu sa zakonom, statutom i aktom o osnivanju Nacionalnog akreditacionog tela.

Komisija za akreditaciju

Član 20.

Stručni organ Nacionalnog akreditacionog tela je Komisija za akreditaciju.

Komisija za akreditaciju sprovodi postupak akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa i postupak spoljašnje provere kvaliteta visokoškolskih ustanova, u skladu sa zakonom i propisanim postupkom i standardima za akreditaciju i za spoljašnju proveru kvaliteta.

Komisija za akreditaciju ima 17 članova.

Članove Komisije za akreditaciju bira upravni odbor Nacionalnog akreditacionog tela, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola, vodeći računa o zastupljenosti pripadnika oba pola.

Konferencija univerziteta predlaže najviše po četiri kandidata za svako obrazovno-naučno, odnosno obrazovno-umetničko polje, a Konferencija akademija i visokih škola, najviše tri člana, na osnovu javnog konkursa.

Članovi Komisije za akreditaciju biraju se na pet godina.

Član Komisije za akreditaciju ima pravo na naknadu za rad u visini koju utvrđuje Upravni odbor Nacionalnog akreditacionog tela, uz saglasnost Vlade.

Član Komisije za akreditaciju ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organ političke stranke ili na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove, lice koje je član Nacionalnog saveta, kao ni lice koje je zaposleno u Nacionalnom akreditacionom telu.

Lice koje je izabrano za člana Komisije za akreditaciju, a koje je na listi recenzenata Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola ne može obavljati poslove recenzenta u toku trajanja mandata člana Komisije za akreditaciju.

Upravni odbor razrešava člana Komisije za akreditaciju:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako nesavesno obavlja poslove ili svojim postupcima povredi ugled dužnosti koju obavlja;
- 3) ako se ispuni uslov iz stava 8. ovog člana;
- 4) zbog povrede etičkog kodeksa iz člana 17. stav 1. tačka 6) ovog zakona.

Komisija za akreditaciju bira predsednika iz reda svojih članova.

Komisija za akreditaciju donosi poslovnik o radu.

Nadležnost i rad Komisije za akreditaciju

Član 21.

Komisija za akreditaciju:

- 1) odlučuje o zahtevu za akreditaciju i sprovodi postupak akreditacije ustanova i studijskih programa u oblasti visokog obrazovanja;
- 2) sačinjava izveštaj o početnoj akreditaciji u postupku izdavanja dozvole za rad;
- 3) sprovodi postupak spoljašnje provere kvaliteta;
- 4) stara se o harmonizaciji primene standarda i procedura u oblasti akreditacije, u okviru evropskog prostora visokog obrazovanja;
- 5) obavlja i druge poslove u skladu sa statutom Nacionalnog akreditacionog tela.

Radi obavljanja poslova iz stava 1. tač. 1)-3) ovog člana Komisija za akreditaciju u skladu sa statutom Nacionalnog akreditacionog tela:

1) obrazuje potkomisije za obrazovno-naučna polja, odnosno obrazovno-umetničko polje iz člana 37. ovog zakona;

2) obrazuje potkomisiju za spoljašnju proveru kvaliteta u čijem radu učestvuju predstavnici studenata;

3) predlaže Direktor Nacionalnog akreditacionog tela recenzente, na način i po postupku utvrđenom statutom Nacionalnog akreditacionog tela, a sa liste koju su utvrdili Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija i visokih škola.

U slučaju akreditacije studijskog programa specifičnog nacionalnog karaktera, recenzenti se imenuju iz reda domaćih univerzitetskih nastavnika, naučnika, umetnika ili stručnjaka.

U slučaju akreditacije studijskog programa doktorskih studija najmanje jedan recenzent mora biti nastavnik, naučnik ili umetnik zaposlen na visokoškolskoj, odnosno naučnoj ustanovi iz inostranstva, koji ispunjava uslove da bude mentor na tom studijskom programu, u skladu sa standardima iz člana 12. stav 1. tačka 14) ovog zakona.

Spoljašnja provera kvaliteta visokoškolskih ustanova

Član 22.

Provera ispunjenja obaveza visokoškolske ustanove u pogledu kvaliteta vrši se u skladu sa aktom o standardima i postupku za spoljašnju proveru kvaliteta.

Postupak spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove sprovodi Komisija za akreditaciju redovno u četvrtoj godini akreditacionog ciklusa, a vanredno na zahtev Ministarstva i Nacionalnog saveta.

Izveštaj o izvršenoj spoljašnjoj kontroli kvaliteta visokoškolske ustanove Komisija za akreditaciju dostavlja visokoškolskoj ustanovi i podnosiocu zahteva za vanrednu proveru.

Ukoliko visokoškolska ustanova ne ispuni obaveze u pogledu kvaliteta, Komisija za akreditaciju u izveštaju iz stava 3. ovog člana određuje visokoškolskoj ustanovi mere za ispravljanje utvrđenih nedostataka i naknadnog praćenja u trajanju od šest meseci od dana dostavljanja izveštaja iz stava 3. ovog člana.

Komisija za akreditaciju u roku od 30 dana od dana isteka roka iz stava 4. ovog člana sačinjava završni izveštaj o spoljašnjoj kontroli i proveru kvaliteta visokoškolske ustanove.

Izveštaj iz stava 3. ovog člana, na koji visokoškolska ustanova nije uložila prigovor u roku iz stava 5. ovog člana, kao i izveštaj koji Komisija usvoji nakon isteka roka od šest meseci iz stava 4. ovog člana (u daljem tekstu: završni izveštaj), objavljuje se na službenoj internet stranici Nacionalnog akreditacionog tela.

Ukoliko je završni izveštaj negativan, Nacionalno akreditaciono telo u roku od 30 dana od dana objavljivanja završnog izveštaja donosi rešenje o oduzimanju akreditacije studijskog programa, odnosno akreditacije visokoškolske ustanove.

Protiv rešenja iz stava 7. ovog člana, visokoškolska ustanova može da izjavi žalbu Nacionalnom savetu, preko Nacionalnog akreditacionog tela.

Akreditacija

Član 23.

Akreditacijom se utvrđuje da visokoškolska ustanova i studijski programi ispunjavaju standarde iz člana 12. tač. 13) i 14) ovog zakona i da visokoškolska ustanova ima pravo na izdavanje javnih isprava u skladu sa ovim zakonom.

U postupku akreditacije visokoškolske ustanove utvrđuje se ispunjenost standarda za akreditaciju, da li ustanova ispunjava i odgovarajuće uslove iz čl. 44–48. ovog zakona i da li ispunjava uslov u pogledu potrebnog broja nastavnika.

Uslov u pogledu potrebnog broja nastavnika visokoškolska ustanova ispunjava ako ima nastavnike u radnom odnosu sa punim radnim vremenom za izvođenje najmanje 70% časova aktivne nastave na studijskom programu za koji se traži dozvola za rad, a najmanje 20 nastavnika u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na visokoškolskoj ustanovi.

Izuzetak su studijski programi u polju umetnosti gde taj broj ne može biti manji od 50%.

Od ukupnog broja nastavnika potrebnih za obavljanje nastave po godinama studija za studijski program za koji se traži dozvola za rad, akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija, izuzev u polju umetnosti, moraju da imaju najmanje 50% nastavnika sa stečenim naučnim nazivom doktora nauka.

U postupku akreditacije master akademskog, odnosno doktorskog studijskog programa utvrđuje se i da li su ispunjeni uslovi za obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkoistraživačkog rada, u skladu sa zakonom.

Postupak akreditacije sprovodi se redovno, u roku od sedam godina, a ranije na zahtev visokoškolske ustanove.

U postupku akreditacije Nacionalno akreditaciono telo:

- 1) izdaje uverenje o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa;
- 2) donosi rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju;
- 3) izdaje potvrdu visokoškolskoj ustanovi da je podnet uredan zahtev;
- 4) donosi zaključak kojim upućuje visokoškolsku ustanovu da dopuni zahtev nedostajućom dokumentacijom u roku od 30 dana, a ako ustanova ne dopuni zahtev u roku, donosi rešenje o odbacivanju zahteva.

Nacionalno akreditaciono telo izdaje uverenje o akreditaciji, odnosno donosi rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju u roku od devet meseci od dana prijema urednog zahteva.

Na rešenje Nacionalnog akreditacionog tela kojim se odbija zahtev za akreditaciju, visokoškolska ustanova, može u roku od 15 dana od dana prijema rešenja uložiti žalbu Nacionalnom savetu preko Nacionalnog akreditacionog tela.

U roku od 30 dana od dana prijema žalbe na rešenje iz stava 10. ovog člana, Nacionalni savet imenuje žalbenu komisiju.

U žalbenu komisiju iz stava 11. ovog člana imenuju se tri recezenta iz odgovarajuće oblasti sa liste recezenata koju je utvrdila Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija i visokih škola.

Recezent iz stava 12. ovog člana ne može biti lice zaposleno na visokoškolskoj ustanovi koja je podnela žalbu, kao ni lice koje je učestvovalo u postupku donošenja rešenja iz stava 10. ovog člana.

Žalbena komisija dostavlja Nacionalnom savetu izveštaj i predlog za donošenje odluke o žalbi podnetoj na rešenje iz stava 10. ovog člana u roku od 30. dana od dana imenovanja.

Nacionalni savet u roku od 30 dana od dana dostavljanja predloga iz stava 14. ovog člana donosi rešenje kojim može odbiti žalbu ili poništiti prvostepeno rešenje i vratiti Nacionalnom akredizacionom telu na ponovno odlučivanje.

Nacionalno akredizaciono telo je dužno da u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Nacionalnog saveta o poništavanju prvostepenog rešenja i vraćanju na ponovno odlučivanje donese rešenje u skladu sa pravnim shvatanjem Nacionalnog saveta.

Ukoliko visokoškolska ustanova uloži žalbu protiv rešenja Nacionalnog akredizacionog tela iz stava 16. ovog člana, Nacionalni savet će sam, u roku od 30 dana od dana prijema žalbe odlučiti o zahtevu za akreditaciju.

Rešenje kojim se žalba odbija, odnosno rešenje kojim Nacionalni savet sam odlučuje o akreditaciji, konačno je u upravnom postupku.

Visokoškolska ustanova iz stava 17. ovog člana, ima pravo da ponovi zahtev za akreditaciju po isteku roka od 90 dana od dana donošenja konačnog rešenja kojim se odbija zahtev za akreditaciju.

Recezeni iz stava 12. ovog člana imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Vlada.

Početna akreditacija

Član 24.

Početnom akreditacijom utvrđuje se ispunjenost standarda za početnu akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa.

U postupku početne akreditacije Nacionalno akredizaciono telo sačinjava izveštaj o ispunjenosti standarda za početnu akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa sa preporukom za izdavanje dozvole za rad, odnosno za odbijanje zahteva za izdavanje dozvole za rad visokoškolskoj ustanovi.

Samovrednovanje

Član 25.

Visokoškolska ustanova sprovodi postupak samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada.

Samovrednovanje se sprovodi na način i po postupku propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa aktom o standardima za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

U postupku samovrednovanja razmatra se i ocena studenata.

Visokoškolska ustanova dostavlja Nacionalnom akredizacionom telu izveštaj o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocenu kvaliteta u periodu od tri godine.

Konferencija univerziteta

Član 26.

Radi koordiniranja rada, utvrđivanja zajedničke politike, ostvarivanja zajedničkih interesa i obavljanja poslova utvrđenih zakonom, osniva se Konferencija univerziteta.

Članovi Konferencije univerziteta su svi akreditovani univerziteti.

Organizacija i rad Konferencije univerziteta uređuju se statutom.

Univerzitet u Konferenciji univerziteta predstavlja rektor.

Univerzitet iz stava 2. ovog člana ima pravo da na svakih 1.000 nastavnika i saradnika delegira još po jednog predstavnika u Konferenciju univerziteta, kao i da na svakih 5.000 studenata delegira još po jednog predstavnika u Konferenciju univerziteta.

Sredstva za rad Konferencije univerziteta obezbeđuju se u budžetu Republike.

Nadležnost Konferencije univerziteta

Član 27.

Konferencija univerziteta:

1) razmatra pitanja od zajedničkog interesa za unapređivanje nastavno-naučne, odnosno nastavno-umetničke delatnosti na univerzitetu;

2) usaglašava stavove i koordinira aktivnosti univerziteta, posebno u oblasti upisne politike;

3) daje mišljenje o standardima za ocenu kvaliteta obrazovnog, naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada;

4) predlaže kandidate za članove Nacionalnog saveta, upravnog odbora Nacionalnog akreditacionog tela i Komisije za akreditaciju;

5) predlaže listu stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva iz odgovarajućih oblasti, skraćena i opis kvalifikacije tih naziva;

6) predlaže mere radi unapređivanja materijalnog položaja univerziteta i standarda studenata;

7) utvrđuje listu recezenata;

8) razmatra i druga pitanja od zajedničkog interesa za univerzitete, u skladu sa ovim zakonom.

U listu recezenata iz stava 1. tačka 7) ovog člana mogu biti imenovani nastavnici visokoškolskih ustanova u Republici, kao i nastavnici u odgovarajućem zvanju sa visokoškolskih ustanova van teritorije Republike.

Lista recezenata objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Nacionalnog akreditacionog tela i sadrži podatke o:

1) imenu i prezimenu recezenta;

2) državi, mestu i ustanovi na kojoj je stečen najviši stepen obrazovanja;

3) trenutnom nastavno-naučnom zvanju i godini i ustanovi u kojoj je izabran u nastavno-naučno zvanje;

4) obrazovno-naučnom, odnosno obrazovno-umetničkom polju i oblasti u kojoj je izabran u nastavno-naučno zvanje.

Lice imenovano u listu iz stava 1. tačka 7) ovog člana ne može obavljati poslove recezenta ukoliko je izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organu političke stranke, na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove, člana Nacionalnog saveta, Komisije za akreditaciju, odnosno zaposleno u Nacionalnom akreditacionom telu.

Konferencija akademija i visokih škola

Član 28.

Radi koordiniranja rada, utvrđivanja zajedničke politike, ostvarivanja zajedničkih interesa i obavljanja poslova utvrđenih zakonom, osniva se Konferencija akademija i visokih škola.

Konferenciju akademija i visokih škola čine akreditovane visoke škole, akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija.

Organizacija i rad Konferencije akademija i visokih škola uređuje se statutom.

Akademiju strukovnih studija, visoku školu i visoku školu strukovnih studija u Konferenciji akademija i visokih škola predstavlja predsednik, odnosno direktor.

Sredstva za rad Konferencije akademija i visokih škola obezbeđuju se u budžetu Republike.

Nadležnost Konferencije akademija i visokih škola

Član 29.

Konferencija akademija i visokih škola:

- 1) razmatra pitanja od zajedničkog interesa za unapređivanje nastavno-stručne, odnosno nastavno-umetničke delatnosti;
- 2) usaglašava stavove i koordinira aktivnosti akademija strukovnih studija i visokih škola, posebno u oblasti upisne politike;
- 3) daje mišljenje o standardima za ocenu kvaliteta obrazovnog, istraživačkog, umetničkog i stručnog rada;
- 4) predlaže listu stručnih naziva iz odgovarajućih oblasti, skraćenica i opis kvalifikacije tih naziva;
- 5) predlaže kandidate za članove Nacionalnog saveta, upravnog odbora Nacionalnog akreditacionog tela i Komisije za akreditaciju;
- 6) predlaže mere radi unapređivanja materijalnog položaja akademija strukovnih studija i visokih škola i standarda studenata;
- 7) utvrđuje listu recezenata, shodno odredbama člana 27. st. 2-4. ovog zakona;
- 8) razmatra i druga pitanja od zajedničkog interesa za visoke škole, akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija, u skladu sa ovim zakonom.

Studentske konferencije

Član 30.

Radi ostvarivanja zajedničkih interesa studenata kao partnera u procesu visokog obrazovanja osnivaju se Studentska konferencija univerziteta i Studentska konferencija akademija strukovnih studija i visokih škola (u daljem tekstu: Studentska konferencija akademija i visokih škola).

Studentsku konferenciju univerziteta čine predstavnici studentskih parlamenata univerziteta.

Studentsku konferenciju akademija i visokih škola čine predstavnici studentskih parlamenata akademija strukovnih studija, visokih škola i visokih škola strukovnih studija.

Organizacija i rad konferencija iz stava 1. ovog člana uređuju se statutom konferencije, u skladu sa ovim zakonom.

Studentske konferencije imaju pravo da daju mišljenje o pitanjima iz člana 12. stav 1. tačka 10) ovog zakona.

Sredstva za rad studentskih konferencija obezbeđuju se u budžetu Republike.

Studentske konferencije imaju svojstvo pravnog lica koje stiču upisom u sudski registar u skladu sa zakonom.

Ministarstvo

Član 31.

Ministarstvo:

- 1) predlaže Vladi politiku visokog obrazovanja;
- 2) planira politiku upisa studenata na studije koje ostvaruju visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika, na predlog Nacionalnog saveta;
- 3) prati razvoj visokog obrazovanja;
- 4) izdaje dozvolu za rad visokoškolskih ustanova;
- 5) raspodeljuje finansijska sredstva iz budžeta Republike namenjena visokoškolskim ustanovama i kontroliše njihovo korišćenje;
- 6) stara se o uključivanju visokoškolskih ustanova u proces priznavanja visokoškolskih kvalifikacija u Evropi;
- 7) vrši nadzor nad zakonitošću propisa iz člana 12. stav 1. tač. 10)–14), u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava;
- 8) utvrđuje postupak za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova;
- 9) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Akt iz stava 1. tačka 8) ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Evropske integracije u obrazovanju

Član 32.

Ministarstvo se stara o usklađivanju sistema obrazovanja i vaspitanja Republike sa trendovima razvoja obrazovanja u Evropi. Radi ispunjenja ovog cilja Ministarstvo preduzima sve potrebne radnje za:

- 1) obezbeđenje punopravnog učešća u programima Evropske unije za saradnju u oblasti obrazovanja i obuka i praćenje efekata učešća u ovim programima;
- 2) ostvarivanje učešća predstavnika Republike u radnim grupama i aktivnostima koje se organizuju u sklopu Otvorenog metoda koordinacije, Bolonjskog procesa i drugih sličnih inicijativa koje su pokrenute na nivou Evropske unije i Evrope u celini.

U cilju što boljeg i efektivnijeg učešća u navedenim evropskim inicijativama Ministarstvo ostvaruje saradnju sa drugim državnim organima, obrazovnim ustanovama, udruženjima građana i ostalim organizacijama ukoliko je to potrebno, a njihove predstavnike može imenovati u radne grupe iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

III. STUDIJE I STUDIJSKI PROGRAMI

Studijski program

Član 33.

Studijski program je skup obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem, čijim se savladavanjem obezbeđuju neophodna znanja i veštine za sticanje diplome odgovarajućeg stepena i vrste studija.

Vrste studija

Član 34.

Delatnost visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i strukovne studije na osnovu akreditovanih studijskih programa za sticanje visokog obrazovanja.

Na akademskim studijama izvodi se akademski studijski program, koji osposobljava studente za razvoj i primenu naučnih, umetničkih i stručnih dostignuća.

Na strukovnim studijama izvodi se strukovni studijski program, koji osposobljava studente za primenu i razvoj stručnih znanja i veština potrebnih za uključivanje u radni proces.

Radi stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem za uključivanje u radni proces, izvodi se kratki program studija koji ima jasno definisanu strukturu, svrhu i ishode učenja i za koji se izdaje sertifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama.

Stepeni studija

Član 35.

Studije prvog stepena su:

- 1) osnovne akademske studije;
- 2) osnovne strukovne studije;
- 3) specijalističke strukovne studije.

Studije drugog stepena su:

- 1) master akademske studije;
- 2) master strukovne studije;
- 3) specijalističke akademske studije.

Studije trećeg stepena su doktorske akademske studije.

Studijski program za sticanje zajedničke diplome

Član 36.

Studijski program za sticanje zajedničke diplome jeste studijski program koji organizuju i izvode više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad za odgovarajući studijski program.

Studijski program iz stava 1. ovog člana može da se izvodi kada ga usvoje nadležni organi visokoškolskih ustanova koje ga organizuju.

Obrazovno-naučna i obrazovno-umetnička polja

Član 37.

Studijski programi se ostvaruju u okviru jednog ili više sledećih obrazovno-naučnih, odnosno obrazovno-umetničkih polja:

- 1) Prirodno-matematičke nauke;
- 2) Društveno-humanističke nauke;
- 3) Medicinske nauke;
- 4) Tehničko-tehnološke nauke;
- 5) Umetnost

Odgovarajuće naučne, umetničke i stručne oblasti u okviru polja iz stava 1. ovog člana utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola.

Odgovarajuće uže naučne, umetničke i stručne oblasti u okviru naučne, umetničke i stručne oblasti iz stava 2. ovog člana utvrđuje samostalna visokoškolska ustanova, na predlog visokoškolske ustanove.

Sadržaj studijskog programa

Član 38.

Studijskim programom utvrđuju se:

- 1) naziv i ciljevi studijskog programa;
- 2) vrsta studija;
- 3) ishodi procesa učenja u skladu sa zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija;
- 4) stručni, akademski, naučni odnosno umetnički naziv;
- 5) uslovi za upis na studijski program;
- 6) lista obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem;
- 7) način izvođenja studija i potrebno vreme za izvođenje pojedinih oblika studija;
- 8) bodovna vrednost svakog predmeta iskazana u skladu sa Evropskim sistemom prenosa bodova (u daljem tekstu: ESPB bodovi);
- 9) bodovna vrednost završnog rada na osnovnim, specijalističkim i master studijama, odnosno doktorske disertacije ili dokorskog umetničkog projekta, iskazana u ESPB bodovima;
- 10) preduslovi za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta;
- 11) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
- 12) uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija;
- 13) druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Obim studija

Član 39.

Svaki predmet iz studijskog programa ili kratkog programa studija iskazuje se brojem odgovarajućih ESPB bodova, a obim programa se izražava zbirom ESPB bodova.

Zbir od 60 ESPB bodova odgovara prosečnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne nedelje tokom jedne školske godine.

Ukupno angažovanje studenta sastoji se od aktivne nastave (predavanja, vežbe, praktikumi, seminari i dr.), samostalnog rada, kolokvijuma, ispita, izrade završnih radova, studentske prakse, dobrovoljnog rada u lokalnoj zajednici i drugih vidova angažovanja.

Dobrovoljni rad je rad studenta bez naknade, koji organizuje visokoškolska ustanova na projektima od značaja za lokalnu zajednicu koji se vrednuje u sistemu visokog obrazovanja.

Uslove, način organizovanja i vrednovanje dobrovoljnog rada uređuje visokoškolska ustanova svojim opštim aktom.

Ukupan broj časova aktivne nastave ne može biti manji od 600 časova u toku školske godine.

Osnovne akademske studije imaju od 180 do 240 ESPB bodova.

Osnovne strukovne studije imaju 180 ESPB bodova.

Specijalističke strukovne studije imaju najmanje 60 ESPB bodova.

Specijalističke akademske studije imaju najmanje 60 ESPB bodova kada su prethodno završene master akademske studije.

Master akademske studije imaju:

1) najmanje 60 ESPB bodova, kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 240 ESPB bodova;

2) najmanje 120 ESPB bodova kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 180 ESPB bodova.

Master strukovne studije imaju najmanje 120 ESPB bodova kada je prethodno ostvaren obim prvog stepena studija od najmanje 180 ESPB bodova.

Studijski programi akademskih studija mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i master akademskih studija.

Doktorske studije imaju najmanje 180 ESPB bodova, uz prethodno ostvareni obim studija od najmanje 300 ESPB bodova na osnovnim akademskim i master akademskim studijama, odnosno integrisanim akademskim studijama.

Studijski programi akademskih studija iz medicinskih nauka mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i master akademskih studija, sa ukupnim obimom od najviše 360 ESPB bodova.

Kratki program studija može se izvoditi u obimu od 30 do 60 ESPB bodova.

Završni rad i disertacija

Član 40.

Studijskim programom osnovnih i specijalističkih studija može biti predviđen završni rad.

Studijski program master akademskih studija i master strukovnih studija sadrži obavezu izrade završnog rada.

Doktorska disertacija je završni deo studijskog programa doktorskih studija, osim doktorata umetnosti koji je umetnički projekat.

Izuzetno, doktorat nauka može da stekne lice sa završenim studijama medicine i završenom odgovarajućom specijalizacijom u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita, na osnovu odbranjene disertacije zasnovane na radovima objavljenim u vrhunskim svetskim časopisima, u skladu sa standardima koje utvrđuje Nacionalni savet.

Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni deo studijskog programa, ulaze u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

Način i postupak pripreme i odbrane završnog rada, uređuje se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Postupak pripreme i uslovi za odbranu disertacije, odnosno umetničkog projekta uređuju se opštim aktom univerziteta.

Visokoškolska ustanova na kojoj se brani doktorska disertacija, odnosno umetničkih projekata dužna je da doktorsku disertaciju i izveštaj komisije o oceni doktorske disertacije učini dostupnom javnosti, i to u elektronskoj verziji na zvaničnoj internet stranici ustanove i u štampanom obliku u biblioteci ustanove, najmanje 30 dana pre usvajanja izveštaja komisije na nadležnom organu, kao i do odbrane disertacije.

Univerzitet je dužan da ustanovi digitalni repozitorijum u kojem se trajno čuvaju elektronske verzije odbranjenih doktorskih disertacija, odnosno umetničkih projekata, zajedno sa izveštajem komisije za ocenu disertacije, podacima o mentoru i sastavu komisije i podacima o zaštiti autorskih prava, kao i da sve navedene podatke učine javno dostupnim.

Kopiju sadržaja koji se čuva u repozitorijumu univerzitet je dužan da u roku od tri meseca od odbrane doktorske disertacije, odnosno umetničkog projekta dostavi u centralni repozitorijum koji vodi Ministarstvo.

Prenošenje ESPB bodova

Član 41.

Između različitih studijskih programa, u okviru istog stepena i vrste studija može se vršiti prenošenje ESPB bodova.

Kriterijumi i uslovi prenošenja ESPB bodova i odgovarajuća provera znanja propisuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova.

Ukidanje studijskog programa

Član 42.

Odluku o ukidanju studijskog programa donosi stručni organ samostalne visokoškolske ustanove u skladu sa opštim aktom.

U slučaju da visokoškolska ustanova ne podnese zahtev za redovnu akreditaciju studijskog programa u roku iz člana 23. stav 7. ovog zakona, dužna je da donese odluku o ukidanju tog studijskog programa, u roku od 30 dana od dana isteka akreditacije tog studijskog programa.

U slučaju ukidanja studijskog programa, visokoškolska ustanova je dužna da zatečenim studentima omogući završetak studija po započetom studijskom programu i pravilima studija u skladu sa ovim zakonom.

Visokoškolska ustanova može utvrditi uslove za prelazak studenata iz stava 3. ovog člana na drugi studijski program.

Visokoškolska ustanova Ministarstvu dostavlja odluku o ukidanju studijskog programa, radi unošenja promena u registar akreditovanih visokoškolskih ustanova i u registar akreditovanih studijskih programa, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke.

Ministarstvo donosi rešenje o izmeni dozvole za rad u roku od 30 dana od dostavljanja odluke iz stava 5. ovog člana.

IV. USTANOVE KOJE OBAVLJAJU DELATNOST VISOKOG OBRAZOVANJA

Visokoškolske ustanove

Član 43.

Delatnost visokog obrazovanja obavljaju sledeće visokoškolske ustanove:

- 1) univerzitet;
- 2) fakultet, odnosno umetnička akademija, u sastavu univerziteta;
- 3) akademija strukovnih studija;
- 4) visoka škola;
- 5) visoka škola strukovnih studija.

Univerzitet, akademija strukovnih studija, visoka škola i visoka škola strukovnih studija su samostalne visokoškolske ustanove.

Pod nazivima ustanova iz stava 1. ovog člana mogu istupati u pravnom prometu samo visokoškolske ustanove koje imaju dozvolu za rad, u skladu sa ovim zakonom.

Visokoškolska ustanova obavlja delatnost visokog obrazovanja u sedištu.

Visokoškolska ustanova može izvoditi studijski program na daljinu, u skladu sa dozvolom za rad.

U okviru delatnosti visokog obrazovanja visokoškolska ustanova obavlja naučnoistraživačku, umetničku, ekspertsko-konsultantsku i izdavačku delatnost, a može obavljati i druge poslove kojima se komercijalizuju rezultati naučnog, umetničkog rada i istraživačkog rada, pod uslovom da se tim poslovima ne ugrožava kvalitet nastave i naučnog, umetničkog, odnosno stručnog rada.

U cilju komercijalizacije naučnih rezultata, umetničkog stvaralaštva i pronalazaka, visokoškolska ustanova može biti osnivač privrednog društva, pri čemu ostvarenu dobit koja joj pripada visokoškolska ustanova može koristiti isključivo za unapređenje delatnosti visokoškolske ustanove.

Samostalna visokoškolska ustanova može da organizuje smeštaj i ishranu studenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje kolektivni smeštaj i ishrana studenata.

Na osnivanje i rad visokoškolskih ustanova primenjuju se propisi o javnim službama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Na visokoškolskoj ustanovi nije dozvoljeno političko, stranačko ili versko organizovanje i delovanje.

Univerzitet

Član 44.

Univerzitet je samostalna visokoškolska ustanova koja u obavljanju svoje delatnosti objedinjuje obrazovnu, naučnoistraživačku, stručnu, umetničku i inovacionu delatnost, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Univerzitet može ostvarivati sve vrste i stepene studija.

Visokoškolska ustanova ima status univerziteta ako ostvaruje akademske studijske programe na svim stepenima studija, u okviru najmanje tri polja i tri oblasti iz člana 37. ovog zakona.

Izuzetno, univerzitet se može osnovati u polju umetnosti, ako ima sva tri stepena studija iz najmanje tri oblasti umetnosti i nauka o umetnosti.

Fakultet i umetnička akademija

Član 45.

Fakultet, odnosno umetnička akademija, jeste visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica u sastavu univerziteta, koja ostvaruje akademske studijske programe i razvija naučnoistraživački, umetnički, odnosno stručni rad u jednoj ili više oblasti.

Fakultet, odnosno umetnička akademija, može ostvarivati i strukovne studijske programe.

Fakultet, odnosno umetnička akademija, u pravnom prometu nastupa pod nazivom univerziteta u čijem je sastavu i pod svojim nazivom, u skladu sa statutom univerziteta.

Akademija strukovnih studija

Član 46.

Akademija strukovnih studija je samostalna visokoškolska ustanova koja u obavljanju delatnosti objedinjuje obrazovni, primenjeno-istraživački, stručni i umetnički rad, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Akademija strukovnih studija može ostvarivati osnovne strukovne studije, master strukovne studije i specijalističke strukovne studije.

Visokoškolska ustanova ima status akademije strukovnih studija ako ostvaruje najmanje pet akreditovanih studijskih programa strukovnih studija iz najmanje dva polja iz člana 37. ovog zakona.

Visoka škola

Član 47.

Visoka škola je samostalna visokoškolska ustanova koja ostvaruje osnovne akademske studije, master akademske studije i specijalističke akademske studije, iz jedne ili više oblasti iz člana 37. ovog zakona.

Visoka škola strukovnih studija

Član 48.

Visoka škola strukovnih studija je samostalna visokoškolska ustanova koja ostvaruje osnovne strukovne studije, specijalističke strukovne studije i master strukovne studije, iz jedne ili više oblasti iz člana 37. ovog zakona.

Naučni instituti i druge organizacije u sastavu univerziteta

Član 49.

Radi unapređivanja naučnoistraživačke, odnosno umetničkoistraživačke delatnosti univerzitet u svom sastavu može imati naučne, odnosno umetničke institute.

Za obavljanje inovacione delatnosti i pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata naučnih, odnosno umetničkih istraživanja univerzitet u svom sastavu može imati inovacione centre, centre izuzetnih vrednosti, centre za transfer tehnologija, poslovno-tehnološke inkubatore, naučno-tehnološke parkove i druge organizacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje naučnoistraživačka delatnost.

Univerzitet može ostvarivati deo akreditovanih studijskih programa master akademskih studija i doktorskih studija na ustanovama iz stava 1. ovog člana.

Imovina

Član 50.

Nepokretnosti i druga sredstva obezbeđeni od strane Republike za osnivanje i rad visokoškolske ustanove u državnoj su svojini.

Nepokretnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu se otuđivati bez saglasnosti osnivača.

Nepokretnosti i druga sredstva iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti samo u funkciji obavljanja delatnosti utvrđenih ovim zakonom.

Nepokretnosti i druga imovina stečena na osnovu zaveštanja, poklona, donacija i sponzorstava, svojina su visokoškolske ustanove koja je tu imovinu stekla.

Visokoškolska ustanova samostalno upravlja zadužbinama, fondacijama, odnosno fondovima koji su joj povereni, u skladu sa zakonom.

Imovinu stečenu zaveštanjem visokoškolska ustanova koristi u svrhe za koju je ostavilac namenio prilikom zaveštanja (ako postoji pisani dokument o zaveštanju) ili za delatnosti za koje je visokoškolska ustanova registrovana (ukoliko nema pisanog dokumenta o zaveštanju).

Osnivanje

Član 51.

Samostalnu visokoškolsku ustanovu mogu osnovati Republika, pravno i fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Kada je osnivač samostalne visokoškolske ustanove Republika, odluku o osnivanju donosi Vlada.

Visokoškolske ustanove za ostvarivanje studijskih programa za potrebe policijskog, odnosno vojnog obrazovanja, kao i za potrebe nacionalne bezbednosti, osniva Vlada, u skladu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Visokoškolske ustanove iz stava 3. ovog člana mogu biti u sastavu univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija, u skladu sa posebnim sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija i Vlade.

Sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija i Vlade, na predlog organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, poslove nacionalne bezbednosti, odnosno poslove odbrane, može se ustanoviti poseban studijski program za potrebe policijskog, odnosno vojnog obrazovanja, kao i za potrebe nacionalne bezbednosti, u okviru određenog univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija.

Sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija i visokoškolske ustanove iz stava 3. ovog člana može se, uz saglasnost Vlade, ustanoviti studijski program za sticanje zajedničke diplome.

Vlada, na predlog organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, poslove nacionalne bezbednosti, odnosno poslove odbrane, bliže uređuje uslove i način ostvarivanja studijskih programa iz st. 5. i 6. ovog člana i položaj nastavnika i studenata, u pogledu osobenosti vezanih za ciljeve i prirodu policijskog odnosno vojnog obrazovanja i obrazovanja za potrebe nacionalne bezbednosti.

Upravni nadzor nad radom visokoškolskih ustanova iz stava 3. ovog člana i ostvarivanjem studijskih programa iz st. 5. i 6. ovog člana vrši organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, poslove nacionalne bezbednosti, odnosno poslove odbrane.

Dozvola za rad

Član 52.

Visokoškolska ustanova može početi sa radom po dobijanju dozvole za rad.

Dozvolu za rad izdaje Ministarstvo, na zahtev visokoškolske ustanove.

Uz zahtev iz stava 2. ovog člana visokoškolska ustanova dostavlja osnivački akt i dokaze o ispunjenosti standarda iz člana 12. tačka 12) ovog zakona.

Visokoškolska ustanova za čije osnivanje i rad se ne obezbeđuju sredstva iz budžeta Republike uz zahtev iz stava 2. ovog člana dostavlja dokaz o osnivačkom kapitalu ili bankarskoj garanciji u vrednosti koja se utvrđuje standardima iz člana 12. stav 1. tač. 12) i 13) ovog zakona.

Ministarstvo u roku od 30 dana od dana prijema proverava da li je zahtev podnet u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana.

U slučaju da Ministarstvo utvrdi da zahtev nije podnet u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana, određuje naknadni rok od najviše 30 dana za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Ako podnosilac zahteva u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke smatra se da je odustao od zahteva.

Uredan zahtev sa dokumentacijom Ministarstvo upućuje Nacionalnom akreditacionom telu, radi početne akreditacije, u roku od deset dana od dana kada utvrdi da je zahtev uredan.

Početnom akreditacijom utvrđuje se da li visokoškolska ustanova i studijski program ispunjavaju standarde iz člana 12. tačka 12) ovog zakona, a posebno u pogledu:

- 1) sadržaja, kvaliteta i obima studijskih programa;

2) potrebnog broja nastavnog i drugog osoblja s odgovarajućim naučnim, umetničkim i stručnim kvalifikacijama;

3) odgovarajućeg prostora i opreme, u skladu s brojem studenata koje visokoškolska ustanova namerava da upiše i potrebnim kvalitetom studiranja.

Uslov iz stava 9. tačka 2) ovog člana ispunjen je ako visokoškolska ustanova podnese dokaz da je obezbeđen potreban broj nastavnika iz člana 23. st. 3–5. ovog zakona, koji su stekli zvanje u skladu sa ovim zakonom.

Nacionalno akreditaciono telo u roku od tri meseca od dana prijema zahteva sačinjava izveštaj o početnoj akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa i dostavlja ga Ministarstvu sa preporukom da:

- 1) izda dozvolu za rad visokoškolskoj ustanovi;
- 2) odbije zahtev visokoškolske ustanove za izdavanje dozvole za rad.

Ministarstvo izdaje dozvolu za rad 30 dana po dostavljanju izveštaja Nacionalnog akreditacionog tela sa preporukom iz stava 11. tačka 1) ovog člana i utvrđivanju ispunjenosti odgovarajućih uslova iz čl. 44–48. ovog zakona.

Ministarstvo rešenjem odbija zahtev za izdavanje dozvole za rad 30 dana po dostavljanju izveštaja Nacionalnog akreditacionog tela sa preporukom iz stava 11. tačka 2) ovog člana, odnosno po utvrđivanju da nisu ispunjeni odgovarajući uslovi iz čl. 44–48. ovog zakona.

Rešenje o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole za rad konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

U dozvoli za rad navode se: studijski programi, broj studenata, broj nastavnika, objekti u kojima se obavlja delatnost, da li se studijski program izvodi na daljinu i maksimalan broj studenata koji na taj način može da studira, kao i da li visokoškolska ustanova može obavljati delatnost izvan sedišta.

Visokoškolska ustanova kojoj je izdata dozvola za rad dužna je da podnese zahtev za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskog programa najkasnije godinu dana od dobijanja dozvole za rad.

Zahtev za akreditaciju se podnosi Nacionalnom akreditacionom telu preko Ministarstva, a na obrascu čiju sadržinu utvrđuje Nacionalno akreditaciono telo.

Visokoškolska ustanova može vršiti upis studenata po dobijanju uverenja o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskog programa, a u slučaju visokoškolske ustanove čiji osnivač nije Republika i obezbeđenog osnivačkog kapitala, odnosno bankarske garancije iz stava 4. ovog člana.

Svake školske godine, tokom prvog ostvarivanja studijskog programa, Nacionalno akreditaciono telo vrši spoljašnju proveru kvaliteta.

Izmena, dopuna i oduzimanje dozvole za rad

Član 53.

Visokoškolska ustanova koja ima dozvolu za rad podnosi zahtev za dopunu dozvole za nov studijski program.

Izmene i dopune studijskog programa za koji je visokoškolska ustanova dobila dozvolu za rad, a koje vrši radi njegovog usklađivanja sa organizacijom rada i dostignućima nauke i umetnosti u skladu sa propisanim standardima za akreditaciju studijskih programa, ne smatraju se novim studijskim programom. O izmeni, odnosno dopuni studijskog programa visokoškolska ustanova obaveštava Ministarstvo u roku

od 60 dana od dana donošenja odluke o izmeni, odnosno dopuni studijskog programa.

Visokoškolskoj ustanovi koja ne dobije akreditaciju, dozvola za rad važi još godinu dana od dana konačnosti rešenja o odbijanju zahteva za akreditaciju, bez prava upisa studenata.

Visokoškolskoj ustanovi se može izmeniti ili oduzeti dozvola za rad kada se u postupku spoljašnje kontrole kvaliteta, odnosno inspeksijskog nadzora utvrdi da ne ispunjava uslove za obavljanje delatnosti predviđene Zakonom.

Visokoškolskoj ustanovi oduzima se dozvola za rad i kada joj se zabrani rad, u skladu sa zakonom.

Visokoškolska ustanova podnosi zahtev za novu akreditaciju najkasnije godinu dana pre isteka roka iz člana 23. stav 7. ovog zakona.

Ukoliko visokoškolska ustanova ne podnese zahtev za novu akreditaciju u roku iz stava 6. ovog člana, važenje akreditacije prestaje narednog dana po isteku roka iz člana 23. stav 7. ovog zakona.

Ministarstvo je dužno da u roku od 15 radnih dana od dana isteka roka iz st. 3. i 6. ovog člana donese rešenje o oduzimanju dozvole za rad i da objavi prestanak važenja akreditacije.

Visokoškolskoj ustanovi koja ne dobije akreditaciju za neki studijski program, dozvola za rad za taj studijski program važi još godinu dana, ali gubi pravo na upis novih studenata na taj studijski program.

Visokoškolskoj ustanovi iz stava 9. ovog člana koja u propisanom roku ne dobije akreditaciju za taj studijski program izmeniće se dozvola za rad.

Nacionalno akreditaiono telo izveštava Ministarstvo o ishodu akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa radi preduzimanja mera utvrđenih u st. 4. i 10. ovog člana, u roku od mesec dana od dana donošenja odluke o akreditaciji.

Rešenje o odbijanju zahteva za dopunu dozvole za rad, kao i rešenje o izmeni, odnosno oduzimanju dozvole za rad, konačno je u upravnom postupku.

U slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove zbog oduzimanja dozvole za rad ili drugog razloga, ministar će na predlog Nacionalnog saveta u roku od 30 dana od dana prestanka rada ustanove, doneti akt kojim se obezbeđuje završetak studija studentima te visokoškolske ustanove.

Troškove završetka studija za studente iz stava 13. ovog člana snosi visokoškolska ustanova kojoj je oduzeta dozvola za rad.

Visokoškolska ustanova kojoj je oduzeta dozvola za rad može podneti zahtev iz člana 52. ovog zakona za izdavanje nove dozvole za rad po isteku roka od godinu dana od dana dostavljanja rešenja o oduzimanju dozvole za rad.

Promena naziva, sedišta i statusne promene

Član 54.

Samostalna visokoškolska ustanova može vršiti promenu naziva, sedišta i statusne promene, u skladu sa zakonom.

Za samostalne visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika odluku o promeni iz stava 1. ovog člana donosi Vlada.

U postupku donošenja odluke iz stava 2. ovog člana, pribavlja se mišljenje organa upravljanja svih visokoškolskih ustanova na koje se promena odnosi i mišljenje Nacionalnog saveta.

U slučaju promene iz stava 1. ovog člana, sprovodi se postupak za izdavanje nove dozvole za rad.

Ukidanje

Član 55.

Visokoškolska ustanova se ukida pod uslovima i po postupku utvrđenim zakonom.

Odluku o ukidanju visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika donosi Vlada.

U postupku donošenja odluke iz stava 2. ovog člana, pribavlja se mišljenje organa upravljanja visokoškolske ustanove i mišljenje Nacionalnog saveta.

U odluci iz stava 2. ovog člana određuju se visokoškolske ustanove na kojima studenti imaju pravo da nastave započete studije.

Statut

Član 56.

Statut je osnovni opšti akt visokoškolske ustanove kojim se uređuje organizacija ustanove, način rada, upravljanje i rukovođenje, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje delatnosti i rad visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom.

Organizacija visokoškolske ustanove

Član 57.

Organizacija visokoškolske ustanove uređuje se statutom, u skladu sa aktom o osnivanju i ovim zakonom.

Samostalna visokoškolska ustanova osniva visokoškolske jedinice kao oblike unutrašnje organizacije, u skladu sa statutom.

Aktom o osnivanju visokoškolske jedinice određuje se status visokoškolske jedinice u pogledu prava istupanja u pravnom prometu i poslovanju, raspolaganja materijalnim resursima, upravljanja, odlučivanja i uređuju se druga pitanja od značaja za rad visokoškolske jedinice.

Akademija strukovnih studija ima u svom sastavu odseke radi ostvarivanja studijskih programa iz srodnih disciplina, istraživanja i umetničkog rada, kao i efikasnijeg korišćenja resursa.

Univerzitet ima u svom sastavu fakultete, umetničke akademije ili druge visokoškolske jedinice, institute, naučno-istraživačke centre, inovacione centre, centre za transfer tehnologija, centre za karijerno vođenje, savetovanje i podršku studentima, centre izuzetnih vrednosti i druge organizacione jedinice, radi ostvarivanja studijskih programa iz srodnih disciplina, naučnih istraživanja, i umetničkog rada, razvoja inovacija i transfera znanja, kao i efikasnijeg korišćenja resursa.

Univerzitet može imati u svom sastavu fakultete, umetničke akademije i druge visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica.

Fakultet, odnosno umetnička akademija, ima svojstvo pravnog lica ako ostvaruje najmanje tri akreditovana studijska programa.

Odluku o osnivanju visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica u sastavu univerziteta čiji je osnivač Republika, donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju organa upravljanja univerziteta i Nacionalnog saveta.

Odluku o statusnoj promeni, promeni naziva i sedišta visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta sa svojstvom pravnog lica donosi organ upravljanja univerziteta dvotrećinskom većinom.

Odluku o statusnoj promeni, promeni naziva i sedišta visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica u sastavu univerziteta čiji je osnivač Republika donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju organa upravljanja univerziteta i Nacionalnog saveta.

Visokoškolska ustanova može osnovati visokoškolsku jedinicu izvan svog sedišta, bez svojstva pravnog lica, pod uslovima i po postupku iz člana 23. ovog zakona.

Fakultet, odnosno umetnička akademija, kao i druge visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica uređuju unutrašnju organizaciju i upravljanje svojim statutom, u skladu sa statutom univerziteta.

Univerzitet daje saglasnost na statut visokoškolske jedinice u svom sastavu.

Integrativna funkcija univerziteta i drugih samostalnih visokoškolskih ustanova

Član 58.

Statutom visokoškolske ustanove, aktom o osnivanju visokoškolske jedinice i opštim aktima visokoškolske jedinice utvrđuju se ovlašćenja i način upravljanja koji obezbeđuju jedinstvenu i usklađenu delatnost visokoškolske ustanove.

Univerzitet integriše funkcije svih ustanova i jedinica u svom sastavu, a posebno fakulteta, tako što sprovodi jedinstvenu politiku čiji je cilj stalno unapređenje kvaliteta nastave, usavršavanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada, inovacione delatnosti i pružanja podrške studentima u akademskom i karijernom razvoju.

Radi ostvarenja ciljeva iz stava 2. ovog člana, univerzitet, odnosno akademija strukovnih studija, posebno ima nadležnosti u sledećim oblastima:

- 1) strateško planiranje;
- 2) donošenje studijskih programa;
- 3) obezbeđenje i kontrola kvaliteta;
- 4) politika upisa;
- 5) izbor u zvanja nastavnika;
- 6) izdavanje diploma i dodatka diplomama;
- 7) međunarodna saradnja i mobilnost od interesa za univerzitet kao celinu, u skladu sa statutom univerziteta;
- 8) planiranje investicija;
- 9) definisanja kodeksa profesionalne etike i pravila ponašanja u ustanovi;
- 10) upravljanja intelektualnom svojinom u procesima prenosa znanja;
- 11) planiranje politike zapošljavanja i angažovanja nastavnika i saradnika;
- 12) formiranje i razvoj jedinstvenog informacionog sistema;
- 13) obrazovanje tokom čitavog života;
- 14) karijerno vođenje, savetovanje i podrška studentima.

Visokoškolska jedinica ima pravo predlaganja u vezi sa pitanjima iz stava 3. ovog člana, na način uređen statutom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija.

V. NAUČNOISTRAŽIVAČKI I UMETNIČKI RAD

Član 59.

Univerzitet obavlja naučnoistraživački i umetnički rad u cilju razvoja nauke i stvaralaštva, unapređivanja delatnosti visokog obrazovanja, odnosno unapređivanja kvaliteta nastave, usavršavanja naučnog i umetničkog podmlatka, uvođenja studenata u naučnoistraživački odnosno umetnički rad, kao i stvaranja materijalnih uslova za rad i razvoj univerziteta.

Naučni rad na univerzitetu ostvaruje se kroz osnovna, primenjena i razvojna istraživanja, a umetnički rad kroz umetničke projekte.

Umetnički rad na univerzitetu podrazumeva stvaralaštvo, interpretaciju i umetničko istraživanje, a ostvaruje se kroz umetničke projekte.

Naučnoistraživački, odnosno umetnički rad obavlja se i organizuje u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove.

U cilju komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog ili umetničkog rada univerzitet, odnosno druga visokoškolska ustanova može biti osnivač naučnih instituta, inovacionih centara, centara izuzetnih vrednosti, centra za transfer tehnologija, poslovno-tehnološkog inkubatora, naučno-tehnološkog parka i drugih organizacija za obavljanje inovacione delatnosti i pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata istraživanja, u skladu sa zakonom.

VI. ORGANI VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Organi visokoškolske ustanove

Član 60.

Organi visokoškolske ustanove uređuju se statutom ustanove, u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.

Visokoškolska ustanova ima organ upravljanja, organ poslovođenja, stručne organe i studentski parlament.

Visokoškolska ustanova radi ostvarivanja saradnje na razvoju studijskih programa u skladu sa potrebama tržišta rada, može da ima savet poslodavaca.

Organ upravljanja

Član 61.

Organ upravljanja visokoškolske ustanove je savet.

Broj članova saveta je neparan. Broj članova, postupak predlaganja, izbora i razrešenja članova saveta, način rada saveta i odlučivanja uređuje se statutom ili osnivačkim aktom visokoškolske ustanove.

Izbor i razrešenje članova saveta vrši se tajnim glasanjem.

Mandat članova saveta traje četiri godine

Organ upravljanja instituta u sastavu univerziteta definisan je zakonom koji reguliše naučnoistraživačku delatnost.

Sastav saveta visokoškolske ustanove

Član 62.

Broj članova saveta visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika je najmanje 17, u skladu sa statutom te visokoškolske ustanove.

U savetu samostalne visokoškolske ustanove ravnomerno su zastupljeni predstavnici visokoškolskih ustanova u sastavu.

U visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Republika, a na kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine, savet nacionalne manjine daje mišljenje o kandidatima predloženim za savet visokoškolske ustanove.

Savet visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana čine predstavnici ustanove, studenata i osnivača.

Od ukupnog broja članova saveta univerziteta, fakulteta, odnosno umetničke akademije u sastavu univerziteta i akademije strukovnih studija, predstavnici visokoškolske ustanove čine 55%, predstavnici osnivača 30% i predstavnici studenata 15%.

Od ukupnog broja članova saveta visoke škole i visoke škole strukovnih studija, predstavnici visokoškolske ustanove čine 45%, predstavnici osnivača 40% i predstavnici studenata 15%.

Kada je osnivač Republika predstavnike osnivača imenuje Vlada, iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke, kulture, prosvete, umetnosti i privrede, vodeći računa o zastupljenosti pripadnika oba pola.

Predsednik saveta se bira iz reda predstavnika visokoškolske ustanove.

Član saveta iz stava 7. ovog člana ne može biti lice zaposleno u toj visokoškolskoj ustanovi ili u organu uprave nadležnom za oblast obrazovanja, odnosno nauke.

Broj članova i sastav saveta visokoškolske ustanove čiji osnivač nije Republika, uređuje se osnivačkim aktom visokoškolske ustanove.

Nadležnost saveta

Član 63.

Savet:

- 1) donosi statut, na predlog stručnog organa;
- 2) bira i razrešava organ poslovođenja;
- 3) odlučuje po žalbi protiv prvostepenih odluka organa poslovođenja;
- 4) donosi finansijski plan, na predlog stručnog organa;
- 5) usvaja izveštaj o poslovanju i godišnji obračun, na predlog stručnog organa;
- 6) usvaja plan korišćenja sredstava za investicije, na predlog stručnog organa;
- 7) daje saglasnost na odluke o upravljanju imovinom visokoškolske ustanove;
- 8) daje saglasnost na raspodelu finansijskih sredstava;
- 9) donosi odluku o visini školarine, na predlog stručnog organa;
- 10) podnosi osnivaču izveštaj o poslovanju najmanje jedanput godišnje;

- 11) donosi opšti akt o disciplinskoj odgovornosti studenata;
- 12) vrši izbor eksternog revizora finansijskog poslovanja visokoškolske ustanove;
- 13) nadzire postupanje organa poslovođenja radi izvršenja akata prosvetnog inspektora iz člana 135. stav 3. tač. 5) i 6) ovog zakona;
- 14) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

Savet visokoškolske ustanove razrešava organ poslovođenja te visokoškolske ustanove najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja za nepostupanje po pravosnažnom aktu inspektora iz člana 135. stava 3. tačka 6) ovog zakona.

O pitanjima iz stava 1. i 2. ovog člana savet odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova saveta.

Organ poslovođenja

Član 64.

Organ poslovođenja univerziteta je rektor, fakulteta – dekan, akademije strukovnih studija – predsednik, visoke škole i visoke škole strukovnih studija – direktor. Organ poslovođenja se bira iz reda nastavnika visokoškolske ustanove koji su u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, a izabrani su na neodređeno vreme. Organ poslovođenja bira se na tri godine sa mogućnošću jednog uzastopnog izbora.

Rektor univerziteta koordinira rad dekana u cilju sprovođenja stavova, odluka i zaključaka organa i tela univerziteta, u vezi sa ostvarivanjem uloge, zadataka, delatnosti i nadležnosti univerziteta koje su utvrđene ovim zakonom, statutom i drugim opštim aktima univerziteta.

Rektor je dužan da pisanim putem upozori dekana i savet fakulteta na postupanje i odluke suprotne ovom zakonu ili statutu univerziteta.

Bliži uslovi, kao i način i postupak izbora i razrešenja, nadležnost i odgovornost organa iz stava 1. ovog člana, uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Organ poslovođenja ne može biti lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično delo protiv polne slobode, falsifikovanja isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi, odnosno koje je pravosnažnom presudom osuđeno na kaznu zatvora za drugo krivično delo, kao ni lice koje je teže prekršilo kodeks profesionalne etike.

Organu poslovođenja prestaje dužnost u slučajevima propisanim u stavu 5. ovog člana danom pravosnažnosti presude, odnosno pravosnažnosti odluke.

U slučajevima iz stava 5. ovog člana savet visokoškolske ustanove konstatuje odmah, a najkasnije u roku do 15 dana od dana pravosnažnosti presude, odnosno pravosnažnosti odluke da je organu poslovođenja prestala dužnost i imenuje vršioca dužnosti organa poslovođenja.

Ukoliko inspektor iz člana 135. ovog zakona utvrdi da savet nije doneo odluku o prestanku dužnosti organa poslovođenja u roku iz stava 7. ovog člana, odnosno odluku o razrešenju organa poslovođenja iz člana 63. stav 2. ovog zakona, u roku od osam dana od dana saznanja za nepostupanje saveta predložiće ministru donošenje odgovarajuće odluke.

Ministar odlučuje o prestanku dužnosti, odnosno o razrešenju organa iz stava 8. ovog člana i člana 135. stav 3. tačka 7) ovog zakona u roku od 15 dana od dana dostavljanja predloga inspektora.

U visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Republika, a na kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine, savet nacionalne manjine daje mišljenje o kandidatima predloženim za organ iz stava 1. ovog člana.

Rektoru u radu pomažu prorektori i generalni sekretar.

Univerzitet ima menadžera, čije se nadležnosti utvrđuju u skladu sa opštim aktom univerziteta.

Stručni organi

Član 65.

Stručni organ visokoškolske ustanove odlučuje o pitanjima od interesa za ostvarivanje nastavnog, naučnog, umetničkog i istraživačkog rada.

Pri raspravljanju, odnosno odlučivanju o pitanjima koja se odnose na osiguranje kvaliteta nastave, izmenu studijskih programa, analizu efikasnosti studiranja i utvrđivanje broja ESPB bodova, u stručnim organima i njihovim telima učestvuju predstavnici studenata i tada oni ulaze u sastav ukupnog broja članova stručnog organa.

U stručnim organima iz stava 2. ovog člana studenti čine 20% članova.

Stručni organ univerziteta je senat, a stručni organ fakulteta, odnosno umetničke akademije je nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko veće, stručni organ visoke škole je nastavno veće, visoke škole strukovnih studija je nastavno-stručno veće, a instituta u sastavu univerziteta je naučno veće.

Statutom visokoškolske ustanove mogu se predvideti i drugi stručni organi.

Sastav, delokrug, broj članova, način izbora, trajanje mandata, kao i način odlučivanja stručnih organa visokoškolske ustanove, uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

Stručni organ samostalne visokoškolske ustanove donosi kodeks profesionalne etike i pravila ponašanja u ustanovi, kojim se utvrđuju etička načela objavljivanja naučnih odnosno umetničkih rezultata, odnosa prema intelektualnoj svojini, odnosa između nastavnika i saradnika, drugih zaposlenih i studenata, postupaka u nastupanju visokoškolske ustanove i nastavnika, saradnika i studenata u pravnom prometu, kao i u odnosu prema javnosti i sredstvima javnog informisanja.

Studentski parlament

Član 66.

Studentski parlament je organ visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice koja ima organ upravljanja i upisane studente.

Način izbora i broj članova studentskog parlamenta utvrđuje se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Pravo da biraju i da budu birani za člana studentskog parlamenta imaju svi studenti visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice, upisani na studije u školskoj godini u kojoj se bira studentski parlament.

Predstavnici studenata sa hendikepom i studenata upisanih po afirmativnoj meri zastupljeni su u članstvu studentskog parlamenta.

Mandat članova studentskog parlamenta traje dve godine. Izbor članova studentskog parlamenta održava se svake druge godine u aprilu, tajnim i neposrednim glasanjem.

U cilju ostvarivanja prava i zaštite interesa studenata, studentski parlament bira i razrešava predstavnike studenata u organima visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice, kao i u organima drugih ustanova u kojima su zastupljeni predstavnici studenata, u skladu sa statutom ustanove.

VII. OSNOVE FINANSIRANJA VIŠOKOŠKOLSKIH USTANOVA ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA

Izvori finansiranja

Član 67.

Visokoškolska ustanova stiće sredstva za obavljanje svoje delatnosti u skladu sa zakonom i statutom, iz sledećih izvora:

- 1) sredstava koja obezbeđuje osnivač;
- 2) školarine;
- 3) donacija, poklona i zaveštanja;
- 4) sredstava za finansiranje naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada;
- 5) projekata i ugovora u vezi sa realizacijom nastave, istraživanja i konsultantskih usluga;
- 6) naknada za komercijalne i druge usluge;
- 7) osnivačkih prava i iz ugovora sa trećim licima;
- 8) i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstvima iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova samostalno upravlja.

Sredstva iz stava 1. ovog člana može sticati i visokoškolska jedinica u skladu sa osnivačkim aktom i opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Sredstva iz stava 1. ovog člana iskazuju se i evidentiraju u skladu sa jedinstvenom budžetskom klasifikacijom.

Podaci o iznosu sredstava na godišnjem nivou iz stava 1. ovog člana dostupni su javnosti na zvaničnoj internet stranici visokoškolske ustanove najkasnije na kraju prvog kvartala naredne kalendarske godine.

Sredstva koja obezbeđuje osnivač

Član 68.

Visokoškolska ustanova čiji je osnivač Republika stiće sredstva za sprovođenje akreditovanih studijskih programa u okviru svoje delatnosti na osnovu ugovora koji samostalna visokoškolska ustanova zaključuje sa Vladom, po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.

Sredstva za obavljanje delatnosti u toku jedne školske godine obezbeđuju se u skladu s programom rada visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova u sastavu univerziteta, u obavljanju svoje delatnosti sredstvima koja obezbeđuje osnivač, u pravnom prometu istupa na osnovu ovlašćenja iz statuta, u svoje ime i za svoj račun.

Organ upravljanja visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana odgovara nadležnom ministarstvu za namensko i ekonomično trošenje sredstava dodeljenih iz budžeta.

Normative i standarde rada visokoškolskih ustanova iz stava 1. ovog člana, kao i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje, uključujući i sredstva za ostvarivanje funkcija univerziteta u okviru studijskih programa koji se izvode na visokoškolskim ustanovama i jedinicama, utvrđuje Vlada, na predlog Nacionalnog saveta i po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih škola.

Namena sredstava od osnivača

Član 69.

Osnivač obezbeđuje sredstva visokoškolskoj ustanovi za sledeće namene:

- 1) materijalne troškove, tekuće i investiciono održavanje;
- 2) plate zaposlenih u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom;
- 3) opremu;
- 4) bibliotečki fond;
- 5) obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave;
- 6) naučno, umetničko i stručno usavršavanje zaposlenih;
- 7) podsticanje razvoja nastavno-naučnog i nastavno-umetničkog podmlatka;
- 8) rad sa darovitim studentima;
- 9) međunarodnu saradnju;
- 10) rad centara za transfer znanja i tehnologija;
- 11) izvore informacija i informacione sisteme;
- 12) izdavačku delatnost;
- 13) rad centara za karijerno vođenje i savetovanje;
- 14) rad studentskog parlamenta i vannastavnu delatnost studenata;
- 15) finansiranje opreme i uslova za studiranje studenata sa invaliditetom;
- 16) druge namene, u skladu sa zakonom.

Sopstveni prihodi

Član 70.

Sredstva koja visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica ostvari, izuzev sredstava koja obezbeđuje Republika, čine sopstveni prihod te visokoškolske ustanove, odnosno jedinice (školarina, pružanje usluga trećim licima, poklon, sponzorstvo i drugi izvori sticanja sredstava).

Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za unapređenje delatnosti i podizanje kvaliteta rada.

Sredstvima iz stava 1. ovog člana i imovinom stečenom iz sopstvenih prihoda visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica sa svojstvom pravnog lica, samostalno raspolaže, u skladu sa Zakonom i opštim aktom te visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice.

Sredstvima iz stava 1. ovog člana ostvarenim obavljanjem delatnosti visokoškolske jedinice bez svojstva pravnog lica raspolaže ta jedinica, u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove u čijem je sastavu.

Visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta, kad raspolažu sredstvima iz stava 1. ovog člana, u pravnom prometu istupaju u svoje ime i za svoj račun, u skladu sa zakonom, statutom univerziteta i sopstvenim statutom.

Visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta iz sredstava iz stava 1. ovog člana izdvajaju deo za finansiranje zajedničkih poslova na nivou univerziteta, u skladu sa opštim aktom univerziteta.

Izdvajanje sredstava iz stava 5. ovog člana vrši se na osnovu planiranog obima i troškova aktivnosti koji se utvrđuju odlukom saveta univerziteta za tekuću školsku godinu.

Visokoškolska ustanova opštim aktom utvrđuje, u skladu sa zakonom, raspodelu sopstvenih prihoda.

Ministarstvo kontinuirano prikuplja, prati i analizira podatke o sopstvenim prihodima visokoškolskih ustanova i njihovom trošenju, pojedinačno i ukupno.

Školarina

Član 71.

Visokoškolska ustanova stiće sredstva iz školarine na osnovu odluke o visini školarine za studente koji plaćaju školarinu.

Merila za utvrđivanje visine školarine utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova je dužna da pre raspisivanja konkursa za upis novih studenata utvrdi visinu školarine za narednu školsku godinu za sve studijske programe.

Školarinom se utvrđuju troškovi studija za jednu godinu studija, odnosno za sticanje 60 ESPB bodova.

Školarina obuhvata naknade za redovne usluge koje visokoškolska ustanova pruža studentu u okviru ostvarivanja studijskog programa za jednu godinu studija.

Redovne usluge iz stava 5. ovog člana utvrđuju se odlukom univerziteta, odnosno druge samostalne visokoškolske ustanove.

Merila za utvrđivanje visine školarine i odluka o visini školarine dostupni su javnosti na zvaničnoj internet stranici visokoškolske ustanove.

VIII. OSOBLJE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Nastavno i nenastavno osoblje

Član 72.

Nastavno osoblje visokoškolske ustanove čine lica koja ostvaruju obrazovnu, naučnu, umetničku, istraživačku i inovacionu delatnost.

Nastavno osoblje, u smislu ovog zakona, jesu: nastavnici, istraživači i saradnici.

Nenastavno osoblje visokoškolske ustanove čine lica koja obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove.

Lice koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo protiv polne slobode, falsifikovanja isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi ne može steći zvanje nastavnika, odnosno saradnika.

Ako lice iz stava 4. ovog člana ima stečeno zvanje, visokoškolska ustanova donosi odluku o zabrani obavljanja poslova nastavnika, odnosno saradnika.

Licu iz stava 5. ovog člana prestaje radni odnos u skladu sa zakonom.

Zvanja nastavnika

Član 73.

Zvanja nastavnika visokoškolske ustanove jesu: predavač, viši predavač, profesor strukovnih studija, docent, vanredni profesor i redovni profesor.

Nastavnici u zvanju predavača, višeg predavača ili profesora strukovnih studija mogu da izvode nastavu samo na strukovnim studijama.

Nastavnici u zvanju docenta, vanrednog i redovnog profesora mogu da izvode nastavu na svim vrstama studija.

Uslovi za izbor u zvanje nastavnika

Član 74.

U zvanje nastavnika može biti izabrano lice koje ima odgovarajući stručni, akademski, naučni, odnosno umetnički naziv stečen na akreditovanom studijskom programu i akreditovanoj visokoškolskoj ustanovi i sposobnost za nastavni rad.

U zvanje predavača može biti izabrano lice koje ima akademski naziv magistar, odnosno najmanje stručni naziv specijaliste akademskih studija.

U zvanje višeg predavača može biti izabrano lice koje ima naučni naziv doktora nauka, odnosno umetnički naziv doktora umetnosti.

U zvanje profesora strukovnih studija može biti izabrano lice koje ima naučni naziv doktora nauka, odnosno umetnički naziv doktora umetnosti i ima naučne, odnosno stručne radove objavljene u naučnim časopisima ili zbornicima, sa recenzijama, odnosno umetnička ostvarenja.

U zvanje predavača, višeg predavača i profesora strukovnih studija iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje prvog, odnosno drugog stepena i priznata umetnička ostvarenja.

U zvanje docenta može biti izabrano lice koje je prethodne stepene studija završilo sa prosečnom ocenom najmanje osam (8), odnosno koje ima najmanje tri godine pedagoškog iskustva na visokoškolskoj ustanovi, ima naučni naziv doktora nauka, odnosno umetnički naziv doktora umetnosti, i ima naučne, odnosno stručne radove objavljene u naučnim časopisima ili zbornicima, sa recenzijama, odnosno umetnička ostvarenja.

U zvanje docenta iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje master akademskih studija i priznata umetnička ostvarenja.

U zvanje vanrednog profesora može biti izabrano lice koje pored uslova iz stava 6. ovog člana ima i više naučnih radova od značaja za razvoj nauke, u užoj naučnoj oblasti, objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima, sa recenzijama, odnosno više umetničkih ostvarenja u umetničkoj oblasti originalno stručno ostvarenje (projekat, studiju, patent, originalni metod, novu sortu i sl.), odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim, odnosno umetničkim projektima, objavljen udžbenik ili monografiju, praktikum ili zbirku zadataka za užu naučnu, odnosno umetničku oblast za koju se bira i više radova saopštenih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima.

U zvanje vanrednog profesora iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje master akademskih studija i umetnička dela koja predstavljaju samostalan doprinos umetnosti.

U zvanje redovnog profesora može biti izabrano lice koje pored uslova iz stava 8. ovog člana ima i veći broj naučnih radova koji utiču na razvoj naučne misli u užoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima, sa recenzijama, odnosno veći broj priznatih umetničkih ostvarenja značajnih za razvoj umetnosti, veći broj naučnih radova i saopštenja iznetih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima, objavljen udžbenik ili monografiju ili originalno stručno ostvarenje, ostvarene rezultate u razvoju naučno-nastavnog podmlatka na fakultetu, učešće u završnim radovima na specijalističkim i master akademskim studijama.

U zvanje redovnog profesora iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje master akademskih studija i izuzetna umetnička dela koja su značajno uticala na razvoj kulture i umetnosti.

Bliži uslovi za izbor u zvanje nastavnika utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa minimalnim uslovima za izbor u zvanja nastavnika na univerzitetu iz člana 12. stav 1. tačka 15) ovog zakona.

Sticanje zvanja nastavnika i zasnivanje radnog odnosa

Član 75.

Visokoškolska ustanova raspisuje konkurs za sticanje zvanja i zasnivanje radnog odnosa nastavnika za uže naučne, stručne, odnosno umetničke oblasti utvrđene opštim aktom visokoškolske ustanove.

Univerzitet vrši izbor u sva zvanja nastavnika, na predlog fakulteta, odnosno druge visokoškolske jedinice, a akademija strukovnih studija za nastavnike u zvanju predavača, višeg predavača i profesora strukovnih studija, na predlog odgovarajuće visokoškolske jedinice akademije strukovnih studija.

Visoka škola vrši izbor u sva zvanja nastavnika, a visoka škola strukovnih studija vrši izbor u zvanja predavača, višeg predavača i profesora strukovnih studija.

Lice izabrano u zvanje predavača, višeg predavača, docenta i vanrednog profesora stiče zvanje i zasniva radni odnos na period u trajanju od pet godina.

Lice izabrano u zvanje profesora strukovnih studija i redovnog profesora stiče zvanje i zasniva radni odnos na neodređeno vreme.

Sa licem izabranim u zvanje nastavnika ugovor o radu zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana.

Način i postupak zasnivanja radnog odnosa i sticanja zvanja nastavnika uređuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Prilikom izbora u zvanja nastavnika, univerzitet i visokoškolska ustanova ceni sledeće elemente: ocenu o rezultatima obrazovnog, naučnog, istraživačkog odnosno umetničkog rada, ocenu o angažovanju u razvoju nastave i razvoju drugih delatnosti visokoškolske ustanove, ocenu o rezultatima pedagoškog rada, kao i ocenu rezultata postignutih u obezbeđivanju naučno-nastavnog, odnosno umetničko-nastavnog podmlatka.

Ocena o rezultatima naučnoistraživačkog rada daje se na osnovu uslova iz člana 74. stav 12. ovog zakona.

Ocenu o rezultatima angažovanja u razvoju nastave i drugih delatnosti i ocenu o rezultatima postignutim u obezbeđivanju naučno-nastavnog, odnosno umetničko-nastavnog podmlatka daje se na osnovu uslova koje definiše

visokoškolska jedinica u okviru koje nastavnik izvodi nastavu, a u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Pri ocenjivanju rezultata pedagoškog rada uzima se u obzir mišljenje studenata, u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova je dužna da konkurs iz stava 1. ovog člana raspiše najkasnije šest meseci pre isteka vremena na koje je nastavnik biran i da ga okonča u roku od devet meseci od dana raspisivanja konkursa.

Angažovanje nastavnog osoblja u okviru samostalne visokoškolske ustanove

Član 76.

Angažovanje, obrazovni i naučnoistraživački rad nastavnog osoblja u okviru i za potrebe samostalne visokoškolske ustanove uređuje se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje rad.

Gostujući profesor

Član 77.

Visokoškolska ustanova bez raspisivanja konkursa može da angažuje nastavnika iz druge samostalne visokoškolske ustanove van teritorije Republike, u zvanju gostujućeg profesora.

Izuzetno, u slučaju potrebe izvođenja nastave u polju umetnosti, gostujući profesor može biti i istaknuti umetnik sa prebivalištem van teritorije Republike.

Prava i obaveze lica koje je izabrano u zvanje iz stava 1. ovog člana uređuju se ugovorom o angažovanju za izvođenje nastave, pod uslovima i na način propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Način angažovanja gostujućeg profesora uređuje se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Profesor emeritus

Član 78.

Univerzitet može, na predlog fakulteta ili druge visokoškolske jedinice, dodeliti zvanje profesora emeritusa redovnom profesoru u penziji, penzionisanom u prethodne tri školske godine, koji ima najmanje 20 godina radnog iskustva u visokom obrazovanju i u oblasti nauke, koji se posebno istakao svojim naučnim, odnosno umetničkim radom, stekao međunarodnu reputaciju i postigao rezultate u obezbeđivanju nastavno-naučnog, odnosno nastavno-umetničkog podmlatka u oblasti za koju je izabran.

Profesor emeritus može učestvovati u izvođenju svih oblika nastave na akademskim studijama drugog i trećeg stepena, biti mentor i član komisija u postupku izrade i odbrane doktorskih disertacija, odnosno doktorskih umetničkih projekata, biti član komisije za pripremanje predloga za izbor nastavnika univerziteta i učestvovati u naučnoistraživačkom, odnosno umetničkom radu.

Postupak i uslovi dodele zvanja i prava lica iz stava 1. ovog člana bliže se uređuju opštim aktom univerziteta, a u skladu sa minimalnim uslovima za izbor u zvanja nastavnika na univerzitetu iz člana 12. stav 1. tačka 15) ovog zakona.

Prava i obaveze lica koje je izabrano u zvanje iz stava 1. ovog člana uređuju se ugovorom o angažovanju za izvođenje nastave.

Ukupan broj profesora emeritusa angažovanih u nastavi ne može biti veći od 3% od ukupnog broja nastavnika univerziteta

Postupak za dodelu zvanja profesor emeritus pokreće visokoškolska ustanova u kojoj je lice provelo najmanje sedam godina u radnom odnosu sa punim radnim vremenom.

Član SANU u radnom sastavu, koji je pre penzionisanja imao nastavno ili naučno zvanje, može učestvovati u izvođenju svih oblika nastave na doktorskim akademskim studijama, biti mentor i član komisija u postupku izrade i odbrane doktorske disertacije, biti član komisije za pripremanje predloga za izbor nastavnika univerziteta i učestvovati u naučnoistraživačkom radu.

Nastavnici stranih jezika i veština

Član 79.

Nastavu stranih jezika, odnosno veština može, osim lica koje ima zvanje iz člana 73. stav 1. ovog zakona, izvoditi i nastavnik stranog jezika, odnosno veština koji ima stečeno visoko obrazovanje prvog stepena, objavljene stručne radove u odgovarajućoj oblasti i sposobnost za nastavni rad.

Nastavnik veština iz stava 1. ovog člana može se birati samo u onim naučnim, stručnim i umetničkim oblastima za koje u Republici ne postoje doktorske studije. Opštim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuju način izbora i vreme na koje se bira nastavnik stranog jezika, odnosno veština.

Predavač van radnog odnosa

Član 80.

Visokoškolska ustanova može na predlog stručnog organa angažovati u delu aktivne nastave, uključujući predavanja i vežbe, na prvom i drugom stepenu studija, najviše do trećine časova nastave na predmetu u toku semestra, predavača van radnog odnosa koji ima stečeno visoko obrazovanje najmanje master akademskih studija i koji ima neophodna znanja i veštine u odgovarajućoj oblasti i pokazuje smisao za nastavni rad.

Predavač van radnog odnosa može biti angažovan isključivo na stručno-aplikativnim predmetima.

Nosioци predmeta zaposleni na visokoškolskoj ustanovi su odgovorni za obezbeđenje kvaliteta nastave koju realizuju predavači van radnog odnosa.

Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove bliže se uređuju način izbora i vreme na koje se angažuje predavač van radnog odnosa.

Sa licem iz stava 1. ovog člana zaključuje se ugovor o angažovanju u trajanju od najduže jedne školske godine sa mogućnošću produženja, a isplate po osnovu tog ugovora se realizuju iz sopstvenih prihoda visokoškolske ustanove.

Istraživač

Član 81.

Lice izabrano u naučno zvanje na način i po postupku propisanim zakonom kojim je regulisana naučnoistraživačka delatnost, može učestvovati u izvođenju svih oblika nastave na master i doktorskim akademskim studijama, biti mentor i član komisija u postupku izrade i odbrane završnog rada na master studijama i doktorske disertacije, biti član komisije za pripremanje predloga za izbor nastavnika i saradnika univerziteta i učestvovati u naučnoistraživačkom radu.

Ukoliko lice iz stava 1. ovog člana nema zasnovan radni odnos u visokoškolskoj ustanovi na kojoj se program izvodi, ustanova sa njim zaključuje ugovor o angažovanju za izvođenje nastave.

Zvanja saradnika

Član 82.

Zvanja saradnika su: saradnik u nastavi, asistent i asistent sa doktoratom.

Zvanja saradnika u izvođenju nastave u okviru studijskih programa u okviru obrazovno-umetničkog polja umetnosti su: umetnički saradnik, viši umetnički saradnik, samostalni umetnički saradnik, stručni saradnik, viši stručni saradnik i samostalni stručni saradnik.

Zvanja saradnika u izvođenju nastave u okviru studijskih programa stranih jezika su: lektor i viši lektor.

Visokoškolska ustanova može za potrebe realizacije studijskih programa angažovati i saradnike van radnog odnosa.

Opštim aktom visokoškolske ustanove propisuju se uslovi za izbor u zvanja saradnika iz st. 2. i 3. ovog člana.

Saradnik u nastavi

Član 83.

Visokoškolska ustanova bira u zvanje saradnika u nastavi na studijama prvog stepena studenta master akademskih studija ili specijalističkih akademskih studija, koji je studije prvog stepena studija završio sa prosečnom ocenom najmanje osam (8).

Izuzetno, visokoškolska ustanova strukovnih studija može da izabere u zvanje saradnika u nastavi na studijama prvog stepena i studenta master strukovnih studija ili specijalističkih strukovnih studija, koji je studije prvog stepena studija završio sa prosečnom ocenom najmanje osam (8).

Za saradnika u nastavi iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena studija, ukupnu prosečnu ocenu najmanje osam (8) i najmanje devet (9) iz grupe predmeta za koju se bira, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove, ukoliko u toj oblasti nisu predviđene master akademske studije.

Posebni uslovi za izbor u zvanje saradnika u nastavi utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Sa licem iz st. 1. i 2. ovog člana zaključuje se ugovor o radu na period od godinu dana, uz mogućnost produženja ugovora za još jednu godinu u toku trajanja studija, a najduže do kraja školske godine u kojoj se studije završavaju.

Ugovor iz stava 5. ovog člana zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove.

Asistent

Član 84.

Visokoškolska ustanova bira u zvanje asistenta, studenta doktorskih studija koji je svaki od prethodnih stepena studija završio sa prosečnom ocenom najmanje osam (8) i koji pokazuje smisao za nastavni rad.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje asistenta i magistra nauka, odnosno magistra umetnosti kome je prihvaćena tema doktorske disertacije, odnosno dokorskog umetničkog projekta.

Posebni uslovi za izbor u zvanje asistenta utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Izuzetno, za nastavu na kliničkim predmetima visokoškolska ustanova bira u zvanje asistenta lice sa završenom odgovarajućom zdravstvenom specijalizacijom.

Za asistenta iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje ima akademski naziv magistra umetnosti i umetnička dela koja pokazuju smisao za samostalno umetničko stvaralaštvo, ukoliko u umetničkoj oblasti za koju se bira nisu predviđene doktorske studije.

Za asistenta iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje je završilo akademske studije prvog stepena i ima umetnička dela koja pokazuju smisao za samostalno umetničko stvaralaštvo, ukoliko u umetničkoj oblasti za koju se bira nisu predviđene master akademske, odnosno doktorske studije.

Sa licem izabranim u zvanje asistenta zaključuje se ugovor o radu na period od tri godine, sa mogućnošću produženja za još tri godine.

Mogućnost produženja ugovora o radu iz stava 7. ovog člana odnosi se i na asistente koji su stekli naučni naziv doktora nauka, odnosno umetnički naziv doktora umetnosti.

Ugovor iz stava 7. ovog člana zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove.

Asistent sa doktoratom

Član 85.

Visokoškolska ustanova može da bira u zvanje asistenta sa doktoratom lice koje je steklo naučni naziv doktora nauka, odnosno umetnički naziv doktora umetnosti i koje pokazuje smisao za nastavni rad.

Posebni uslovi za izbor u zvanje asistenta sa doktoratom utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Sa licem izabranim u zvanje asistenta sa doktoratom zaključuje se ugovor o radu na period od tri godine, sa mogućnošću produženja za još tri godine.

Ugovor iz stava 3. ovog člana zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove.

Saradnik van radnog odnosa

Član 86.

Visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje saradnika van radnog odnosa (demonstrator i sl.) za pomoć u nastavi na studijama prvog stepena, studenta studija prvog, drugog ili trećeg stepena, pod uslovom da su na studijama prvog stepena studija ostvarili najmanje 120 ESPB bodova sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje 8 (osam).

Posebni uslovi za izbor u zvanje iz stava 1. ovog člana utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Sa licem iz stava 1. ovog člana zaključuje se ugovor o angažovanju u trajanju od najduže jedne školske godine, sa mogućnošću produženja za još jednu školsku godinu.

Saradnik za deo praktične nastave

Član 87.

Za potrebe realizacije dela praktične nastave, koja se realizuje van visokoškolske ustanove, visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje saradnika van radnog odnosa (saradnik praktičar, klinički asistent i sl.) lice zaposleno u ustanovi gde se deo praktične nastave realizuje.

Posebni uslovi za izbor u zvanje iz stava 1. ovog člana utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Politika zapošljavanja na visokoškolskoj ustanovi

Član 88.

Visokoškolska ustanova utvrđuje politiku zapošljavanja, polazeći od potrebe da se nastavni proces organizuje na kvalitetan, racionalan i efikasan način.

Nastavnici i saradnici, po pravilu, zasnivaju radni odnos sa punim radnim vremenom, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Nastavnici i saradnici koji izvode nastavu iz kliničkih predmeta ostvaruju radni odnos sa punim radnim vremenom u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

U visokoškolskoj ustanovi u kojoj se ostvaruje studijski program za potrebe nacionalne bezbednosti i vojnog obrazovanja nastavu iz stručnih i stručno-aplikativnih predmeta mogu da izvode i zaposleni u organu državne uprave nadležnom za poslove nacionalne bezbednosti odnosno poslove odbrane, u skladu sa zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Sa licima iz stava 4. ovog člana visokoškolska ustanova zaključuje ugovor o angažovanju za izvođenje nastave.

Nastavnici i saradnici iz st. 3. i 4. ovog člana imaju status nastavnika i saradnika sa punim radnim vremenom na visokoškolskoj ustanovi.

IX. PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH NA VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI

Prava i obaveze zaposlenih

Član 89.

U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi, primenjuje se zakon kojim se uređuje rad, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi odlučuje organ poslovođenja te ustanove.

O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u vezi sa poslovima iz člana 76. ovog zakona odlučuje organ poslovođenja samostalne visokoškolske ustanove.

O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima organa poslovođenja visokoškolske ustanove odlučuje organ upravljanja te ustanove.

Rad na drugim samostalnim visokoškolskim ustanovama i zdravstvenim ustanovama

Član 90.

Radi sprečavanja sukoba interesa i održavanja kvaliteta nastave, nastavnik, odnosno saradnik visokoškolske ustanove može zaključiti ugovor kojim se radno angažuje na drugoj visokoškolskoj ustanovi u Republici ili u inostranstvu, samo uz prethodno odobrenje stručnog organa visokoškolske ustanove u okviru koje ima zasnovan radni odnos.

Nastavnik, odnosno saradnik koji izvodi nastavu iz kliničkih predmeta na fakultetu koji realizuje studijske programe u oblasti medicinskih nauka, može zaključiti ugovor o radnom angažovanju u zdravstvenoj ustanovi koja je nastavna baza tog fakulteta uz prethodno odobrenje stručnog organa fakulteta.

Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove uređuju se uslovi i postupak davanja saglasnosti za angažovanje nastavnika i saradnika iz stava 1. ovog člana.

Opštim aktom fakulteta uređuju se uslovi i postupak davanja saglasnosti za angažovanje nastavnika i saradnika iz stava 2. ovog člana.

Plaćeno odsustvo

Član 91.

Nastavniku posle pet godina rada provedenih u nastavi na visokoškolskoj ustanovi može se odobriti plaćeno odsustvo u trajanju do jedne školske godine radi stručnog, naučnog, odnosno umetničkog usavršavanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Mirovanje radnog odnosa i izbornog perioda

Član 92.

Nastavniku i saradniku koji se nalazi na odsluženju vojnog roka, porodijskom odsustvu, odsustvu sa rada radi nege deteta, odsustvu sa rada radi posebne nege deteta ili druge osobe, bolovanju dužem od šest meseci, odsustvu sa rada radi angažovanja u državnim organima i organizacijama, izborni period i radni odnos se produžava za to vreme.

Prestanak radnog odnosa nastavnika

Član 93.

Nastavniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je navršio 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Nastavniku koji je ispunio uslove iz stava 1. ovog člana u zvanju redovnog profesora, ukoliko postoji potreba za nastavkom rada, može se produžiti radni odnos ugovorom sa visokoškolskom ustanovom na određeno vreme do dve godine, uz mogućnost dodatnih produženja, a najduže do kraja školske godine u kojoj navršava 70 godina života.

Nastavniku iz stava 1. ovog člana može se produžiti radni odnos ako ima najmanje 20 godina radnog iskustva u visokom obrazovanju i ako je nakon sticanja zvanja redovnog profesora ostvario rezultate u naučnom radu, odnosno u umetničkom stvaralaštvu i u razvoju naučnonastavnog podmlatka na fakultetu koji su potrebni za izbor u zvanje redovnog profesora na osnovu člana 74. st. 10–12 ovog zakona.

Bliže kriterijume za zaključenje ugovora o radu nakon 65. godine života donosi Nacionalni savet, a visokoškolska ustanova, odnosno univerzitet može statutom da propiše i dodatne kriterijume.

Nastavnik kome je prestao radni odnos zbog odlaska u penziju zadržava zvanje koje je imao u trenutku penzionisanja.

Nastavnik iz stava 5. ovog člana može zadržati preuzete obaveze na master akademskim i doktorskim studijama kao mentor ili član komisija u postupku izrade i odbrane završnih radova, odnosno disertacija na tim studijama, najduže još dve školske godine od odlaska u penziju.

Na osnovu odluke odgovarajućeg stručnog organa, nastavnik iz stava 5. ovog člana može izvoditi sve oblike nastave na master akademskim i doktorskim studijama i biti član komisija u postupku izrade i odbrane završnih radova, odnosno disertacija na tim studijama, najduže još dve školske godine od odlaska u penziju.

Nastavnik kome je prestao radni odnos zbog odlaska u penziju može da bude član komisije za pripremanje predloga za izbor nastavnika i saradnika univerziteta.

X. REŽIM STUDIJA

Školska godina

Član 94.

Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije u toku školske godine koja, po pravilu, počinje 1. oktobra i traje 12 kalendarskih meseci.

Školska godina može se deliti na:

- 1) dva semestra, od kojih svaki traje, po pravilu, 15 nedelja;
- 2) tri trimestra, od kojih svaki traje, po pravilu, 10 nedelja;
- 3) blokove, u ukupnom trajanju, po pravilu, od 30 nedelja, čije se pojedinačno trajanje utvrđuje opštim aktom visokoškolske ustanove.

Nastava pojedinačnih predmeta se, po pravilu, organizuje i izvodi u toku jednog semestra, jednog trimestra ili jednog bloka, a najduže u toku dva semestra ili tri trimestra.

Jezik studija

Član 95.

Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije na srpskom jeziku.

Visokoškolska ustanova može organizovati polaganje ispita i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, kao i organizovati izradu i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije, odnosno ostvarivati studijski program na jeziku nacionalne manjine i na stranom jeziku, ukoliko je takav program akreditovan kao poseban studijski program, u skladu sa statutom.

Visokoškolska ustanova može za studente sa invaliditetom organizovati i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, na znakovnom jeziku.

Organizacija studija

Član 96.

Obaveze visokoškolske ustanove u pogledu načina organizovanja i vremena održavanja oblika studija uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove, kao i

obaveza da u skladu sa svojim mogućnostima visokoškolska ustanova obezbedi uslove za studente sa invaliditetom.

Visokoškolska ustanova dužna je da organizuje predavanja i druge oblike nastave za sve studente, izuzev kod ostvarivanja studijskog programa na daljinu.

Nastava se organizuje i izvodi u sedištu visokoškolske ustanove, odnosno u objektima navedenim u dozvoli za rad.

Visokoškolska ustanova može da organizuje deo nastave i van sedišta, ako se radi o nastavi iz predmeta čiji karakter to zahteva, a u skladu sa akreditacijom.

U okviru osnovnih i master studija visokoškolska ustanova može organizovati studentsku praksu, kao deo studijskog programa ili kroz vannastavne aktivnosti.

Visokoškolska ustanova može da organizuje studije uz rad za studente koji su zaposleni ili koji iz drugog razloga nisu u mogućnosti da redovno prate nastavu.

Bliži uslovi i načini ostvarivanja studijskog programa na daljinu uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova je dužna da u skladu sa svojim opštim aktom, na odgovarajući način, tačno i blagovremeno informiše studente o načinu, vremenu i mestu održavanja nastave, ciljevima, metodama i sadržajima nastave, o sadržajima, metodama, kriterijumima i merilima ispitivanja, o načinu obezbeđivanja javnosti na ispitu i načinu ostvarivanja uvida u rezultate, kao i o drugim pitanjima od značaja za studente.

XI. STUDENTI

Upis

Član 97.

Na akreditovane studijske programe koje organizuje visokoškolska ustanova mogu se upisati kandidati pod uslovima i na način uređen ovim zakonom i opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Strani državljanin može se upisati na studijske programe iz stava 1. ovog člana pod istim uslovima kao i domaći državljanin u pogledu prethodnog obrazovanja.

Lice se može upisati na studijske programe iz stava 1. ovog člana ako poznaje jezik na kome se izvodi nastava.

Uslovi, način i postupak provere znanja jezika iz stava 3. ovog člana uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Lice koje se upiše na studijske programe iz stava 1. ovog člana stiče status studenta.

Student se upisuje u statusu studenta koji se finansira iz budžeta ili studenta koji se sam finansira.

Konkurs

Član 98.

Samostalna visokoškolska ustanova raspisuje konkurs za upis na studije (u daljem tekstu: konkurs).

Konkurs sadrži: broj studenata za određene studijske programe, uslove za upis, merila za utvrđivanje redosleda kandidata, postupak sprovođenja konkursa,

način i rokove za podnošenje žalbe na utvrđeni redosled, kao i visinu školarine koju plaćaju studenti čije se studiranje ne finansira iz budžeta.

Konkurs se objavljuje najkasnije četiri meseca pre početka školske godine.

Broj studenata

Član 99.

Samostalna visokoškolska ustanova utvrđuje broj studenata koji se upisuje na studijske programe koje organizuje, a koji ne može biti veći od broja utvrđenog u dozvoli za rad.

Utvrđivanje broja studenata iz stava 1. ovog člana vrši se na predlog visokoškolskih jedinica u sastavu samostalne visokoškolske ustanove, u skladu sa statutom te ustanove.

Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu studijskog programa koji se finansira iz budžeta, za visokoškolsku ustanovu čiji je osnivač Republika, donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju visokoškolskih ustanova i Nacionalnog saveta, najkasnije mesec dana pre raspisivanja konkursa.

Vlada utvrđuje dodatni broj studenata čije se studije finansiraju iz budžeta za realizaciju afirmativnih mera, a u skladu sa dozvolom za rad.

U narednim godinama studija broj studenata iz stava 3. ovog člana visokoškolska ustanova može povećati za najviše 20% u odnosu na prethodnu godinu, u skladu sa odlukom nadležnog organa visokoškolske ustanove.

Rangiranje i upis kandidata

Član 100.

Visokoškolska ustanova, u skladu sa zakonom, upisuje kandidate uz priznavanje opšte, odnosno stručne mature za upis na akademske, odnosno strukovne studije, odnosno umetničke mature za upis na studijske programe u oblasti umetnosti.

Visokoškolska ustanova utvrđuje kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije.

Visokoškolska ustanova sačinjava rang listu prijavljenih kandidata za upis na studije prvog stepena na osnovu opšteg uspeha postignutog u srednjem obrazovanju u četvorogodišnjem trajanju, uspeha na maturi, rezultata ispita za proveru znanja, odnosno sklonosti i sposobnosti i po potrebi na osnovu uspeha na nacionalnim i internacionalnim takmičenjima, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova upisuje pod uslovima iz st. 1–3. ovog člana i kandidate koji su završili međunarodno priznatu maturu (*International Baccalaurate Diploma Programme i dr.*).

Pravo upisa na studije prvog stepena stiče kandidat koji je na rang listi iz stava 3. ovog člana rangiran u okviru broja studenata iz člana 99. ovog zakona.

Student studija prvog stepena druge samostalne visokoškolske ustanove, lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama prvog stepena i lice kome je prestao status studenta u skladu sa ovim zakonom, može se upisati na studije prvog stepena, pod uslovima i na način propisan opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Pravo iz stava 6. ovog člana ostvaruje se na lični zahtev.

Na studije drugog i trećeg stepena kandidat se upisuje pod uslovima, na način i po postupku utvrđenom opštim aktom i konkursom samostalne visokoškolske ustanove.

Stručno uputstvo o upisu kandidata na visokoškolske ustanove, upisu po afirmativnim merama i drugim pitanjima od značaja za upis na visokoškolsku ustanovu čiji je osnivač Republika, donosi ministar.

Prava i obaveze studenata

Član 101.

Student visokoškolske ustanove ima prava i obaveze utvrđene ovim zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Student ima pravo:

- 1) na upis, kvalitetno školovanje i objektivno ocenjivanje;
- 2) na blagovremeno i tačno informisanje o pitanjima koja se odnose na studije;
- 3) na aktivno učestvovanje u donošenju odluka, u skladu sa zakonom;
- 4) na samoorganizovanje i izražavanje sopstvenog mišljenja;
- 5) na povlastice koje proizlaze iz statusa studenta;
- 6) na podjednako kvalitetne uslove studija za sve studente;
- 7) na obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom i akreditovani studijskim programom;
- 8) na različitost i zaštitu od diskriminacije;
- 9) na poštovanje ličnosti, dostojanstva, časti i ugleda;
- 10) da bira i da bude biran u studentski parlament i druge organe visokoškolske ustanove.

Student je dužan da:

- 1) ispunjava nastavne i predispitne obaveze;
- 2) poštuje opšte akte ustanove;
- 3) poštuje prava zaposlenih i drugih studenata u visokoškolskoj ustanovi;
- 4) učestvuje u donošenju odluka u skladu sa zakonom.

Student ima pravo na žalbu u skladu sa statutom visokoškolske ustanove ukoliko visokoškolska ustanova prekrši neku od obaveza iz stava 2. tač. 1)–3) ovog člana.

Pravila studija

Član 102.

Pri upisu svake školske godine student se opredeljuje za predmete iz studijskog programa.

Studijskim programom se propisuje koji su predmeti obavezni za određenu godinu studija.

Student koji se finansira iz budžeta, pri upisu odgovarajuće godine studija, opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 60

ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 60 ESPB bodova.

Student koji se sam finansira, pri upisu odgovarajuće godine studija, opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 37 ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 37 ESPB bodova.

Student koji studira uz rad pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 30 ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 30 ESPB bodova.

Visokoškolska ustanova opštim aktom utvrđuje uslove za upis naredne godine studija.

Student iz st. 4. i 5. ovog člana koji se sam finansira, plaća deo školarine obračunat srazmerno broju ESPB bodova za predmete za koje se opredelio.

Polaganjem ispita student stiče određeni broj ESPB bodova u skladu sa studijskim programom.

Student koji ne položi ispit iz obaveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet.

Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo upisati isti ili se opredeliti za drugi izborni predmet.

Studijskim programom može se usloviti opredeljivanje studenta za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednog ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.

Pravila studija bliže se uređuju opštim aktom visokoškolske ustanove.

Status studenta

Član 103.

Student koji u tekućoj školskoj godini ostvari 48 ESPB bodova ima pravo da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta, u skladu sa ovim zakonom.

Rangiranje studenata iz stava 1. ovog člana obuhvata studente koji se upisuju na istu godinu studija na određeni studijski program, a vrši se polazeći od broja ostvarenih ESPB bodova, ukupnih godina studiranja i postignutog uspeha u savlađivanju studijskog programa, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Student koji ne ostvari pravo iz stava 1. ovog člana u narednoj školskoj godini nastavlja studije u statusu studenta koji se sam finansira.

Studenti sa invaliditetom i studenti upisani po afirmativnoj meri koji u tekućoj školskoj godini ostvare 36 ESPB imaju pravo da se u narednoj školskoj godini finansiraju iz budžeta.

Student može biti finansiran iz budžeta samo jedanput na istom stepenu studija.

Ocenjivanje

Član 104.

Uspešnost studenta u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i izražava se poenima, a ocena se utvrđuje na završnom ispitu.

Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita student može ostvariti najviše 100 poena.

Studijskim programom utvrđuje se srazmera poena stečenih u predispitnim obavezama i na ispitu, pri čemu predispitne obaveze učestvuju sa najmanje 30, a najviše 70 poena.

Uspeh studenta na ispitu izražava se ocenom od 5 do 10, prema sledećoj skali: od 51 do 60 poena ocena 6 (šest), od 61 do 70 poena ocena 7 (sedam), od 71 do 80 poena ocena 8 (osam), od 81 do 90 poena ocena 9 (devet), od 91 do 100 poena ocena 10 (deset).

Ocena 5 nije prelazna i ne upisuje se u indeks.

Visokoškolska ustanova može propisati i drugi, nenumerički način ocenjivanja, utvrđivanjem odnosa ovih ocena sa ocenama iz stava 4. ovog člana.

Opštim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuje način polaganja ispita i ocenjivanje na ispitu.

Ispiti

Član 105.

Ispit je jedinstven i polaže se usmeno, pismeno, odnosno praktično.

Ispit se polaže u sedištu visokoškolske ustanove, odnosno u objektima navedenim u dozvoli za rad.

Odredba stava 2. ovog člana odnosi se i na izvođenje studijskog programa na daljinu, s tim da za studenta stranog državljanina visokoškolska ustanova može da omogući i polaganje ispita preko elektronskih komunikacija, pod uslovom da primenom odgovarajućih tehničkih rešenja obezbedi kontrolu identifikacije i rada studenta.

Visokoškolska ustanova može organizovati polaganje ispita van sedišta, ako se radi o ispitu iz predmeta čiji karakter to zahteva.

Student polaže ispit neposredno po okončanju nastave iz tog predmeta, a najkasnije do početka nastave tog predmeta u narednoj školskoj godini, na jednom od jezika na kojima se nastava izvodila.

Opštim aktom visokoškolske ustanove uređuje se način na koji se obezbeđuje javnost polaganja ispita.

Broj ispitnih rokova i termini održavanja ispitnih rokova utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.

Posle tri neuspela polaganja istog ispita student može tražiti da polaže ispit pred komisijom.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na mestu i na način prilagođen njegovim mogućnostima, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Bliži uslovi i način polaganja ispita preko elektronskih komunikacija iz stava 3. ovog člana uređuju se standardom za akreditaciju studijskog programa na daljinu.

Prigovor

Član 106.

Student ima pravo da nadležnom organu visokoškolske ustanove podnese prigovor na dobijenu ocenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove, u roku od 36 časova od dobijanja ocene.

Nadležni organ ustanove u roku od 24 časa od dobijanja prigovora, u skladu sa odredbama opšteg akta samostalne visokoškolske ustanove, razmatra prigovor i donosi odluku po prigovoru.

Ukoliko se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit najkasnije u roku od tri dana od dana prijema odluke iz stava 2. ovog člana.

Mirovanje prava i obaveza studenata

Član 107.

Studentu se, na njegov zahtev, odobrava mirovanje prava i obaveza, u slučaju teže bolesti, upućivanja na studentsku praksu u trajanju od najmanje šest meseci, odsluženja i dosluženja vojnog roka, nege deteta do godinu dana života i posebne nege koja traje duže od detetove prve godine života, održavanja trudnoće i u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Studentkinji koja je u postupku biomedicinski potpomognutog oplođenja na njen zahtev odobrava se mirovanje prava i obaveza u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Student koji je bio sprečen da prati nastavu, izvršava predispitne obaveze i da polaže ispit zbog bolesti ili odsustva zbog stručnog usavršavanja u trajanju od najmanje tri meseca, može polagati ispit, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Disciplinska odgovornost studenta

Član 108.

Student odgovara za povredu obaveze koja je u vreme izvršenja bila utvrđena opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Za težu povredu obaveze studentu se može izreći i mera isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.

Disciplinski postupak ne može se pokrenuti po isteku tri meseca od dana saznanja za povredu obaveze i učinioca, a najkasnije godinu dana od dana kada je povreda učinjena.

Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata, disciplinski organi i disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti studenta.

Prestanak statusa studenta

Član 109.

Status studenta prestaje u slučaju:

- 1) ispisivanja sa studija;
- 2) završetka studija;
- 3) neupisivanja školske godine;

4) kad ne završi studije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, osim u slučaju studija uz rad;

5) izricanja disciplinske mere isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.

Student koji studira uz rad, student sa invaliditetom, student koji je upisan na studije po afirmativnoj meri i student koji ima status kategorisanog vrhunskog sportiste zadržava status studenta do isteka roka koji se određuje u trostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.

Studentu se, na lični zahtev, može produžiti rok za završetak studija, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Stručni, akademski i naučni nazivi

Član 110.

Lice koje završi osnovne akademske studije u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, odnosno u trajanju od najmanje tri godine stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi osnovne akademske studije u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, odnosno u trajanju od najmanje četiri godine stiče stručni naziv „diplomirani” sa naznakom zvanja prvoga stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi osnovne strukovne studije stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi specijalističke akademske studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja drugog stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi specijalističke strukovne studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja prvoga stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi master akademske studije stiče akademski naziv master sa naznakom zvanja drugog stepena master akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi master strukovne studije stiče stručni naziv strukovni master sa naznakom zvanja drugog stepena master strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi doktorske, odnosno akademske studije trećeg stepena, stiče naučni naziv doktor nauka, odnosno doktor umetnosti, sa naznakom polja, odnosno oblasti.

Listu zvanja iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih naučnih i umetničkih naziva utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola.

Skraćenica stručnog naziva i akademskog naziva master navodi se iza imena i prezimena, a skraćenica akademskog naziva magistar nauka, odnosno magistar umetnosti i naučnog naziva doktor nauka, odnosno umetničkog naziva doktor umetnosti ispred imena i prezimena.

U međunarodnom prometu i u diplomi na engleskom jeziku naziv koji je steklo lice iz stava 1. ovog člana je bachelor, naziv koji je steklo lice iz stava 2. ovog člana je bachelor with honours, naziv koji je steklo lice iz stava 3. ovog člana je bachelor (appl.), naziv koje je steklo lice iz stava 6. ovog člana je master, naziv koje je steklo lice iz stava 7. ovog člana je master (appl.), a naziv koje je steklo lice iz stava 8. ovog

člana je Ph.D., odnosno D.A., odnosno odgovarajući naziv na jeziku na koji se diploma prevodi.

XII. OBRAZOVANJE TOKOM ČITAVOG ŽIVOTA

Član 111.

Visokoškolska ustanova u okviru svoje delatnosti može realizovati programe obrazovanja tokom čitavog života van okvira studijskih programa za koje je dobila dozvolu za rad.

Uslovi, način i postupak realizacije programa iz stava 1. ovog člana uređuju se opštim aktom ustanove.

Licu koje je savladalo program iz stava 1. ovog člana ustanova izdaje uverenje.

Lice upisano na program iz stava 1. ovog člana nema status studenta, u smislu ovog zakona.

XIII. EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Evidencija i javne isprave

Član 112.

Visokoškolska ustanova vodi propisanu evidenciju u papirnom i elektronskom obliku, u skladu sa ovim zakonom.

Svi vidovi prikupljanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i ovim zakonom.

Evidencije koje vodi visokoškolska ustanova

Član 113.

Visokoškolska ustanova vodi: matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dodacima diploma, evidenciju o zaposlenima, evidenciju o priznatim stranim visokoškolskim ispravama radi nastavka školovanja i zapisnik o polaganju ispita.

Visokoškolske ustanove vode i evidenciju o polaznicima i izdatim sertifikatima o završenom kratkom programu studija.

Evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na srpskom jeziku, ćiriličkim pismom, u štampanoj formi, a može se voditi i elektronski.

Kada se nastava ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na srpskom jeziku ćiriličkim pismom i na jeziku i pismu nacionalne manjine.

Podaci upisani u evidenciju visokoškolske ustanove dostavljaju se Ministarstvu za obavljanje zakonom utvrđenih poslova, u skladu sa ovim zakonom.

Bliže uslove u pogledu vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka o kojima se vodi evidencija, kao i druga pitanja od značaja za vođenje evidencija, propisuje ministar.

Jedinstveni informacijski sistem prosvete

Član 114.

Jedinstveni informacijski sistem prosvete (u daljem tekstu: JISP) uspostavlja i vodi Ministarstvo.

Sve visokoškolske ustanove unose i ažuriraju podatke iz evidencija iz člana 113. ovog zakona u JISP, u okviru odgovarajućeg registra, u elektronskom obliku.

Ministarstvo vodi registar:

- 1) akreditovanih visokoškolskih ustanova;
- 2) akreditovanih studijskih programa;
- 3) studenata;
- 4) zaposlenih u visokoškolskim ustanovama.

Bliže uslove i način uspostavljanja registara, vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka koji se unose u registre, kao i vrste statističkih izveštaja na osnovu podataka iz registara, propisuje ministar.

Jedinstveni obrazovni broj

Član 115.

Za potrebe vođenja registra iz člana 114. stav 3. tačka 3) ovog zakona i zaštite podataka o ličnosti formira se jedinstveni obrazovni broj (u daljem tekstu: JOB) koji prati njegovog nosioca kroz sve stepene obrazovanja i predstavlja ključ za povezivanje svih podataka o studentu iz JISP-a.

JOB predstavlja individualnu i neponovljivu oznaku koja se sastoji od 16 karaktera i koja se dodeljuje studentu u automatizovanom postupku preko JISP-a, na zahtev visokoškolske ustanove, pri prvom upisu studenta na visokoškolsku ustanovu.

Ukoliko je studentu JOB dodeljen u ustanovama preduniverzitetskog obrazovanja, visokoškolska ustanova neće potraživati od JISP-a dodelu novog JOB-a.

Privremeni JOB dodeljuje se studentu do dobijanja jedinstvenog matičnog broja građana, stranom državljaninu, licu bez državljanstva, prognanom i raseljenom licu.

U zahtevu iz stava 2. ovog člana visokoškolska ustanova u JISP-a unosi podatke o identitetu studenta (ime, prezime, ime jednog roditelja, jedinstveni matični broj građana, broj i izdavalac pasoša za strane državljane).

Podaci o ličnosti iz stava 5. ovog člana prikupljaju se isključivo u svrhu dodele JOB-a studentu.

Ovlašćeno lice visokoškolske ustanove dužno je da JOB lično dostavi studentu u zatvorenoj koverti, zajedno sa podacima za lični pristup registru iz člana 114. stav 3. tačka 3) ovog zakona i da o tome vodi evidenciju.

Podaci o JOB-u i privremenom JOB-u čuvaju se trajno.

Ministarstvo je rukovalac podacima o ličnosti iz stava 5. ovog člana.

Bliže uslove u pogledu postupka dodele JOB-a propisuje ministar.

Podaci u registru akreditovanih ustanova

Član 116.

Registar akreditovanih visokoškolskih ustanova predstavlja skup opštih podataka kojima se određuje: pravni status visokoškolske ustanove, status visokoškolske ustanove u sistemu visokog obrazovanja; podaci o studijskim programima koje visokoškolska ustanova realizuje; podaci o realizovanim kratkim programima studija i izdatim sertifikatima; visina školarine; sedmični fond časova po studijskom programu za svaku godinu za predavanje i vežbe; jezik na kome se izvodi studijski program; broj budžetskih i samofinansirajućih studenata po studijskom programu i po godini; podaci o objektima (broj zgrada i kvadratura, broj laboratorija, broj bibliotečkih jedinica); podaci o aktima i organima visokoškolske ustanove; podaci o akreditaciji visokoškolske ustanove i rezultatima spoljašnjeg vrednovanja visokoškolske ustanove; podaci o sopstvenim prihodima i njihovom trošenju.

U registar iz stava 1. ovog člana unose se i drugi podaci od značaja za razvoj sistema visokog obrazovanja i za uključivanje u evropski prostor visokog obrazovanja.

Podaci iz registra iz stava 1. ovog člana su otvoreni podaci, osim podataka o sopstvenim prihodima i njihovom trošenju, javno dostupni na internet prezentaciji Ministarstva, u mašinski obradivom obliku za korišćenje i dalje objavljivanje.

Podaci u registru akreditovanih studijskih programa

Član 117.

Registar akreditovanih studijskih programa predstavlja skup podataka o studijskom programu, akreditaciji, vrsti studija, ustanovi na kojoj se realizuje, naučnom, odnosno umetničkom polju i oblasti, jeziku na kojem se izvodi, školarini, broju studenata koji se finansiraju iz budžeta po godinama, broju studenata koji se sami finansiraju po godinama, broju studenata koji su završili studijski program i ostali podaci bitni za praćenje realizacije studijskog programa.

U registru iz stava 1. ovog člana vode se i podaci o kratkim programima studija koje organizuju visokoškolske ustanove.

Podaci iz registra iz stava 1. ovog člana su otvoreni podaci, javno dostupni na internet prezentaciji Ministarstva, u mašinski obradivom obliku za korišćenje i dalje objavljivanje.

Podaci u evidencijama o studentima

Član 118.

Podaci o studentima koje visokoškolska ustanova vodi u evidenciji iz člana 113. stav 1. predstavljaju skup ličnih podataka kojima se određuje njihov identitet, obrazovni i socijalni status i potrebna obrazovna, socijalna i zdravstvena podrška.

Lične podatke o studentima prikuplja visokoškolska ustanova putem obrasca čiji izgled propisuje ministar i koji se popunjava u papirnoj formi pri upisu godine studija.

Za određivanje identiteta studenta prikupljaju se sledeći podaci: ime, prezime, ime jednog roditelja, pol, jedinstveni matični broj građana, broj pasoša i izdavalac za strane državljane, datum rođenja, mesto rođenja, država i adresa stalnog stanovanja, adresa stanovanja za vreme studiranja, nacionalna pripadnost u skladu sa zakonom, bračni status, državljanstvo, adresa, kontakt telefon, fotografija i drugi podaci u skladu sa ovim zakonom.

Za određivanje obrazovnog statusa studenata prikupljaju se podaci o prethodno završenom obrazovanju, upisanom studijskom programu, vrsti studija, godini studija i godini prvog upisa na studijski program, učešću na međunarodnim programima mobilnosti, godini završetka studijskog programa, jeziku na kome se izvodi studijski program, podaci o ostvarenim ESPB bodovima, podaci o nagradama i pohvalama osvojenim tokom studiranja i izdatim javnim ispravama.

Za određivanje socijalnog statusa studenata prikupljaju se podaci o načinu finansiranja studija, načinu izdržavanja tokom studija, adresi stanovanja tokom studiranja, tipu smeštaja tokom studiranja, radnom statusu studenta tokom studiranja, izdržavanim licima, školskoj spremi oba roditelja, radnom statusu roditelja (izdržavaoca) i zanimanju roditelja ili izdržavaoca.

Za određivanje zdravstvenog statusa studenata prikupljaju se podaci o potrebama za pružanjem dodatne podrške prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti na visokoškolskoj ustanovi.

Visokoškolska ustanova, shodno odredbama iz st. 3. i 4. ovog člana, vodi evidenciju i o upisanim polaznicima na kratkim programima studija i izdatim sertifikatima.

Rukovalac podacima o ličnosti iz st. 3–7. ovog člana je visokoškolska ustanova.

Podaci u registru o studentima

Član 119.

Visokoškolska ustanova unosi i ažurira podatke iz člana 118. st. 3–6. ovog zakona u Registar studenata preko svog pristupnog naloga preko JOB-a, i to:

1) podatke o studentu: godište, mesto i država rođenja, mesto i država stalnog stanovanja, nacionalna pripadnost u skladu sa zakonom, bračni status;

2) podatke za određivanje obrazovnog statusa studenata: prethodno završeno obrazovanje, upisani studijski program, vrsta studija, godina studija i godina prvog upisa na studijski program, godina završetka studijskog programa, prosečna ocena u toku studija, jezik na kome se izvodi studijski program, podaci o ostvarenim ESPB bodovima, i izdatim javnim ispravama;

3) podatke za određivanje socijalnog statusa studenata: načinu finansiranja studija, način izdržavanja tokom studija, radni status studenta tokom studiranja, najviše stečeni nivo obrazovanja roditelja ili izdržavaoca;

4) podatke za određivanje zdravstvenog statusa studenata, odnosno potreba za pružanjem dodatne podrške prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti na visokoškolskoj ustanovi.

Rukovalac podacima iz stava 1. ovog člana je Ministarstvo.

Podaci u evidencijama i registru zaposlenih u visokoškolskim ustanovama

Član 120.

Podaci o zaposlenima o kojima visokoškolska ustanova vodi evidenciju iz člana 113. stav 1. ovog zakona i koje unosi u JISP, odnosno u Registar zaposlenih predstavljaju skup ličnih podataka kojima se određuje njihov identitet, stepen i vrsta obrazovanja, radno-pravni status, plata i podaci za njen obračun i isplatu, stručno usavršavanje, položeni ispiti za rad u obrazovanju i vaspitanju, karijerno napredovanje i kretanje u službi.

Podaci o nastavnicima, saradnicima i ostalim zaposlenima sadrže: ime, prezime, ime jednog roditelja, pol, jedinstveni matični broj građana, državljanstvo, broj pasoša za strane državljane, datum i mesto rođenja, državu stalnog stanovanja, pol, nacionalna pripadnost u skladu sa zakonom, službeni kontakt telefon i e-mail adresa, stepen stručne spreme, godina, država, mesto i ustanova na kojoj je stečen najviši stepen obrazovanja, trenutno nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko zvanje i godina i ustanova u kojoj je izabran u nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko zvanje, vrstu ugovora o angažovanju, procenat radnog angažovanja u ustanovi, radno mesto i druge podatke u skladu sa zakonom kao i o angažovanju u drugoj visokoškolskoj ustanovi u Republici Srbiji i inostranstvu.

Za visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika Srbija podaci o zaposlenima su i: koeficijent složenosti rada kao osnov za finansiranje iz uredbе, koeficijent na osnovu kog se vrši obračun zarade iz kolektivnog ugovora ili opšteg akta ustanove.

Podaci iz stava 2. ovog člana o imenu i prezimenu, mestu i ustanovi na kojoj je stečen najviši stepen obrazovanja, trenutno nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko zvanje i godina i ustanova u kojoj je izabran u nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko zvanje i radno mesto su otvoreni podaci, javno dostupni na internet prezentaciji Ministarstva u mašinski obradivom obliku za korišćenje i dalje objavljivanje.

Svrha obrade podataka

Član 121.

Svrha obrade podataka o kojima visokoškolska ustanova vodi evidenciju jeste praćenje i unapređivanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti rada visokoškolske ustanove i zaposlenih, praćenje, proučavanje i unapređivanje obrazovnog nivoa studenata u procesu obrazovanja i ostvarivanje prava na izdavanje javne isprave.

Svrha obrade podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona jeste obezbeđivanje indikatora radi praćenja i unapređivanja kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti sistema visokog obrazovanja, planiranja obrazovne i upisne politike, praćenje obuhvata i napredovanja studenata, praćenje kvaliteta studijskih programa, zapošljivosti studenata, profesionalnog statusa i usavršavanja nastavnika, rada visokoškolskih ustanova, planiranje i praćenje finansiranja sistema visokog obrazovanja, stvaranje osnova za sprovođenje nacionalnih i međunarodnih istraživanja u oblasti visokog obrazovanja, kao i bezbedno, efikasno i racionalno čuvanje podataka i izveštavanja o obrazovnim indikatorima po preuzetim međunarodnim obavezama.

Korišćenje podataka

Član 122.

Korisnik svih podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona je Ministarstvo.

Visokoškolska ustanova je korisnik podataka koje unosi u registre i statističkih izveštaja koji proističu iz njih.

Student, odnosno zaposleni u visokoškolskoj ustanovi može dobiti podatke koji se o njemu vode u registru iz člana 114. stav 3. tačka 3), odnosno iz člana 114. stav 3. tačka 4) ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Korisnik podataka iz registara iz člana 114. stav 3. ovog zakona može biti i državni i drugi organ i organizacija, kao i pravno i fizičko lice, pod uslovom da je

zakonom ili drugim propisima ovlašćeno da traži i prima podatke, da su ti podaci neophodni za izvršenje poslova iz njegove nadležnosti ili služe za potrebe istraživanja, uz obezbeđivanje zaštite podataka o identitetu ličnosti.

Ažuriranje i čuvanje podataka

Član 123.

Podaci u evidencijama ažuriraju se na dan nastanka promene, a najkasnije 15 dana od dana nastanka promene.

Visokoškolska ustanova unosi, odnosno ažurira podatke u registre iz člana 114. stav 3.ovog zakona na dan nastanka promene, a najkasnije 30 dana od dana promene.

Podaci iz registara iz čl. 116. i 117. ovog zakona čuvaju se trajno.

Podaci o ličnosti iz evidencija koje vodi visokoškolska ustanova čuvaju se trajno, osim podataka o socijalnom i zdravstvenom statusu studenata koji se čuvaju do prestanka statusa studenta o kome se vode.

Podaci iz registra studenata čuvaju se trajno.

Zaštita podataka iz evidencije i registara

Član 124.

Svi vidovi prikupljanja, čuvanja, obrade i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i najvišim standardima o zaštiti podataka.

Visokoškolska ustanova obezbeđuje mere zaštite od neovlašćenog pristupa i korišćenja podataka iz evidencija koje vodi.

Ministarstvo obezbeđuje mere zaštite od neovlašćenog pristupa i korišćenja podataka u JISP-u.

Za potrebe naučnoistraživačkog, odnosno umetničko-istraživačkog rada i prilikom obrade podataka i izrade analiza lični podaci koriste se i objavljuju na način kojim se obezbeđuje zaštita identiteta ličnosti.

Poslove administriranja JISP-a i registara iz člana 114. stava 3. ovog zakona obavlja za to posebno ovlašćeno lice u Ministarstvu.

Javne isprave

Član 125.

Na osnovu podataka iz evidencije visokoškolska ustanova izdaje javne isprave.

Javne isprave u smislu ovog zakona jesu: studentska knjižica (indeks), diploma o stečenom visokom obrazovanju i dodatak diplomi.

Visokoškolska ustanova izdaje javne isprave na srpskom jeziku ćirilčkim pismom.

Kada se nastava ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, odnosno na nekom od svetskih jezika, javne isprave se izdaju na obrascu koji je štampan dvojezično na srpskom jeziku ćirilčkim pismom i na jeziku i pismu na kojem se izvodi nastava.

Na zahtev studenta samostalna visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu o savladanom delu studijskog programa, koja sadrži podatke o nivou, prirodi i sadržaju studija, kao i postignute rezultate.

Sadržaj obrasca javne isprave iz stava 2. ovog člana, kao i obrazac sertifikata kratkog programa studija, propisuje ministar.

Diploma i dodatak diplomi mogu se izdati i na engleskom jeziku, u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Diploma se overava suvim žigom samostalne visokoškolske ustanove.

Dodatak diplomi obavezno se izdaje uz diplomu.

Opis sistema visokog obrazovanja u Republici u vreme stečenog obrazovanja navedenog u diplomi mora biti priložen dodatku diplome.

Diploma i dodatak diplomi

Član 126.

Diplomu i dodatak diplomi potpisuju:

1) na univerzitetu – rektor i dekan odgovarajućeg fakulteta, odnosno umetničke akademije, u sastavu univerziteta;

2) na akademiji strukovnih studija – predsednik;

3) na visokoj školi i visokoj školi strukovnih studija – direktor.

Zajedničku diplomu i dodatak diplomi potpisuju ovlašćena lica visokoškolskih ustanova koje izvode studijski program za sticanje zajedničke diplome.

Oglašavanje ništavim

Član 127.

Diploma, odnosno dodatak diplomi ništavi su i mogu se uvek poništiti:

1) ako su izdati od neovlašćene organizacije;

2) ako su potpisani od neovlašćenog lica;

3) ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom i studijskim programom visokoškolske ustanove;

4) ako imalac diplome nije ispunjavao uslove za upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena, odnosno uslove za sticanje odgovarajućeg akademskog ili naučnog naziva.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)– 4) ovog člana.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom prvom i drugom stepenu akademskih i strukovnih studija u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da završni rad nije rezultat samostalnog rada kandidata.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom akademskom nazivu magistra, u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da magistarski rad nije rezultat samostalnog rada kandidata.

Samostalna visokoškolska ustanova poništava diplomu o stečenom naučnom nazivu doktora nauka, odnosno doktora umetnosti u skladu sa opštim aktom ako utvrdi da doktorska disertacija, odnosno doktorski umetnički projekat nije originalan naučni, odnosno umetnički rezultat rada kandidata.

Ministar, po službenoj dužnosti, poništava diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tačka 1) ovog člana.

Ako samostalna visokoškolska ustanova ne poništi diplomu iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)–4) ovog člana, ministar joj izdaje upozorenje da to učini u narednom roku od 30 dana.

Ako samostalna visokoškolska ustanova u ostavljenom roku iz stava 7. ovog člana, ne poništi diplomu iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2)–4) ovog člana ministar obrazuje komisiju koju čine naučnici, odnosno umetnici i stručnjaci iz odgovarajuće uže naučne, odnosno umetničke oblasti, radi sačinjavanja mišljenja na osnovu kog ministar odlučuje o poništavanju diplome.

Izdavanje nove javne isprave

Član 128.

Visokoškolska ustanova izdaje novu javnu ispravu posle proglašenja originala javne isprave nevažećim u „Službenom glasniku Republike Srbije”, na osnovu podataka iz evidencije koju vodi.

Javna isprava iz stava 1. ovog člana ima značaj originalne javne isprave.

Na javnoj ispravi iz stava 1. ovog člana stavlja se naznaka da se radi o novoj javnoj ispravi koja je izdata posle proglašenja originala javne isprave nevažećim.

Zamena javne isprave

Član 129.

U slučaju kad su evidencija iz člana 113. ovog zakona i arhivska građa uništeni ili nestali, lice koje nema javnu ispravu koju izdaje visokoškolska ustanova može osnovnom sudu na čijem području je sedište ili je bilo sedište visokoškolske ustanove podneti zahtev za utvrđivanje stečenog obrazovanja.

Zahtev sadrži dokaze na osnovu kojih može da se utvrdi da je to lice steklo odgovarajuće obrazovanje i potvrdu da je arhivska građa uništena ili nestala.

Potvrdu da je arhivska građa uništena ili nestala izdaje visokoškolska ustanova na kojoj je lice steklo obrazovanje ili druga ustanova koja je preuzela evidenciju, odnosno arhivsku građu, a ako takva ustanova ne postoji, potvrdu izdaje Ministarstvo.

Rešenje o utvrđivanju stečenog obrazovanja osnovni sud donosi u vanparničnom postupku.

Rešenje iz stava 4. ovog člana zamenjuje javnu ispravu koju izdaje visokoškolska ustanova.

XIV. PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA

Priznavanje stranih visokoškolskih isprava

Član 130.

Priznavanje strane visokoškolske isprave jeste postupak kojim se imaocu te isprave utvrđuje pravo na nastavak obrazovanja, odnosno na zapošljavanje. Postupak priznavanja strane visokoškolske isprave sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona, ako međunarodnim ugovorom nije predviđeno drugačije.

Visokoškolska javna isprava stečena u SFRJ – do 27. aprila 1992. godine, u Saveznoj Republici Jugoslaviji, odnosno Državnoj zajednici Srbija i Crna Gora – do 16. juna 2006. godine i Republici Srpskoj ne podleže postupku priznavanja strane visokoškolske isprave.

Javna isprava iz stava 2. ovog člana proizvodi isto pravno dejstvo kao javna isprava izdata u Republici.

Za priznavanje strane visokoškolske isprave plaća se republička administrativna taksa.

Vrednovanje stranih studijskih programa

Član 131.

Vrednovanje stranog studijskog programa vrši se na osnovu vrste i nivoa postignutih kompetencija stečenih završetkom studijskog programa, uzimajući u obzir sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je visokoškolska isprava stečena, uslove upisa, prava koja proističu iz strane visokoškolske isprave u zemlji u kojoj je stečena i druge relevantne činjenice, bez razmatranja formalnih obeležja i strukture studijskog programa.

Vrednovanje stranog studijskog programa, odnosno dela studijskog programa, radi nastavka obrazovanja, vrši stručni organ samostalne visokoškolske ustanove kojoj je podnet zahtev za akademsko priznavanje.

Vrednovanje stranog studijskog programa radi zapošljavanja vrši Nacionalni centar za priznavanje stranih visokoškolskih isprava (u daljem tekstu: ENIC/NARIC centar), kao unutrašnja organizaciona jedinica Ministarstva.

Za potrebe davanja stručnog mišljenja u postupku prvog vrednovanja stranog studijskog programa radi zapošljavanja, ministar obrazuje komisiju od najmanje tri recenzenta sa liste Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola.

Jednom izvršeno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve priznavanja strane visokoškolske isprave kada je strana visokoškolska isprava stečena završavanjem istog studijskog programa.

Informacije o činjenicama iz stava 1. ovog člana daje ENIC/NARIC centar samostalnoj visokoškolskoj ustanovi.

U postupku vrednovanja radi priznavanja domaće visokoškolske isprave u inostranstvu, informacije o samostalnoj visokoškolskoj ustanovi i sistemu obrazovanja daje ENIC/NARIC centar.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja

Član 132.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja na samostalnoj visokoškolskoj ustanovi (u daljem tekstu: akademsko priznavanje) sprovodi ta samostalna visokoškolska ustanova, po prethodno izvršenom vrednovanju stranog studijskog programa, odnosno dela studijskog programa.

U postupku iz stava 1. ovog člana nastavak obrazovanja i upis višeg obrazovnog stepena mogu biti uslovljeni obavezom sticanja dodatnih ishoda učenja ili odbijeni, ako se utvrdi postojanje suštinske razlike između vrste i nivoa postignutih znanja i veština i uslova za upis na određeni studijski program.

Kriterijume za utvrđivanje postojanja suštinske razlike između vrste i nivoa postignutih znanja i veština i uslova za upis na određeni studijski program i postupak akademskog priznavanja propisuje samostalna visokoškolska ustanova svojim opštim aktom.

Rešenje o ishodu postupka iz stava 1. ovog člana donosi stručni organ samostalne visokoškolske ustanove u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahteva.

Rešenje iz stava 4. ovog člana je konačno.

Ukoliko nije drugačije propisano, na postupak akademskog priznavanja primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja

Član 133.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja (u daljem tekstu: profesionalno priznavanje) sprovodi Ministarstvo preko ENIC/NARIC centra.

Profesionalno priznavanje vrši se po prethodno izvršenom vrednovanju stranog studijskog programa.

Rešenje o profesionalnom priznavanju posebno sadrži: naziv, vrstu, stepen i trajanje (obim) studijskog programa, odnosno kvalifikacije, koji je naveden u stranoj visokoškolskoj ispravi – na izvornom jeziku i u prevodu na srpski jezik i naučnu, umetničku, odnosno stručnu oblast u okviru koje je ostvaren studijski program, odnosno vrstu i nivo kvalifikacije u Republici.

Ministar donosi rešenje o profesionalnom priznavanju u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahteva.

Rešenje iz stava 4. ovog člana ne oslobađa imaoca od ispunjavanja posebnih uslova za obavljanje određene profesije propisane posebnim zakonom.

Rešenje o profesionalnom priznavanju je konačno.

Ukoliko nije drugačije propisano, na postupak profesionalnog priznavanja primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenje o profesionalnom priznavanju ima značaj javne isprave.

Bliže uslove u pogledu postupka profesionalnog priznavanja propisuje ministar.

Evidencija o sprovedenom postupku priznavanja

Član 134.

Organ nadležan za sprovođenje postupka priznavanja strane visokoškolske isprave vodi evidenciju i trajno čuva dokumentaciju o sprovedenim postupcima.

Evidencija iz stava 1. ovog člana obuhvata: prezime, ime jednog roditelja i ime, datum i mesto rođenja, državljanstvo, adresu i broj telefona imaoca strane visokoškolske isprave – podnosioca zahteva; naziv visokoškolske ustanove koja je izdala ispravu, mesto i državu, trajanje studija (studijskog programa), vrstu i stepen studija, smer studija (program, disciplinu), stručni, akademski, naučni naziv, broj i datum akta o vrednovanju stranog studijskog programa i naziv organa koji ga je doneo, broj i datum akta o dodatnim ispitima, broj i datum akta o položenim dodatnim ispitima, broj i datum rešenja o priznavanju strane visokoškolske isprave i kratak sadržaj dispozitiva rešenja.

Organ iz stava 1. ovog člana evidenciju iz stava 2. ovog člana unosi u jedinstveni informacioni sistem Ministarstva u skladu sa zakonom.

XV. NADZOR

Član 135.

Nadzor nad radom visokoškolskih ustanova vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrše inspektori, odnosno druga ovlašćena lica (u daljem tekstu: inspektori).

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašćen da:

- 1) poništi upis studenata u prvu godinu studija preko broja studenata utvrđenog, u skladu sa članom 99. ovog zakona;
- 2) poništi upis studenata koji je obavljen suprotno odredbama ovog zakona;
- 3) privremeno zabrani obavljanje delatnosti visokog obrazovanja, odnosno izvođenje studijskog programa pravnom licu, koje tu delatnost obavlja suprotno odredbama ovog zakona, uverenju o akreditaciji, odnosno dozvoli za rad;
- 4) predloži ministru donošenje odluke o prestanku dužnosti, odnosno o razrešenju organa poslovođenja iz člana 64. stav 8. ovog zakona;
- 5) izrekne opomenu i naloži ili predloži mere i ostavi primereni rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti;
- 6) u slučaju nepostupanja visokoškolske ustanove po aktu iz tačke 5) ovog stava, donosi rešenje kojim izriče mere za otklanjanje nezakonitosti i štetnih posledica i ispunjavanje propisanih obaveza;
- 7) predloži ministru razrešenje organa poslovođenja samostalne visokoškolske ustanove koja u svom sastavu nema visokoškolske jedinice, ako nije postupio po aktu iz tačke 6) ovog stava, odnosno da predloži rektoru da preduzme mere iz člana 64. stav 3. ovog zakona ako dekan nije postupio po aktu iz tačke 6) ovog stava.
- 8) nadležnom pravosudnom organu podnose krivičnu prijavu, prijavu za privredni prestup, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno izda prekršajni nalog, ako kod nadziranog subjekta otkrije nezakonitost koja je kažnjiva po zakonu ili drugom propisu;
- 9) podnese prekršajnu prijavu protiv pravnog lica koje u pravnom prometu istupa pod nazivom iz člana 43. stav 1. ovog zakona, a koje nema dozvolu za rad izdatu u skladu sa ovim zakonom;
- 10) preduzima druge mere za koje je zakonom ili drugim propisom ovlašćen.

Na pitanja inspekcijskog nadzora nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, koja nisu posebno uređena ovim zakonom, propisima donetim na osnovu ovog zakona, i drugim zakonima, primenjuje se zakon kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

XVI. KAZNE NE ODREDBE

Član 136.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj visokoškolska ustanova, ako:

- 1) obavlja delatnost van sedišta i van objekata u kojima se obavlja delatnost (član 43. stav 4. i član 52. stav 15. ovog zakona);
- 2) ostvaruje studijski program koji nije naveden u dozvoli za rad (član 52. stav 15. ovog zakona);

3) izvrši promenu naziva, sedišta i statusnu promenu suprotno odredbama ovog zakona (član 54. stav 1);

4) ne učini dostupnom javnosti doktorsku disertaciju pre javne odbrane, odnosno ako ne uspostavi digitalni repozitorijum ili u njemu ne čuva odbranjenu doktorsku disertaciju ili ne dostavi Ministarstvu kopiju sadržaja koji čuva u javnom repozitorijumu (član 40. st. 8–10. ovog zakona);

5) izabere organ poslovođenja suprotno odredbama ovog zakona (član 64. stav 1);

6) ne učini dostupnim javnosti podatke o iznosu sredstava ustanove (član 67. stav 5. ovog zakona);

7) naplati školarinu veću od utvrđene u skladu sa ovim zakonom (član 71);

8) posebno naplaćuje usluge studentima koje su obuhvaćene školarinom (član 71. stav 5. ovog zakona);

9) ne učini dostupnim javnosti merila za utvrđivanje visine školarine i odluku o visini školarine (član 71. stav 7. ovog zakona);

10) primi u radni odnos nastavnika koji ne ispunjava uslove predviđene ovim zakonom, ili bez konkursa (čl. 73–75. ovog zakona);

11) ne organizuje predavanja i druge oblike nastave (član 96. stav 2. ovog zakona);

12) upiše na studijski program kandidata koji se nije prijavio na konkurs ili suprotno konkursu (član 98. ovog zakona);

13) upiše studente preko broja utvrđenog u skladu sa ovim zakonom (član 99.);

14) ne vodi na propisan način ili neuredno vodi evidenciju i izdaje javne isprave suprotno odredbama ovog zakona (član 113. stav 6. i član 125. stav 6);

15) izda diplomu koja ne odgovara akreditovanom studijskom programu (član 23. stav 1. ovog zakona);

16) neosnovano naplati školarinu (čl. 71. i 103. ovog zakona);

17) ako nastavniku otkáže ugovor o radu suprotno odredbama ovog zakona (član 89. stav 1);

18) izabere u zvanje i zaključi ugovor sa saradnikom u nastavi, asistentom, odnosno saradnikom van radnog odnosa, suprotno odredbama ovog zakona (čl. 82–87);

19) zaključi ugovor o radnom angažovanju bez prethodno dobijenog odobrenja stručnog organa visokoškolske ustanove u okviru koje nastavnik, odnosno saradnik ima zasnovan radni odnos (član 90. stav 1. ovog zakona);

20) ne okonča postupak sprovođenja raspisanog konkursa za izbor u zvanje nastavnika u skladu sa ovim zakonom i statutom, u roku od devet meseci od dana raspisivanja konkursa (član 75. stav 12. ovog zakona);

21) ne postupi po rešenju inspektora (član 135. stav 3. ovog zakona);

22) ne razreši organ poslovođenja (član 63. stav 2. i član 64. stav 8. ovog zakona).

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. tač. 1)–3) ovog člana.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. tač. 4)–22) ovog člana.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se pravno lice koje u pravnom prometu istupa pod nazivom iz člana 43. stav 1. ovog zakona, a koje nema dozvolu za rad izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava 4. ovog člana.

XVII. POVERAVANJE POSLOVA AUTONOMNOJ POKRAJINI VOJVODINI

Član 137.

Na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, propisano je da na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, poslove utvrđene članom 22. stav 2, članom 31. stav 1. tač. 2), 4) i 7), članom 42. stav 6, članom 51. stav 1, članom 52. st. 2, 5, 8, 12, 13. i 18, članom 53. st. 2, 8, 11. i 13, članom 54. stav 2, članom 55. stav 2, članom 57. st. 8. i 10, članom 62. stav 6, članom 64. st. 8. i 9, članom 99. stav 3, članom 127. st. 6–8, članom 129. stav 3. i članom 135. ovog zakona, obavlja, preko svojih organa, Autonomna pokrajina Vojvodina.

Poslovi iz stava 1. ovog člana obavljaju se kao povereni.

Nadležni pokrajinski organi sarađuju sa Ministarstvom u obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.

Ministarstvo ima prema nadležnim pokrajinskim organima, u pogledu poverenih poslova državne uprave iz stava 1. ovog člana, prava i dužnosti propisane zakonom kojim se uređuje državna uprava.

XVIII. VISOKOŠKOLSKE USTANOVE ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA NA TERITORIJU AUTONOMNE POKRAJINE KOSOVO I METOHIIJA

Član 138.

Na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, nad visokoškolskim ustanovama čiji je osnivač Republika, Vlada ima sva prava i obaveze osnivača.

Poseban način priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanje studijskih programa visokoškolskih ustanova sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija koje obavljaju delatnost u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, kao i druga pitanja od značaja za utvrđivanje prava u pogledu nastavka obrazovanja, odnosno zapošljavanja imalaca visokoškolskih isprava sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija utvrđuje Vlada.

XIX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nacionalni savet

Član 139.

Vlada će imenovati članove Nacionalnog saveta u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom izbora članova Nacionalnog saveta u skladu sa ovim zakonom prestaje mandat članovima Nacionalnog saveta izabranim po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalno akreditaciono telo

Član 140.

Vlada će obrazovati Nacionalno akreditaciono telo najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Normativi i standardi rada visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika

Član 141.

Normative i standarde rada visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje Vlada će utvrditi u roku do dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti

Član 142.

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti podzakonske akte, u skladu sa ovim zakonom.

Nacionalni savet će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, podzakonski akt iz člana 115. stav 10, ministar donosi u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, Nacionalni savet donosi standarde za akreditaciju studijskih programa specijalističkih strukovnih studija prvog stepena u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Visokoškolske ustanove

Član 143.

Samostalne visokoškolske ustanove usaglasice svoju organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Samostalne visokoškolske ustanove koje izvode akreditovane studijske programe specijalističkih strukovnih studija drugog stepena, mogu da upisuju studente na ove studije zaključno sa školskom 2018/2019. godinom.

Organi visokoškolske ustanove

Član 144.

Konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izbor organa poslovođenja visokoškolske ustanove u skladu sa ovim zakonom, izvršiće se po isteku mandata tih organa konstituisanih, odnosno izabranih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Postupak izbora organa poslovođenja u skladu sa ovim zakonom pokreće se najkasnije šest meseci pre isteka mandata iz stava 1. ovog člana.

U ukupan broj mandata ne računaju se mandati do stupanja na snagu ovog zakona.

Izbori u zvanja

Član 145.

Započeti izbori u zvanje nastavnika i saradnika prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po tim propisima, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Mogućnost produženja radnog odnosa

Član 146.

Nastavniku iz člana 78. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) radni odnos prestaje 30. septembra 2018. godine.

Izuzetno, nastavniku iz člana 78. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) može se produžiti radni odnos ako ispunjava uslove iz člana 93. ovog zakona, s tim što se rok na koji se može produžiti radni odnos ugovorom sa visokoškolskom ustanovom na određeno vreme do dve godine računa od 30. septembra 2018. godine.

Upis na osnovne studije

Član 147.

Do početka primene propisa koji uređuju opštu, stručnu i umetničku maturu, upis na osnovne studije vrši se u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Studenti

Član 148.

Studenti upisani na studije do stupanja na snagu ovog zakona u skladu s odredbama čl. 82–88. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) mogu završiti studije po započetom studijskom programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, računato od dana početka studiranja tog studijskog programa.

Studenti upisani na osnovne studije i na studije na višim školama do 10. septembra 2005. godine mogu završiti te studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine, a studenti upisani na integrisane studije iz polja medicinskih nauka, do kraja školske 2018/2019. godine.

Studenti upisani na magistarske studije do 10. septembra 2005. godine mogu završiti te studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine.

Kandidati koji su prijavili doktorsku disertaciju do 10. septembra 2005. godine, odnosno studenti koji su upisali doktorske studije po propisima koji su važili do tog datuma, mogu da steknu naučni naziv doktora nauka, odnosno da završe doktorske studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine.

Studenti iz stava 1. ovog člana imaju pravo da nastave započete studije u skladu sa odredbama ovog zakona, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Stečeni stručni, akademski, odnosno naučni nazivi

Član 149.

Stručni, akademski, odnosno naučni naziv koji je stečen prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16), u pogledu prava koja iz njega proizlaze, izjednačen je sa odgovarajućim nazivom u skladu sa članom 127. tog zakona.

Lice koje je steklo ili stekne stručni naziv specijaliste strukovnih studija završavanjem specijalističkih strukovnih studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) zadržava pravo na njegovo korišćenje u skladu sa propisima prema kojima ih je steklo.

Započeti postupci

Član 150.

Započeti postupci za izdavanje dozvole za rad i akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima.

U postupcima iz stava 1. ovog člana u kojima je izjavljena žalba do stupanja na snagu ovog zakona, drugostepeni postupak okončaće se prema propisima po kojima je žalba izjavljena.

U postupcima iz stava 1. ovog člana u kojima se žalba izjavi nakon stupanja na snagu ovog zakona, postupak po žalbi sprovede se u skladu sa ovim zakonom.

Do imenovanja liste recezenata iz člana 27. stav 1. tačka 7), odnosno člana 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona, Nacionalni savet će imenovati Žalbenu komisiju od recezenata koje je imenovala Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta do stupanja na snagu ovog zakona.

Konferencija univerziteta i Konferencija akademija i visokih škola će raspisati javni poziv za popunjavanje liste recezenata iz člana 27. stav 1. tačka 7), odnosno člana 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci za priznavanje strane visokoškolske isprave, odnosno vrednovanja stranog studijskog programa prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima.

Do imenovanja recenzenata u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 7), odnosno člana 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona, za potrebe davanja stručnog mišljenja u postupku prvog vrednovanja stranog studijskog programa radi zapošljavanja, ministar će obrazovati komisiju od najmanje tri recenzenta sa liste recezenata koju je imenovala Konferencija univerziteta do stupanja na snagu ovog zakona.

Zahtev za redovnu akreditaciju i spoljašnju proveru kvaliteta

Član 151.

Visokoškolska ustanova kojoj je izdato uverenje o akreditaciji ustanove, odnosno studijskog programa, u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na

snagu ovog zakona, dužna je da podnese zahtev za redovnu akreditaciju u roku od šest godina od dana izdavanja uverenja o akreditaciji.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, visokoškolska ustanova kojoj je izdato uverenje o akreditaciji studijskog programa specijalističkih strukovnih studija drugog stepena, dužna je da podnese zahtev za akreditaciju studijskog programa specijalističkih studija prvog stepena najkasnije do početka školske 2018/2019. godine.

Do početka rada Nacionalnog akreditacionog tela, postupak provere kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa obavljace se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Visokoškolska ustanova koja nije sprovedla postupak spoljašnje provere kvaliteta u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, dužna je da podnese zahtev za redovnu spoljašnju proveru kvaliteta u roku od četiri godine od dana dostavljanja izveštaja o obavljenoj spoljašnjoj proveri kvaliteta.

Menadžer univerziteta

Član 152.

Univerzitet će objaviti konkurs za izbor menadžera u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Jedinstveni obrazovni broj

Član 153.

Do propisivanja izgleda obrasca iz člana 118. stav 2. ovog zakona, visokoškolska ustanova će prikupljati podatke o studentima u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Visokoškolska ustanova će studentu kome u ustanovi preduniverzitetskog obrazovanja nije dodeljen JOB, u roku od mesec dana od dana početka prvog semestra, dodeliti JOB, odnosno privremeni JOB, u automatizovanom postupku preko JISP-a.

Studentima upisanim na studije do stupanja na snagu ovog zakona visokoškolska ustanova će dodeliti JOB, odnosno privremeni JOB, u automatizovanom postupku preko JISP-a, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni okvir kvalifikacija

Član 154.

Do donošenja zakona kojim će se na celovit način utvrditi Nacionalni okvir kvalifikacija Republike, Nacionalni savet predlaže, a Ministarstvo utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija za visoko obrazovanje.

Do donošenja zakona iz stava 1. ovog člana, visokoškolske ustanove će utvrđivati ishode procesa učenja iz člana 38. tačka 3) ovog zakona u skladu sa propisima koji su doneti do stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja dosadašnjih propisa

Član 155.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16).

Podzakonski akti doneti na osnovu zakona iz stava 1. ovog člana primenjivaće se do donošenja podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom, osim ako su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 156.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

PREDLOGA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je odredba člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojim je, između ostalog, propisano da Republika uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važeći Zakon o visokom obrazovanju („Službeni glasnik PC”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16), koji Predlog zakona stavlja van snage, donet je 2005. godine, posle pristupanja naše zemlje Bolonjskom procesu. Taj zakon je sačinjen u skladu sa principima na kojima se zasniva Bolonjski proces (usvajanje zajedničkog okvira za uporedivost kvalifikacija i diploma, uvođenje Evropskog sistema prenosa bodova, uvođenje evropskih standarda za obezbeđenje kvaliteta visokog obrazovanja uz očuvanje nacionalnih, kulturnih i jezičkih specifičnosti, kretanje studenata i nastavnika unutar jedinstvenog evropskog prostora, pojednostavljenje postupka priznavanja diploma itd.)

Razvoj visokog obrazovanja i dalje će biti zasnovan na usklađenosti sa principima na kojima se formira evropski prostor visokog obrazovanja, uz poštovanje institucionalne autonomije i akademskih sloboda i uz obezbeđenje punog učešća studenata, nastavnog osoblja, visokoškolskih ustanova, naučne i stručne javnosti i poslodavaca u kreiranju i razvoju prostora visokog obrazovanja u Republici.

Ciljevi donošenja novog Zakona o visokom obrazovanju su:

- 1) unapređivanje i kontinuirano usaglašavanje sa evropskim standardima u oblasti sistema kontrole i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju;
- 2) povećanje relevantnosti visokog obrazovanja, kako za privredu, tako i za društvo u celini;
- 3) sticanje funkcionalnih znanja i kompetencija i povećanje zapošljivosti svršenih studenata u zemlji i u inostranstvu;
- 4) unapređenje informacionog sistema u oblasti visokog obrazovanja.

U periodu primene Zakona o visokom obrazovanju, koji u više navrata menjan i dopunjavan (2008, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015. i 2016. godine), uočeni su problemi u vezi sa: postupkom akreditacije i vrednovanja kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa, uspostavljanjem jedinstvenog informacionog sistema u oblasti visokog obrazovanja, angažovanjem nastavnika i saradnika, završetkom započetih studija u propisanom roku i po započetom programu i pravilima studija.

Osim toga, konstatovana je i potreba da se izvrši usaglašavanje predmetnog zakona sa Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine („Službeni glasnik RS”, broj 107/12) i drugim propisima u oblasti obrazovanja, zaštite podataka o ličnosti i finansiranja javnog sektora.

Predlogom zakona izvršeno je odgovarajuće preciziranje i unapređivanje važećih zakonskih rešenja, ali i uvođenje novih radi rešavanja uočenih problema.

Imajući u vidu broj izmenjenih i dopunjenih članova u odnosu na važeći Zakon o visokom obrazovanju, celishodnije je doneti novi zakon nego vršiti nove izmene i dopune važećeg zakona, što je u skladu sa Jedinstvenim metodološkim pravilima za izradu propisa („Službeni glasnik RS”, broj 21/10).

Shodno navedenom, pripremljen je Predlog zakona o visokom obrazovanju.

III OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U glavi I. Predloga zakona (čl. 1–9) sadržane su osnovne odredbe, kojima se utvrđuje predmet ovog zakona, definiše delatnost visokog obrazovanja, utvrđuju ciljevi i principi visokog obrazovanja, definiše autonomija, akademske slobode, akademski integritet i pravo na visoko obrazovanje.

Predlog zakona definiše delatnost visokog obrazovanja kao delatnost od posebnog značaja za Republiku Srbiju i istovremeno, kao sastavni deo međunarodnog, a posebno evropskog obrazovnog, naučnog, odnosno umetničkog prostora.

Kod utvrđivanja ciljeva i principa visokog obrazovanja primenjena su temeljna načela osnovnih evropskih dokumenata koji se odnose na oblast visokog obrazovanja.

Predlogom zakona, u odnosu na važeći zakon, uvode se dva nova cilja: obrazovanje kreativne populacije koja neprekidno usvaja i stvara nova znanja i unapređenje međunarodne otvorenosti sistema visokog obrazovanja.

Uvode se novi principi na kojima se zasniva visoko obrazovanje: akademski integritet, jedinstvo nastave, naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada i inovativne delatnosti, kao i stručnog rada, povezanost sa preduniverzitetskim obrazovanjem i zaštita intelektualne svojine u procesima transfera znanja.

Pravo na visoko obrazovanje imaju sva lica sa prethodno stečenim četvorogodišnjim srednjim obrazovanjem, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje srednje obrazovanje, a izuzetno i lica bez stečenog srednjeg obrazovanja za upis na studijski program iz polja umetnosti.

U glavi II. Predloga zakona (čl. 10–32) razrađen je sistem obezbeđivanja kvaliteta visokog obrazovanja.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savet), Nacionalno telo za akreditaciju i proveru kvaliteta u visokom obrazovanju (u daljem tekstu: Nacionalno akreditaciono telo), Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija za akreditaciju) i ministarstvo nadležno za poslove visokog obrazovanje (u daljem tekstu: Ministarstvo) imaju nadležnosti i ovlašćenja od značaja za obezbeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja.

Nacionalni savet je visoko stručno telo, čije članove imenuje i razrešava Vlada po proceduri koja je utvrđena predmetnim zakonom. Sastav Nacionalnog saveta obezbeđuje kompetentnost u kreiranju politike visokog obrazovanja i njegove uloge u društvu, kao i u pogledu usmeravanja i obezbeđivanja razvoja te delatnosti. Nacionalni savet u okviru svoje nadležnosti obavlja niz poslova i zadataka od značaja za obezbeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, a od naročitog značaja je utvrđivanje standarda i procedura za proveru kvaliteta rada visokoškolskih ustanova i studijskih programa koji garantuju odgovarajući nivo kvaliteta u domenu visokog obrazovanja i koji omogućavaju poređenje domaćih visokoškolskih ustanova i sistema studija sa visokoškolskim ustanovama i sistemima studija u evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Nacionalni savet, na predlog Nacionalnog akreditacionog tela, utvrđuje: standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova, standarde za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova, standarde za početnu akreditaciju, standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

U nadležnosti Nacionalnog saveta je i: predlaganje Ministarstvu mera za unapređenje sistema visokog obrazovanja; davanje mišljenje o politici upisa na visokoškolske ustanove; davanje mišljenje u postupku donošenja propisa kojima se uređuju pitanja od značaja za delatnost visokog obrazovanja; predlaganje Vladi normativa i standarda rada visokoškolskih ustanova, kao i materijalnih sredstava za njihovo ostvarivanje, po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije

akademija i visokih škola strukovnih studija; odlučivanje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije; utvrđivanje smernica u vezi sa organizacijom, sprovođenjem i izdavanjem odgovarajućeg sertifikata kratkog programa studija; utvrđivanje naučne, umetničke, odnosno stručne oblasti u okviru polja; utvrđivanje liste stručnih, akademskih i naučnih naziva sa naznakom zvanja odgovarajućeg stepena studija iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih i naučnih naziva dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku, utvrđivanje osnova za izradu kodeksa o akademskom integritetu na visokoškolskim ustanovama, i obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonom.

Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020 je predviđeno obrazovanje Nacionalnog akreditacionog tela. Obrazovanjem tog tela obezbeđuje se da postupke akreditacije i spoljašnje provere kvaliteta sprovodi telo koje je nezavisno od akademske zajednice i punopravno članstvo u međunarodnim asocijacijama ENQA (Evropska asocijacija agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju) i EQAR (Evropski registar agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju). Stručni organ Nacionalnog akreditacionog tela je Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta koja sprovodi postupke akreditacije i spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Nacionalno akreditaciono telo obrazuje Vlada, radi obavljanja poslova akreditacije, provere kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu, spoljašnjeg vrednovanja studijskih programa i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju i ima svojstvo pravnog lica. Odlukom Vlade utvrđuje se pravni oblik tog tela koje neće imati status korisnika budžetskih sredstava.

Nacionalno akreditaciono telo ima svoje organe: organ upravljanja – upravni odbor, čije članove imenuje Vlada na predlog Konferencije univerziteta (u daljem tekstu: KONUS) i Konferencije akademija strukovnih studija i visokih škola (u daljem tekstu: KAVŠ), iz reda redovnih profesora univerziteta, odnosno profesora strukovnih studija, organ poslovođenja – direktora, stručni organ – Komisiju za akreditaciju i stručne službe koje obavljaju tehničko-administrativne poslove.

Zakonom je propisano da se postupkom akreditacije utvrđuje da visokoškolska ustanova i studijski programi ispunjavaju propisane standarde kvaliteta i da visokoškolska ustanova ima pravo na izdavanje javnih isprava u skladu sa ovim zakonom. Akreditacija se sprovodi redovno na sedam godina na zahtev visokoškolske ustanove. Postupak spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta sprovodi Komisija za akreditaciju redovno u četvrtoj godini akreditacionog perioda. Ti postupci se mogu sprovoditi i vanredno, na zahtev Nacionalnog saveta i Ministarstva.

Ukoliko se u postupku spoljašnje kontrole kvaliteta utvrdi da visokoškolska ustanova ne ispunjava potrebne uslove, u izveštaju o sprovedenoj kontroli visokoškolskoj ustanovi se određuju mere za ispravljanje utvrđenih nedostataka i naknadnog praćenja u trajanju od šest meseci. U slučaju da visokoškolska ustanova ni nakon šest meseci ne ispravi utvrđene nedostatke, Komisija za akreditaciju izrađuje završni izveštaj sa negativnom ocenom, a Nacionalno akreditaciono telo donosi rešenje o oduzimanju akreditacije. Na rešenje o oduzimanju akreditacije zbog negativnog završnog izveštaja o kontroli kvaliteta visokoškolska ustanova ima pravo da izjavi žalbu Nacionalnom savetu.

U postupku za akreditaciju, Nacionalno akreditaciono telo može da izdaje uverenje o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa i da donese rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju. Prilikom podnošenja zahteva, Nacionalno akreditaciono telo može da izda potvrdu visokoškolskoj ustanovi da je podnet uredan zahtev, ili da donese zaključak kojim upućuje visokoškolsku ustanovu da dopuni zahtev nedostajućom dokumentacijom u roku od 30 dana, a ako ustanova ne kompletira zahtev u ostavljenom roku zahtev se odbacuje. Rok za donošenje rešenja, odnosno odluke po zahtevu za akreditaciju počinje da teče od dana prijema urednog zahteva.

Na rešenje o odbijanju zahteva za akreditaciju visokoškolska ustanova može da podnese žalbu Nacionalnom savetu, preko Nacionalnog akreditacionog tela. Po

podnetoj žalbi Nacionalni savet formira tročlanu Žalbenu komisiju koja se imenuje sa liste recezenata koju su utvrdile KONUS i KAVŠ. Na osnovu izveštaja i predloga žalbene komisije, Nacionalni savet donosi odluku.

Ukoliko Nacionalno akreditaciono tela u ponovnom postupku ne odluči u skladu sa pravnim shvatanjem Nacionalnog saveta, Nacionalni savet će rešenjem koje je konačno u upravnom postupku sam odlučiti o zahtevu za akreditaciju.

Visokoškolska ustanova kojoj je odbijen zahtev za akreditaciju može podneti novi zahtev za akreditaciju u roku od 90 dana od dana donošenja konačnog rešenja o odbijanju zahteva.

KONUS i KAVŠ (u daljem tekstu: Konferencije) obrazuju se radi koordiniranja rada, utvrđivanja zajedničke politike i ostvarivanja zajedničkih interesa visokoškolskih ustanova u njihovom sastavu. U skladu sa tim, one imaju i ulogu partnera Nacionalnog saveta i Ministarstva, kada ova tela razmatraju pitanja od značaja za obavljanje delatnosti odgovarajućih visokoškolskih ustanova. Konferencije utvrđuju i listu recezenata koji učestvuju u radu žalbene komisije Nacionalnog saveta, u postupku akreditacije i u postupku žalbe na rešenje o oduzimanju akreditacije u postupku spoljašnje kontrole kvaliteta visokoškolske ustanove.

Studentske konferencije (univerziteta, odnosno akademija strukovnih studija i visokih škola strukovnih i visokih škola akademskih studija) predstavljaju oblik povezivanja studenata, kojim se obezbeđuje institucionalni okvir za ostvarivanje uloge studenata kao partnera u procesu visokog obrazovanja. Zakonom je predviđeno da predstavnici studentskih konferencija mogu učestvovati u radu Nacionalnog saveta kada se razmatraju pitanja od značaja za kvalitet visokog obrazovanja, sa pravom učestvovanja u odlučivanju.

Uloga Ministarstva koncipirana je tako da ono obezbeđuje sponu između interesa akademske zajednice i drugih državnih organa i tela koji su odgovorni za kreiranje i sprovođenje politike visokog obrazovanja. Osim toga, ministarstvo obavlja poslove: izdavanja dozvola za rad visokoškolskim ustanovama; raspodele finansijskih sredstava iz budžeta Republike namenjenih visokoškolskim ustanovama i kontrole njihovog korišćenje; planiranja politike upisa studenata na studije koje ostvaruju visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno Autonomna pokrajina Vojvodina; vrši nadzor nad radom visokoškolskih ustanova; utvrđuje postupak spoljašnjeg vrednovanja; vrši nadzor nad zakonitošću propisa koje donosi Nacionalni savet u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava i obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo se takođe stara o usklađivanju sistema obrazovanja i vaspitanja Republike sa trendovima razvoja obrazovanja u Evropi i preuzima potrebne radnje za: obezbeđenje punopravnog učešća u programima Evropske unije za saradnju u oblasti obrazovanja i obuka i praćenje efekata učešća u tim programima; ostvarivanje učešća predstavnika Republike u radnim grupama i aktivnostima koje se organizuju u sklopu Otvorenog metoda koordinacije, Bolonjskog procesa i drugih inicijativa na nivou Evropske unije i Evrope u celini.

U glavi III. Predloga zakona (čl. 33–42) uređena je materija studija i studijskih programa.

Prema vrsti studije se dele na akademske i strukovne. Akademske studije osposobljavaju studente za razvoj i primenu naučnih, stručnih i umetničkih dostignuća, dok strukovne studije osposobljavaju studente za primenu znanja i veština potrebnih za uključivanje u radni proces.

Prema stepenu studije mogu biti: prvog stepena (osnovne akademske, osnovne strukovne i specijalističke strukovne studije); drugog stepena (specijalističke akademske, master akademske i master strukovne studije) i trećeg stepena (doktorske akademske studije).

Studijski programi se ostvaruju u okviru obrazovno-naučnih, odnosno obrazovno-umetničkih polja, i to: prirodno-matematičke nauke, društveno-

humanističke nauke, medicinske nauke, tehničko-tehnološke nauke i umetnost. Naučne i umetničke oblasti u okviru ovih polja utvrđuje Nacionalni savet, na predlog KONUS i KAVŠ.

Obim studija izražava se zbirom ESPB bodova, pri čemu zbir od 60 ESPB bodova odgovara prosečnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne nedelje tokom jedne školske godine. Polazeći od toga, Predlogom zakona utvrđen je obim svih vrsta i nivoa studija, pri čemu je predviđena i mogućnost da se određeni akademski studijski programi organizuju integrisano u okviru osnovnih i master studija.

Predlogom zakona je propisano da se između različitih studijskih programa u okviru istog stepena i vrste studija može vršiti prenošenje ESPB bodova u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova.

Predlogom zakona uređuju se studijski programi za sticanje zajedničke diplome, što omogućava da studijske programe organizuju i izvode dve ili više domaćih, odnosno domaćih i stranih visokoškolskih ustanova.

Predlog zakona uvodi mogućnost da visokoškolske ustanove organizuju kratke programe studija sa jasno definisanom strukturom, svrhom i ishodima učenja, u obimau od 30 do 60 ESPB bodova, za koji se izdaje sertifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama. Na ovaj način omogućava se brži odgovor visokoškolskih ustanova na potrebe tržišta rada i veća prilagodljivost lica sa visokim obrazovanjem tržištu rada, jer završavanjem kratkog programa lice može odmah da se uključi u proces rada u određenoj oblasti.

Predlogom zakona uređena je oblast završnog rada na svim nivoima studija. Posebna pažnja posvećena je doktorskoj disertaciji. Visokoškolska ustanova na kojoj se brani doktorska disertacija obavezna je da doktorsku disertaciju i izveštaj komisije o oceni doktorske disertacije učini dostupnom javnosti, i to u elektronskoj verziji na zvaničnoj internet stranici ustanove i u štampanom obliku u biblioteci ustanove, najmanje 30 dana pre usvajanja izveštaja komisije na nadležnom organu, kao i do odbrane disertacije. Takođe, propisana je obaveza univerziteta da ustanovi digitalni repozitorijum u kojem se trajno čuvaju elektronske verzije odbranih doktorskih disertacija, zajedno sa izveštajem komisije za ocenu disertacije, podacima o mentoru i sastavu komisije i podacima o zaštiti autorskih prava, kao i da sve navedene podatke učine javno dostupnim i da kopiju sadržaja koji se čuva u repozitorijumu u roku od tri meseca od odbrane teze dostavi u centralni repozitorijum koji vodi Ministarstvo.

Predlogom zakona propisana je obaveza za visokoškolske ustanove koja u redovnom roku ne podnese zahtev za ponovnu akreditaciju studijskog programa da donese odluku o ukidanju tog studijskog programa, da u tom slučaju zatečenim studentima omogući završetak studija po započetom studijskom programom i pravilima studija, kao i da u propisanom roku od 30 dana od dana donošenja odluke Ministarstvu dostavi odluku o ukidanju studijskog programa, radi unošenja promena u registar akreditovanih visokoškolskih ustanova i u registar akreditovanih studijskih programa.

Glava IV. Predloga zakona (čl. 43-58) odnosi se na vrste, sastav, osnivanje, organizaciju, imovinu i dozvolu za rad visokoškolske ustanove.

Samostalne visokoškolske ustanove su: univerzitet, akademija strukovnih studija, visoka škola i visoka škola strukovnih studija.

Samostalna visokoškolska ustanova osniva visokoškolske jedinice kao oblike unutrašnje organizacije i određuje njihov status u pogledu prava istupanja u pravnom prometu i poslovanju, prava upravljanja, odlučivanja i dr. Fakultet i umetnička akademija mogu se osnivati kao visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta. Navedene visokoškolske jedinice imaju svojstvo pravnog lica ako ostvaruju najmanje

tri akreditovana studijska programa. Statut, odnosno opšti akti visokoškolskih jedinica moraju biti u skladu sa statutom samostalne visokoškolske ustanove.

Integrativna funkcija univerziteta i drugih samostalnih visokoškolskih ustanova definisana je članom 58. Predloga zakona. Integrativna funkcija univerziteta podrazumeva da je univerzitet, nosilac aktivnosti u obavljanju delatnosti visokog obrazovanja (donošenje studijskih programa, upis studenata, izbor u zvanje i zasnivanje radnog odnosa nastavnika, izdavanje diploma i dodatka diplomama i dr), i da je ovlašćen da uređuje unutrašnju organizaciju i odnose unutar nje, uključujući i prenošenje pojedinih ovlašćenja na visokoškolske jedinice u njenom sastavu.

U cilju sprečavanja zloupotreba naziva ustanova koje obavljaju delatnost visokog obrazovanja, Predlogom zakona predviđeno je da naziv: univerzitet, fakultet, umetnička akademija, akademija strukovnih studija, visoka škola i visoka škola strukovnih studija, u pravnom prometu mogu koristiti samo visokoškolske ustanove koje imaju dozvolu za rad koja je izdata u skladu sa ovim zakonom, shodno čemu su propisane odgovarajuće nadležnosti za prosvetne inspektore u delu Predloga zakona kojim su propisane kaznene odredbe.

Predlogom zakona je propisano: ko može biti osnivač visokoškolske ustanove, organizacija visokoškolske ustanove, postupak izdavanja, izmene, dopune i oduzimanja dozvole za rad, promena naziva, sedišta i statusa visokoškolske ustanove i ukidanje visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova može početi sa obavljanjem delatnosti po dobijanju dozvole za rad, koju na način i po postupku propisanom članom 52. Predloga zakona izdaje Ministarstvo.

Visokoškolska ustanova koja je dobila dozvolu za rad može vršiti upis studenata tek po dobijanju uverenja o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskog programa.

U postupku izdavanja dozvole za rad visokoškolske ustanove čiji osnivač nije Republika dužne su da pored ostale propisane dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost standarda za početnu akreditaciju, dostave i dokaz o osnivačkom kapitalu, odnosno o bankarskoj garanciji čija je visina utvrđena standardima koje donosi Nacionalni savet.

U glavi V. Predloga zakona (član 59), bliže su određeni pojmovi naučnoistraživačkog i umetničkog rada i njihovih funkcija na univerzitetu. Predviđena je i mogućnost komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog ili umetničkog rada tako da univerzitet, odnosno druga visokoškolska ustanova može biti osnivač naučnih instituta, inovacionih centara, centara izuzetnih vrednosti, centra za transfer tehnologija, poslovno-tehnološkog inkubatora, naučno-tehnološkog parka i drugih organizacija za obavljanje inovacione delatnosti i pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata istraživanja, u skladu sa zakonom.

Glavom VI. Predloga zakona (čl. 60–66) uređeni su organi visokoškolske ustanove: organ upravljanja, organ poslovođenja, stručni organi i studentski parlament.

Organ upravljanja je savet. Mandat članova saveta traje četiri godine. Od ukupnog broja članova saveta univerziteta, fakulteta, odnosno umetničke akademije u sastavu univerziteta i akademije strukovnih studija, predstavnici visokoškolske ustanove čine 55%, predstavnici osnivača 30% i predstavnici studenata 15%. Od ukupnog broja članova saveta visoke škole i visoke škole strukovnih studija, predstavnici visokoškolske ustanove čine 45%, predstavnici osnivača 40% i predstavnici studenata 15%. Razlog za različitu strukturu članova saveta nalazi se u činjenici da visoke škole i visoke škole strukovnih studija nemaju iznad sebe univerzitet koji vrši nadzor nad njihovim radom.

Broj članova i sastav saveta visokoškolske ustanove čiji osnivač nije Republika, uređuje se osnivačkim aktom visokoškolske ustanove.

Organ poslovođenja univerziteta je rektor, fakulteta dekan, akademije strukovnih studija predsednik, a visoke škole i visoke škole strukovnih studija, direktor. Organ poslovođenja bira savet visokoškolske ustanove iz reda nastavnika koji su u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom. Mandat organa poslovođenja traje tri godine, sa mogućnošću još jednog uzastopnog izbora.

U slučaju donošenja pravosnažne presude za krivično delo ili teže povrede kodeksa akademskog integriteta lica koje obavlja dužnost organa poslovođenja, savet visokoškolske ustanove konstatuje prestanak dužnosti organa poslovođenja. Ukoliko savet propusti da u propisanom roku donese odluku o prestanku dužnosti, odnosno odluku o razrešenju organa poslovođenja, prosvetni inspektor predlaže ministru donošenje odgovarajuće odluku o pretanku dužnosti, odnosno o razrešenju organa poslovođenja i imenuje vršioca dužnosti.

Univerzitet ima menadžera, čije se nadležnosti utvrđuju u skladu sa opštim aktom univerziteta.

Stručni organ univerziteta je senat, a stručni organ fakulteta, odnosno umetničke akademije je nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko veće.

Broj stručnih organa visokoškolske ustanove nije ograničen zakonom, već je prepušteno da ova pitanja visokoškolska ustanova uredi statutom, uz obaveznu zastupljenosti predstavnika studenata pri raspravljanju i odlučivanju o pitanjima koja se odnose na osiguranje kvaliteta nastave, reformu studijskih programa, analizu efikasnosti studiranja i utvrđivanje broja ESPB bodova. U navedenim slučajevima broj studenata iznosi 20% ukupnog broja članova stručnog organa visokoškolske ustanove

Studentski parlament je organ u čijem su sastavu predstavnici studenata visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice, upisanih na studije u školskoj godini u kojoj se bira studentski parlament. Mandat članova studentskog parlamenta traje dve godine.

U glavi VII. Predloga zakona (čl. 67–71) uređena je materija koja se odnosi na osnove finansiranja visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika, i to: izvore finansiranja, sredstva i namenu sredstava koje obezbeđuje osnivač, sopstvene prihode i školarine.

Propisana je obaveza visokoškolske ustanove da na svojoj internet stranici objavljuje merila za utvrđivanje visine školarine i odluku o visini školarine.

U odnosu na važeći zakon, Predlog zakona uvodi dve nove kateogrije koje se finansiraju sredstvima koje obezbeđuje osnivač, a to su, rad centara za transfer znanja i tehnologija i rad centara za karijerno vođenje i savetovanje.

Predlogom zakona propisana je i obaveza Ministarstva da kontinuirano prikuplja, prati i analizira podatke o sopstvenim prihodima visokoškolskih ustanova i njihovom trošenju, pojedinačno i ukupno.

U glavi VIII. Predloga zakona (čl. 72–88) uređena su zvanja i uslovi za izbor u određeno zvanje nastavnika i saradnika.

Nastavnici u zvanjima: docenta, vanrednog profesora i redovnog profesora, mogu izvoditi nastavu na svim vrstama studija, a nastavnici u zvanjima: predavača, višeg predavača i profesora strukovnih studija, mogu izvoditi nastavu samo na strukovnim studijama.

U skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove kojim se uređuje način i postupak zasnivanja radnog odnosa i sticanja zvanja nastavnika, samostalna visokoškolska ustanova vrši izbor u zvanje nastavnika, a visokoškolska ustanova sa izabranim nastavnikom zaključuje ugovor o radu.

Zvanja nastavnika za koja se ne zasniva radni odnos su: gostujući profesor i profesor emeritus. Sa licem izabranim u neko od ovih zvanja visokoškolska ustanova

zaključuje ugovor o angažovanju za izvođenje nastave, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

Visokoškolska ustanova u skladu sa svojim opštim aktom kojim bliže uređuju način izbora i vreme izbora, može birati nastavnika veština i to samo u onim naučnim, stručnim i umetničkim oblastima za koje u Republici Srbiji ne postoje doktorske studije.

Na predlog stručnog organa, u delu aktivne nastave, uključujući predavanja i vežbe, na prvom i drugom stepenu studija, najviše do trećine časova aktivne nastave na predmetu u toku semestra, visokoškolska ustanova može na stručno-aplikativnim predmetima angažovati predavača van radnog odnosa. Nosioци predmeta zaposleni na visokoškolskoj ustanovi odgovorni su za obezbeđenje kvaliteta nastave koju realizuju predavači van radnog odnosa.

Zvanja saradnika su: saradnik u nastavi, asistent i asistent sa doktoratom, a u okviru izvođenja studijskih programa stranog jezika, lektor i viši lektor, uz mogućnost da se opštim aktom visokoškolske ustanove utvrde i druga zvanja saradnika.

Saradničko zvanje asistent sa doktoratom uvedeno je kako bi visokoškolska ustanova mogla da zadrži asistenta koji je doktorirao a kome je istekao drugi period angažovanja, u slučaju kada nema mogućnost da ga izabere u zvanje docenta. Na ovaj način omogućeno je da visokoškolske ustanove izvesno vreme zadrže najbolje doktorante, razvijaju njihove kompetencije za nastavu i ako se ukaže mogućnost, biraju ih u nastavničko zvanja.

Zvanja saradnika za izvođenje nastave na studijskim programima u okviru polja umetnosti su: umetnički saradnik, viši umetnički saradnik, samostalni umetnički saradnik, stručni saradnik, viši stručni saradnik i samostalni stručni saradnik.

Za pomoć u nastavi na akademskim studijama prvog stepena, visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje saradnika van radnog odnosa studenta akademskih studija prvog, drugog ili trećeg stepena. Za potrebe realizacije dela praktične nastave, koja se realizuje van visokoškolske ustanove, visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje saradnika van radnog odnosa (saradnik praktičar, klinički asistent i sl.) lice zaposleno u ustanovi gde se deo praktične nastave realizuje.

U glavi IX. Predloga zakona (čl. 89–93) uređena su prava i obaveze zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi, a posebno pravo nastavnika i saradnika na radno angažovanje na drugim samostalnim visokoškolskim ustanovama u zemlji i inostranstvu kao i pravo penzionisanog nastavnika da zadrži zvanje koje je imao u trenutku penzionisanja i preuzete obaveze na master i doktorskim studijama kao mentor ili član komisije u postupku izrade i odbrane završnih radova, odnosno disertacija na tim studijama najduže još dve školske godine.

Predlogom zakona je predviđeno da nastavniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je navršio 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Nastavniku u zvanju redovnog profesora koji je navršio 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, ukoliko postoji potreba za nastavkom rada i ukoliko ima najmanje 20 godina radnog iskustva u visokom obrazovanju i ako je nakon sticanja zvanja redovnog profesora ostvario rezultate u naučnom radu, odnosno umetničkom stvaralaštvu i u razvoju naučnonastavnog podmlatka na fakultetu, može se produžiti radni odnos ugovorom sa visokoškolskom ustanovom, na određeno vreme do dve godine, uz mogućnost dodatnih produženja, a najduže do kraja školske godine u kojoj navršava 70 godina života, a na osnovu kriterijuma koje donosi Nacionalni savet. Visokoškolska ustanova, odnosno univerzitet, može statutom da propiše i dodatne oštrije kriterijume.

U glavi X. Predloga zakona (čl. 94–96) utvrđena su osnovna pitanja režima studija, kao pravni okvir za detaljno uređivanje ove materije opštim aktom visokoškolske ustanove.

Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije na srpskom jeziku, a može organizovati polaganje ispita i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, kao i

organizovati izradu i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije, odnosno ostvarivati studijski program na jeziku nacionalne manjine i na stranom jeziku ukoliko je takav program akreditovan kao poseban studijski program u skladu sa statutom.

Pored redovne nastave i nastave u sedištu, visokoškolska ustanova može da organizuje studije uz rad za studente koji su zaposleni i koji iz drugog razloga nisu u mogućnosti da redovno prate nastavu i studije na daljinu u skladu sa dozvolom za rad.

Visokoškolska ustanova je dužna je da u skladu sa svojim mogućnostima obezbedi uslove za studente sa invaliditetom.

Novina u odnosu na važeći zakon je mogućnost da visokoškolska ustanova organizuje studiranje uz rad, pri čemu se student koji studira uz rad pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 30 ESPB bodova što je dvostruko manje od broja ESPB bodova za koje se opredeljuju studenati koji se finansiraju iz budžeta. Izlazeći u susret specifičnim potrebama studenata koji rade, Predlog zakona omogućava da oni zadrže status studenta do isteka roka koji se određuje u trostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, dok je za studente koji ne rade to dvostruki broj školskih godina.

U glavi XI. Predloga zakona (čl. 97–110) uređena je materija koja se odnosi na status studenata, kako na sticanje i prestanak tog statusa, tako i na pravila studiranja.

Status studenta stiže se upisom na akreditovani studijski program koji organizuje i izvodi visokoškolska ustanova. Kandidati se upisuju na studije uz priznavanje opšte, odnosno stručne mature za upis na strukovne i akademske studije, odnosno umetničke mature za upis na studijske programe u oblasti umetnosti. Visokoškolska ustanova utvrđuje kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije. Rang lista prijavljenih kandidata za upis na studije prvog stepena sačinjava se na osnovu opšteg uspeha postignutog u srednjem obrazovanju u četvorogodišnjem trajanju, uspeha na maturi, i po potrebi na osnovu uspeha na nacionalnim i internacionalnim takmičenjima, rezultata ispita za proveru znanja, odnosno sklonosti i sposobnosti, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove. Kandidati koji imaju položenu međunarodnu maturu (*International Baccalaureate Diploma Programme* i dr.) upisuju se pod istim uslovima.

Broj studenata koji se upisuje na studijske programe utvrđuje samostalno visokoškolska ustanova, pri čemu taj broj ne može biti veći od broja utvrđenog dozvolom za rad. Kada se radi o studijskim programima koji se finansiraju iz budžeta, na ustanovama čiji je osnivač Republika, broj studenata utvrđuje Vlada, po pribavljenom mišljenju visokoškolskih ustanova i Nacionalnog saveta.

Student koji se finansira iz budžeta pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 60 ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 60 ESPB bodova. Student koji se sam finansira pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 37 ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 37 ESPB bodova. Student koji studira uz rad pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 30 ESPB bodova, osim ako mu je do kraja studijskog programa ostalo manje od 30 ESPB bodova.

Obaveza studenta čije se studije finansiraju iz budžeta je da u toku svake školske godine, u okviru upisanog studijskog programa, ostvari 48 ESPB bodova, čime ostvaruje pravo da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta. Ukoliko ne ispuni ovu obavezu, student nastavlja studije u statusu studenta koji se

sam finansira i plaća deo školarine obračunat srazmerno broju ESPB bodova za predmete za koje se opredelio.

Student sa invaliditetom i student upisan po afirmativnoj meri, koji u tekućoj školskoj godini ostvari 36 ESPB ima pravo da se u narednoj školskoj godini finansiraju iz budžeta.

Lice koje završi studije određenog nivoa i vrste, stiče odgovarajući stručni, akademski, odnosno naučni naziv. Listu zvanja iz odgovarajućih oblasti, kao i skraćenice stručnih, akademskih i naučnih naziva utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija strukovnih studija.

U glavi XII. Predloga zakona (član 111) propisana je mogućnost da visokoškolska ustanova van okvira studijskih programa realizuje i programe obrazovanja tokom čitavog života i da uslove, postupak i način realizovanja tih programa bliže uredi svojim opštim aktima.

U glavi XIII Predloga zakona (čl. 112–129) propisane su evidencije koje vodi visokoškolska ustanova i registri koje vodi Ministarstvo kroz jedinstveni informacioni sistem prosvete, svrha i zaštita podataka iz propisanih evidencija i registara.

Visokoškolska ustanova vodi matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dodacima diploma, evidenciju o zaposlenima, evidenciju o priznatim stranim visokoškolskim ispravama radi nastavka školovanja i zapisnik o polaganju ispita, kao i evidenciju o polaznicima i izdatim sertifikatima o završenim kratkim programima studija.

Ministarstvo vodi registre akreditovanih visokoškolskih ustanova, akreditovanih studijskih programa, studenata i zaposlenih u visokoškolskim ustanovama.

Radi obezbeđivanja zaštite podataka o ličnosti u registru o studentima, uvodi se jedinstveni obrazovni broj, koji predstavlja ključ za povezivanje svih podataka o studentu. Ovaj broj student dobija kada se prvi put upisuje na visokoškolsku ustanovu, osim ako mu je dodeljen na prethodnim nivoima obrazovanja.

Članovi 125. do 129. odnose se na javne isprave koje izdaje visokoškolska ustanova (diploma, dodatak diplomi i indeks) i razloge za oglašavanje diplome ništavom.

Diplomu o stečenom visokom obrazovanju i dodatak diplomi poništava samostalna visokoškolska ustanova: ukoliko je potpisana od neovlašćenog lica, ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom i studijskim programom, ako imalac diplome nije ispunjavao uslove za upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena, odnosno nije ispunjavao uslove za sticanje odgovarajućeg akademskog ili naučnog naziva, kao i ako završni rad, magistarski rad, odnosno doktorska disertacija nisu rezultat samostalnog rada studenta.

Ministar po službenoj dužnosti poništava diplomu koja je izdata od neovlašćene organizacije. Ukoliko visokoškolska ustanova i pored utvrđenih razloga za poništavanje ne poništi diplomu koja je potpisana od neovlašćenog lica, ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom i studijskim programom visokoškolske ustanove i ako imalac diplome nije ispunjavao uslove za upis na studije prvog, drugog ili trećeg stepena, odnosno uslove za sticanje odgovarajućeg akademskog ili naučnog naziva, diplomu može poništiti ministar po prethodno pribavljenom mišljenju komisije sastavljene od naučnika i stručnjaka iz odgovarajuće oblasti. Pre formiranja komisije, ministar je dužan da visokoškolskoj ustanovi odredi rok od 30 dana da sama poništi spornu diplomu.

U glavi XIV. Predloga zakona (čl. 130–134) propisan je postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava u svrhu daljeg nastavka školovanja i u svrhu zapošljavanja.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja – akademsko priznavanje sprovodi samostalna

visokoškolska ustanova po prethodno izvršenom vrednovanju stranog studijskog programa. Predlogom zakona određuje se nadležnost i rok u kome se donosi rešenje o akademskom priznavanju strane visokoškolske isprave, kao i pojam „suštinske razlike između vrste i nivoa postignutih znanja i veština i uslova za upis na određeni studijski program” kada akademsko priznavanje može biti uslovljeno sticanjem dodatnih ishoda učenja ili odbijeno.

Priznavanje strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja – profesionalno priznavanje sprovodi Ministarstvo preko unutrašnje organizacione jedinice ENIC/NARIC centra.

O izvršenom priznavanju strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja, izdaje se rešenje kojim se imaocu strane visokoškolske isprave utvrđuje naziv, vrsta, nivo i trajanje (obim) studijskog programa, odnosno kvalifikacija, koja je navedena u stranoj visokoškolskoj ispravi – na izvornom jeziku i u prevodu na srpski jezik, naučna, umetnička, odnosno stručna oblast u okviru koje je ostvaren studijski program, odnosno vrsta i nivo kvalifikacije u Republici. Na osnovu tog rešenja lice ostvaruje opšti pristup tržištu rada u Republici, ali nije oslobođeno od ispunjavanja posebnih uslova za obavljanje profesija koje su uređene zakonom ili drugim propisom.

Ministarstvo vodi evidenciju i trajno čuva dokumentaciju o sprovedenim postupcima za profesionalno priznavanje, a visokoškolske ustanove dokumentaciju o postupcima za akademsko priznavanje.

U glavi XV. Predloga zakona (član 135) propisano je da nadzor nad radom visokoškolskih ustanova vrši ministarstvo nadležno za poslove visokog obrazovanja, a da inspekcijski nadzor vrše inspektori, kao i koja su ovlašćenja inspektora.

Inspektor može u vršenju inspekcijskog nadzora da: poništi upis studenata u prvu godinu studija preko broja studenata utvrđenog, u skladu sa članom 99. ovog zakona; poništi upis studenata koji je obavljen suprotno odredbama ovog zakona; privremeno zabrani obavljanje delatnosti visokog obrazovanja, odnosno izvođenje studijskog programa pravnom licu koje tu delatnost obavlja suprotno odredbama ovog zakona, uverenju o akreditaciji, odnosno dozvoli za rad; predloži ministru donošenje odluke o prestanku dužnosti, odnosno o razrešenju organa poslovođenja iz člana 64. stav 8. ovog zakona; izrekne opomenu i naloži ili predloži mere i ostavi primereni rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti; u slučaju nepostupanja visokoškolske ustanove po aktu iz tačke 5) ovog stava, donosi rešenje kojim izriče mere za otklanjanje nezakonitosti i štetnih posledica i ispunjavanje propisanih obaveza; predloži ministru razrešenje organa poslovođenja samostalne visokoškolske ustanove koja u svom sastavu nema visokoškolske jedinice ako nije postupio po aktu iz stava 4. tačka 6) ovog člana, odnosno da predloži rektoru da preduzme mere iz člana 64. stav 3. ovog zakona ako dekan nije postupio po aktu iz stava 4. tačka 6. ovog člana; pravosudnom organu podnose krivičnu prijavu, prijavu za privredni prestup, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno izda prekršajni nalog ako kod nadziranog subjekta otkrije nezakonitost koja je kažnjiva po zakonu ili drugom propisu; podnese prekršajnu prijavu protiv pravnog lica koje u pravnom prometu istupa pod nazivom iz člana 43. stav 1. ovog zakona a koje nema dozvolu za rad izdatu u skladu sa ovim zakonom i preduzima druge mere za koje je zakonom ili drugim propisom ovlašćen

U glavi XVI. Predloga zakona (član 136) propisani su iznosi novčanih kazni za visokoškolsku ustanovu i odgovorno lice u njoj, u slučaju da je učinjen prekršaj.

U glavi XVII. Predloga zakona (član 137) propisano je da na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, poslove utvrđene članom 22. stav 2, članom 31. stav 1. tač. 2), 4) i 7), članom 42. stav 6, članom 51. stav 1, članom 52. st. 2, 5, 8, 12, 13. i 18, članom 53. st. 2, 8, 11. i 13, članom 54. stav 2, članom 55. stav 2, članom 57. st. 8. i 10, članom 62. stav 6, članom 64. st. 8. i 9, članom 99. stav 3, članom 127.

st. 6–8, članom 129. stav 3. i članom 135. ovog zakona, kao poverene poslove, obavlja, preko svojih organa, Autonomna pokrajina Vojvodina.

U glavi XVIII. Predloga zakona (član 138) je zbog uspostavljenog privremenog pravnog sistema na delu teritorije Republike propisano da na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, Vlada ima prava i obaveze osnivača, do prestanka funkcionisanja privremenog pravnog sistema uspostavljenog na osnovu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija br. 1244.

U glavi XIX. Predloga zakona (čl. 139–156) sadržane su prelazne i završne odredbe u kojima su propisani rokovi za usaglašavanje sa odredbama ovog zakona, kao i prestanak važenja dosadašnjih propisa.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje obrazovaće se u skladu sa ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a danom izbora članova Nacionalnog saveta prestaje mandat članovima Nacionalnog saveta izabranim po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada će obrazovati Nacionalno akreditaciono telo najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada će utvrditi normative i standarde rada visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje u roku do dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti podzakonske akte, u skladu sa ovim zakonom, sa izuzetkom akta o jedinstvenom obrazovnom broju koji će doneti u roku od tri meseca od dana stupanja zakona na snagu.

Nacionalni savet će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom, sa izuzetkom standarda za akreditaciju studijskih programa specijalističkih strukovnih studija prvog stepena, koje će doneti u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Samostalne visokoškolske ustanove usaglasice svoju organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izbor organa poslovođenja visokoškolskih ustanova u skladu sa ovim zakonom, izvršice se po isteku mandata organa konstituisanih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, kao i mandat organa poslovođenja izabranih po tim propisima, a postupak izbora organa poslovođenja pokrenuce se najkasnije šest meseci pre isteka mandata organa.

Započeti izbori u zvanje nastavnika i saradnika prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončace se po tim propisima, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nastavniku iz člana 78. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) radni odnos prestaje 30. septembra 2018. godine.

Izuzetno, nastavniku iz člana 78. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) može se produžiti radni odnos ako ispunjava uslove iz člana 93. ovog zakona, s tim što se rok na koji se može produžiti radni odnos ugovorom sa visokoškolskom ustanovom na određeno vreme do dve godine računa od 30. septembra 2018. godine.

Do početka primene propisa koji uređuju opštu, stručnu i umetničku maturu, upis na osnovne studije vrši se u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Studenti upisani na studije do stupanja na snagu ovog zakona u skladu s odredbama čl. 82–88. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) mogu završiti studije po započetom studijskom programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, računato od dana početka studiranja tog studijskog programa.

Studenti upisani na osnovne studije i na studije na višim školama do 10. septembra 2005. godine mogu završiti ove studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine, odnosno do kraja školske 2018/2019. godine za studente upisane na integrisane studije iz polja medicinskih nauka.

Studenti upisani na magistarske studije do 10. septembra 2005. godine imaju pravo da završe studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine.

Kandidati koji su prijavili doktorsku disertaciju do 10. septembra 2005. godine, odnosno studenti doktorskih studija po propisima koji su važili do toga datuma, imaju pravo da steknu naučni stepen doktora nauka, odnosno da završe studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske 2017/2018. godine.

Stručni, akademski, odnosno naučni naziv koji je stečen prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16), u pogledu prava koja iz njega proizlaze, izjednačen je sa odgovarajućim nazivom u skladu sa članom 127. tog zakona.

Lice koje je steklo ili stekne stručni naziv specijaliste strukovnih studija završavanjem specijalističkih strukovnih studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16) zadržava pravo na njegovo korišćenje u skladu sa propisima prema kojima ih je steklo.

Započeti postupci za izdavanje dozvole za rad i akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima.

U postupcima u kojima je izjavljena žalba do stupanja na snagu ovog zakona, drugostepeni postupak okončaće se prema propisima po kojima je žalba izjavljena.

U postupcima u kojima se žalba izjavi nakon stupanja na snagu ovog zakona, postupak po žalbi sprovede se u skladu sa ovim zakonom.

Do imenovanja liste recezenata iz člana 27. stav 1. tačka 7), odnosno člana 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona, Nacionalni savet će imenovati Žalbenu komisiju od recezenata koje je imenovala Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta do stupanja na snagu ovog zakona.

Koferencija univerziteta i Konferencija akademija i visokih škola će raspisati javni poziv za popunjavanje liste recezenata iz člana 27. stav 1. tačka 7), odnosno člana 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona o roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci za priznavanje strane visokoškolske isprave, odnosno vrednovanja stranog studijskog programa prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima.

Do imenovanja recenzenata u skladu sa član 27. stav 1. tačka 7) i članom 29. stav 1. tačka 7) ovog zakona, za potrebe davanja stručnog mišljenja u postupku prvog vrednovanja stranog studijskog programa radi zapošljavanja, ministar obrazuje komisiju od najmanje tri recenzenta sa liste Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta.

Visokoškolska ustanova kojoj je izdato uverenje o akreditaciji ustanove, odnosno studijskog programa, u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na

snagu ovog zakona, dužna je da podnese zahtev za redovnu akreditaciju u roku od šest godina od dana izdavanja uverenja o akreditaciji.

Visokoškolska ustanova kojoj je izdato uverenje o akreditaciji studijskog programa specijalističkih strukovnih studija drugog stepena, dužna je da podnese zahtev za akreditaciju studijskog programa specijalističkih studija prvog stepena najkasnije do početka školske 2018/2019. godine.

Do početka rada Nacionalnog akreditacionog tela, postupak provere kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa obavljaće se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Visokoškolska ustanova koja nije sprovela postupak spoljašnje provere kvaliteta u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, dužna je da podnese zahtev za redovnu spoljašnju proveru kvaliteta u roku od četiri godine od dana dostavljanja izveštaja o obavljenoj spoljašnjoj proveru kvaliteta.

Univerzitet će objaviti konkurs za izbor menadžera u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Visokoškolska ustanova će za studenta kome u ustanovi preduniverzitetskog obrazovanja nije dodeljen JOB, u roku od mesec dana od dana upisa prvog semestra, zatražiti od Ministarstva dodelu JOB-a, odnosno privremenog JOB-a.

Studentima upisanim na studije do stupanja na snagu ovog zakona visokoškolska ustanova će dodeliti JOB, odnosno privremeni JOB, u automatizovanom postupku preko JISP-a, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za sprovođenje ovog zakona u 2017. godini obezbeđena su Zakonom o budžetu Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 99/16) u glavi 24.4, program 2005, programska aktivnost/projekat 0003-0014, u ukupnom iznosu od 39.995.302.000,00 dinara.

S obzirom da se Predlogom zakona uvodi obaveza Republike Srbije da na visokoškolskim ustanovama čiji je osnivač finansira centre za transfer znanja i tehnologije i centre za karijerno vođenje i savetovanje, za sprovođenje ovog zakona u narednim godinama biće potrebno obezbediti dodatna sredstva.

Obrazovanje Nacionalnog akreditacionog tela neće imati efekte na budžet Republike Srbije, s obzirom da je članom 14. stav 3. Predloga zakona propisano da se ovo telo finansira iz prihoda od naknada za akreditaciju i proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu, vrednovanja studijskih programa i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju i drugih prihoda, u skladu sa zakonom.

Uvođenje obaveze da se sredstva od osnivača koriste za finansiranje centara za transfer znanja i tehnologija i centara za karijerno vođenje i savetovanje studenata član 69. stav 1. tač. 10) i 13) Predloga zakona, zahtevaće dodatna sredstva za angažovanje po jednog zaposlenog u svakom od centara na osam univerziteta čiji je osnivač Republika, u iznosu od 15.781.116,00 dinara godišnje.

Specifikacija godišnjih troškova po centrima data je u tabelama 5 i 6:

Tabela 5. Projekcija godišnjih troškova za centre za transfer znanja i tehnologija za 8 državnih univerziteta u Republici Srbiji

Radno mesto (broj izvrš.)	Koeficijent	Osnovica	Neto plata mesečno	Bruto mesečna plata	Bruto plata godišnje
Stručni saradnik (po jedan)	19.78*	2488,05**	393.740,72	657.546,50	7.890.558.00

zaposleni na 8 državnih univerziteta)					
---	--	--	--	--	--

Tabela 6. Projekcija godišnjih troškova za centre za karijerno vođenje i savetovanje studenata za 8 državnih univerziteta u Republici Srbiji

Radno mesto (broj izvršilaca)	Koeficijent	Osnovica	Neto plata mesečno	Bruto mesečna plata	Bruto plata godišnje
Stručni saradnik (po jedan zaposleni na 8 državnih univerziteta)	19.78*	2488,05**	393.740,72	657.546,50	7.890.558.00

Napominjemo da će za adekvatno funkcionisanje centara za transfer znanja i tehnologija biti potrebno angažovanje dva zaposlena u 2018. i dodatna sredstva u iznosu 15.781.116,00, odnosno tri zaposlena u 2019. godini i dodatna sredstva u iznosu od 23.671.674,00 dinar, na svih osam državnih univerziteta.

Za centre za karijerno vođenje i savetovanje u 2018. godini biće potrebno angažovanje dva zaposlena u 2018. i 2019. godini i dodatna sredstva u iznosu 15.781.116,00, na svih osam državnih univerziteta.

Članom 32. Predloga zakona utvrđeno je da se Ministarstvo stara o usklađivanju sistema obrazovanja i vaspitanja Republike sa trendovima razvoja obrazovanja u Evropi i da u tom cilju preduzima sve potrebne radnje za obezbeđenje punopravnog učešća u programima Evropske unije za saradnju u oblasti obrazovanja i obuka, praćenje efekata učešća u ovim programima, učešća u radnim grupama i aktivnostima koje se organizuju u sklopu Otvorenog metoda koordinacije, Bolonjskog procesa i drugih sličnih inicijativa koje su pokrenute na nivou Evropske unije i Evrope u celini.

Napominjemo da za sprovođenje ovog člana neće biti potrebna dodatna sredstva jer je Ministarstvo od početka procesa pridruživanja Republike Srbije Evropskoj uniji obezbeđivalo sredstva za učešće članova radnih grupa Ministarstva u tim telima i pomenutim programima. Sredstva su obezbeđena Zakonom o budžetu za 2017. godinu i Finansijskim planom Ministarstva za 2017. godinu, program 2001 Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovanja, funkcija 980 obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, programska aktivnost 0013 - Podrška integraciji u evropski obrazovni prostor.

Pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata naučnih istraživanja i osnivanje inovacionih centara, centara izuzetnih vrednosti, naučno-tehnoloških parkova, čl. 49. i 59. Predloga zakona, neće imati finansijskih efekata po budžet Republike Srbije, s obzirom da će ih visokoškolske ustanove finansirati iz sopstvenih sredstava.

Uvođenje kategorije predavača van radnog odnosa, član 80. Predloga zakona, neće imati efekata na budžet Republike Srbije s obzirom da neće biti u radnom odnosu na visokoškolskoj ustanovi. Njegovo dodatno angažovanje u visokoškolskoj ustanovi, u ovoj kategoriji finansiraće se iz sopstvenih sredstava visokoškolske ustanove.

Smanjenje broja potrebnih ESPB bodova sa 48 na 60 neće stvoriti dodatne troškove, s obzirom da se odredba člana 88. stav 1. važećeg Zakona o visokom obrazovanju, koja se odnosi na broj ostvarenih ESPB bodova koje je potrebno ostvariti kako bi se student finansirao iz budžeta u narednoj školskoj godine nikada nije bila primenjivana. To je rađeno ili na osnovu izmena i dopuna Zakona o visokom

obrazovanju tako što je ili produžavan rok u kojem studenti imaju pravo da se financiraju iz budžeta ili tako što je za svaku školsku godinu propisivan izuzetak od primene člana 88. stav 1. Zakona o visokom obrazovanju i spuštanjem broja bodova za rangiranje upravo na 48.

Tokom primene važećeg zakona, koji je više puta menjan, pa i pogledu potrebnog broja ESPB bodova za pravo na rangiranje za budžetsko finansiranje, sve vreme se primenjuje broj od 48 ESPB. Predlogom zakona, koji ima ambiciju da bude realan i primenljiv, ovo stanje se trajno legalizuje.

To praktično znači da nije moguće izračunati efekat smanjenja broja potrebnih bodova za rangiranje na teret budžeta, s obzirom da je u pitanju isti način finansiranja studenata koji se primenjuje od donošenja Zakona o visokom obrazovanju.

Polazeći od programa Vlade, koji je u svom ekspozeu predstavila predsednica Vlade Ana Brnabić, u delu koj se odnosi na visoko obrazovanje, napomenuto je kao ključno izvršiti promenu načina finansiranja fakulteta novim zakonom koji će omogućiti da se fakulteti financiraju po modelu zasnovanom na performansama, a ne na osnovu broja studenata. U tom cilju Vlada je odlučila da se nacrt posebnog zakona o finansiranju visokog obrazovanja sačini kroz DeliveryUnit. Namera je da se finansiranje visokoškolskih ustanova vrši se na osnovu performancebasedcontract-a i realizovanih ciljeva i rezultata koje visokoškolska ustanova ostvari u određenom periodu. U delu koji se odnosi na finansiranje, Predlog zakona je sačinjen tako da ide u susret novom zakonu o finansiranju visokoškolskih ustanova, u smislu praćenja merljivih indikatora ostvarenja ciljeva i rezultata kroz Jedinstveni informacioni sistem prosvete (JISP) u poglavlju o evidencijama i u njemu su date osnove za prikupljanje podataka za osnovno i dodatno finansiranje.

Iz navedenih razloga, s obzirom da će biti donet novi Zakon o finansiranju visokog obrazovanja, kojim će biti uređeni i normativi i standardi iz člana 68.stav 5. i člana 141. nije potrebno iskazati finansijske efekte.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se predmetni zakon o visokom obrazovanju donese po hitnom postupku. Naime, Predlogom zakona je u pogledu uslova za utvrđivanje statusa studenta u pogledu finansiranja studija u narednoj godini studija uspostavljen kriterijum koji se odnosi na potreban broj ESPB bodova (48) za rangiranje u okviru budžetske kvote, a radi ostvarivanja, odnosno zadržavanja budžetskog statusa u narednoj školskoj godini. Školska godina na visokoškolskim ustanovama, po pravilu, počinje 1. oktobra kada se prilikom upisa u narednu godinu studija utvrđuje status studenta u pogledu finansiranja studija. Status studenta u pogledu finansiranja studija je takođe od uticaja i na utvrđivanje i ostvarivanje drugih prava studenata, prevashodno iz oblasti studentskog standarda u narednoj godini studija.

Donošenjem ovog zakona po hitnom postupku obezbediće se pravne pretpostavke blagovremene primene njegovih odredaba.

ANALIZA EFEKATA PREDLOGA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

1. PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI

- 1) Problem nedovoljne relevantnosti, odnosno usaglašenosti visokog obrazovanja sa potrebama tržišta rada;
- 2) Problem unapređivanja kvaliteta i efikasnosti postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa i usaglašavanje sa evropskim standardima u oblasti visokog obrazovanja;
- 3) Problem nedovoljne iskorišćenosti stečenih znanja i rezultata naučnih istraživanja na visokoškolskim ustanovama, za razvoj inovacija;
- 4) Problem utvrđivanja odgovarajućeg broja ESPB bodova potrebnog za upis naredne godine studija na teret budžeta;
- 5) Problem neujednačenih kriterijuma za ocenjivanje studenata;
- 6) Problem neujednačenog vođenja evidencije i blagovremenog dostavljanja podataka Ministarstvu radi donošenja odluka zasnovanih na podacima.

1) Problem nedovoljne relevantnosti visokog obrazovanja, odnosno usaglašenosti sa potrebama tržišta rada

Za važeći okvir visokog obrazovanja može se konstatovati da postoji potreba za unapređivanjem u smislu povećanja njegove relevantnosti i fleksibilnost u odnosu na potrebe tržišta rada. Problemi sa kojima se studenti suočavaju su: nemogućnost studiranja uz rad, nemogućnost brzog prilagođavanja novim znanjima i dostignućima potrebnim za uključivanje u radni proces, neusaglašenost studijskih programa sa potrebama poslodavaca, nedovoljno zastupljena stručna praksa u studijskim programima i nedostatak načina da se u nastavi angažuju vrhunski stručnjaci iz prakse.

(1) nemogućnost studiranja uz rad (part-time)

Važeći Zakon o visokom obrazovanju ne predviđa mogućnost studiranja uz rad. Na taj način, velikom broju studenata koji su zbog materijalnog stanja prinuđeni da rade ili koji žele da se radno angažuju, uskraćuje se prilika da istovremeno rade i studiraju. Takođe, ovakvo rešenje odstupa od opredeljenja Strategije razvoja obrazovanja u Srbiji 2020. da se povećanja učešće populacije sa visokim obrazovanjem u ukupnoj populaciji Republike Srbije.

(2) nemogućnost brzog prilagođavanja novim znanjima i dostignućima potrebnim za uključivanje u radni proces

Brz tehničko-tehnološki napredak i potreba za fluktuacijom visokoobrazovne radne snage dovodi do problema da svršeni studenti teško pronalaze posao jer poslodavci smatraju da oni nemaju odgovarajuća praktična znanja i veštine, odnosno očekivane i potrebne kompetencije za uključivanje u proces rada.

(3) neusaglašenost studijskih programa sa potrebama poslodavaca

Zbog neusaglašenosti studijskih programa sa potrebama privrede, veliki broj svršenih studenata teško nalaze zaposlenje u struci jer njihove kvalifikacije nisu prepoznatljive na tržištu rada od strane poslodavaca.

(4) nedostatak načina da se u nastavi angažuju vrhunski stručnjaci iz prakse

Poslodavci u Srbiji često ističu kako svršeni studenti imaju poteškoće prilikom uključivanja u proces rada, za šta i poslodavci i studenti kao razlog navode ili nedostatak ili nerelevantnu stručnu praksu obavljenu u toku studija. Zbog ovog problema štetu trpe poslodavci koji moraju da izgube dodatno vreme i novac obučavajući nove zaposlene, ali i sami studenti koji imaju problem prilikom zapošljavanja, i u toku uvođenja u posao kod poslodavca ostvaruju niže plate.

2) Problem unapređivanja kvaliteta postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa i usaglašavanje sa evropskim standardima

Tokom primene važećeg Zakona o visokom obrazovanju utvrđena je potreba da se u cilju povećanja kvaliteta visokog obrazovanja, obezbeđenja da se sistem osiguranja i provere kvaliteta u sprovodi u nezavisnim stručnim telima kao i da se visokoškolsko obrazovanje u većoj meri uskladi sa evropskim standardima, unaprede određena rešenja i postupci u oblasti obezbeđenja kvaliteta visokog obrazovanja. Problem potrebe za unapređivanjem kvaliteta može se predstaviti kroz nedovoljnu nezavisnost akreditacionog tela, što je istovremeno i razlog za usaglašavanje sa evropskim standardima visokog obrazovanja koji podrazumevaju nezavisnost akreditacionog tela.

(1) nezavisnost akreditacionog tela i usaglašavanje sa evropskim standardima

Problem nedovoljne nezavisnosti akreditacionog tela, odnosno Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta (KAPK) ogleda se kako u formalnom tako i funkcionalnom smislu. U formalnom smislu, KAPK je komisija Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje (NSVO) koji i bira njene članove, dok je istovremeno NSVO organ koji odlučuje u drugom stepenu u postupku akreditacije. U funkcionalnom smislu, s obzirom da KAPK nije pravno lice, zavisno je od Ministarstva jer ono obavlja administrativno tehničke poslove i za KAPK i za NSVO. Takođe, Ministarstvo isplaćuje naknade za članove KAPK-a.

Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020 („Službeni glasnik RS“, broj 107/12), Deo treći - Strategija razvoja visokog obrazovanja, II - Zajednički okvir razvoja visokog obrazovanja, tačka 7. Osiguranje i kontrola kvaliteta, kao mera za unapređivanje kvaliteta visokog obrazovanja predviđena je transformacija KAPK-a u Nacionalnu akreditacionu agenciju, sa statusom posebnog pravnog lica, koja ispunjava kriterijum nezavisnosti od akademske zajednice i od ministarstva. Na taj način se obezbeđuje i punopravno članstvo u međunarodnih asocijacija ENQA (Evropska asocijacija agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju) i EQAR (Evropski registar agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju).

KAPK je postao punopravni član ENQA i EQAR zahvaljujući:

- proceni da KAPK ima operacionu nezavisnost u odlučivanju;
 - ostvarenim rezultatima u dosadašnjem radu;
 - uvođenju sistema kontrole kvaliteta-kako interne tako i eksterne evaluacije;
 - činjenici da su standardi za oba tipa evaluacija u skladu sa delovima 1 i 2 Evropskih standardima u visokom obrazovanju (European Standards and Guidelines);
 - doslednoj primeni standarda kvaliteta – prema definisanim procedurama;
- Međutim, prilikom eksterne evaluacije KAPK-a od strane ENQA i EQAR, uočeni su problemi koji se odražavaju na kvalitet rada, i to:
- status koji nije dovoljno nezavisan, prema standardima ENQA;
 - zavisnost od odluka Nacionalnog saveta;
 - organizaciona i finansijska zavisnost od Ministarstva;
 - logistička podrška Ministarstva je neadekvatna očekivanom obimu posla;
 - stručna služba nedovoljna i u stalnim promenama zbog angažovanja osoblja po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima;
 - finansiranje KAPK-a koje je procenjeno kao neredovno i nedovoljno.

Uporednom analizom važećeg zakona i Predloga zakona, lako se može videti u kojoj meri je rad KAPK-a zavistan od Nacionalnog saveta i Ministarstva, kao i da se navedeni problem ne može rešiti eventualnom boljom primenom važećih zakonskih rešenja već samo donošenjem novih.

Tabela 1. Uporedna analiza odredbi važećeg zakona i Predloga zakona o telu nadležnom za postupak akreditacije

Oblast regulisanja	Zakon o visokom obrazovanju	Predlog zakona o visokom obrazovanju
Status	KAPK je radno telo Nacionalnog saveta. Nema status pravnog lica (član 13. Zakona)	Nacionalno akreditaciono telo je pravno lice (član 14. Predloga), a stručni organ je Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija za akreditaciju)
Finansiranje	Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije. Visinu naknade za akreditaciju utvrđuje Komisija, uz saglasnost Nacionalnog saveta i Vlade. Naknada za akreditaciju visokoškolske ustanove uplaćuje se na račun propisan za uplatu javnih prihoda budžeta Republike Srbije. Članovi Komisije imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Narodna skupština, na	Finansira se iz budžeta Republike Srbije i sopstvenih sredstava (član 14. Predloga)

	predlog nadležnog odbora Narodne skupštine. (član 13. Zakona)	
Stručne službe	S obzirom da je KAPK radno telo Nacionalnog saveta, stručne, administrativno-tehničke i informatičke poslove za potrebe KAPK-a obavlja Ministarstvo. (član 12. stav 4) U praksi, ove poslove obavljaju lica angažovana po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima pod rukovodstvom Predsednika KAPK-a, jer Ministarstvo nema kapaciteta, ali se plaćaju iz budžetskih sredstava Ministarstva.	Nacionalno akreditaciono telo ima organ upravljanja, organ poslovođenja, stručni organ, i stručne službe koje obavljaju administrativno –tehničke poslove. (član 15) Nacionalno akreditaciono telo ima stalno zaposlene koji rade na prijemu i obradi zahteva za akreditaciju, kadrovske poslove, pružaju tehnički podršku KAPK-u i recezentima.
Imenovanje članova KAPK-a	17 članova Komisije bira Nacionalni savet i to: 1) po tri iz svakog obrazovno-naučnog, odnosno obrazovno-umetničkog polja, iz člana 27. ovog zakona, iz reda istaknutih redovnih profesora, naučnika, umetnika i stručnjaka, na predlog Konferencije univerziteta, 2) dva, iz reda profesora strukovnih studija, na predlog Konferencije akademija strukovnih studija. (član 13. stav 3)	17 članova Komisije za akreditaciju bira upravni odbor Nacionalnog akreditacionog tela, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola (član 20. stav 4)

(2) unapređenje postupka odlučivanja u drugom stepenu u postupku akreditacije

Potreba za unapređivanjem postupka akreditacije postoji kod odlučivanja u drugom stepenu u postupku akreditacije. U postupku po žalbi na prvostepeno rešenje KAPK-a, važećim zakonom propisano je da Nacionalni savet odlučuje, bez preciziranja vrsta odluka koje može da donese. Praksa je pokazala da Nacionalni savet najčešće vraća predmet KAPK-u na ponovno odlučivanje. Ukoliko KAPK u ponovljenom rešenju nije postupio u skladu sa njegovim pravnim shvatanjem, Nacionalni savet je najčešće ponovo poništavao rešenje i vraćao predmet KAPK-u na ponovno odlučivanje, a u manjem broju slučajeva je sam doneo rešenje o

akreditaciji. Uočene je da je u određenom broju postupaka Nacionalni savet više puta ukidao prvostepeno rešenje i vraćao predmet na ponovno odlučivanje KAPK-u. Takođe, je u određenom broju slučajeva uočen problem u samom postupku razmatranja žalbe jer su po predmetu postupali sami članovi Nacionalnog saveta bez uvida u ceo predmet.

3) Problem nedovoljne iskorišćenosti stečenih znanja i rezultata naučnih istraživanja za razvoj inovacija

Važećim zakonom o visokom obrazovanju inovaciona delatnost visokoškolskih ustanova spomenuta je samo kao mogućnost za visokoškolsku ustanovu da može biti osnivač centra za transfer tehnologije, inovacionog centra, poslovno-tehnološkog parka i drugih organizacionih jedinica, u skladu sa zakonom o inovacionoj delatnosti.

Predlogom zakona promovise se jedinstvo nastave, naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada i inovativne delatnosti, kao i stručnog rada. Pošto se na visokoškolskim ustanovama osim obrazovnog procesa odvija i naučno-istraživački, umetnički i stručni rad, očekuje se da one imaju ključnu ulogu u razvoju ekonomije a posebno Srbije kao društva baziranom na znanju. Nema uspešne ekonomije i privrede bez pokretanja inovacija, a sa druge strane nema uspešnih inovacija (proizvodi, tehnologije, procesi, organizacija) bez kvalitetnog obrazovanja i istraživanja.

4) Problem utvrđivanja odgovarajućeg broja ESPB bodova potrebnih za upis naredne godine studija na teret budžeta

Od donošenja Zakona o visokom obrazovanju 1. septembra 2005. godine kao uslov za upis u narednu godinu studija na teret budžeta postavljen je prag od 60 ESPB bodova koje student mora da ostvari. Međutim u praksi je jako mali broj studenata uspevao da ostvari ovaj zakonski uslov kako bi se u narednoj godini upisao na teret budžeta, što je dovelo do protesta studenata pred skoro svaki početak nove školske godine. Uviđajući da je zahtev postavljen previsoko za najveći broj studenata, izlazilo se u susret zahtevima studenata pa je Zakon o visokom obrazovanju menjan šest puta („Službeni glasnik RS“ br. 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14 i 87/16) kako bi se za jednu ili više školskih godina napravio izuzetak i studentima omogućilo da sa manje od 60 ESPB bodova (48 do 54 ESPB bodova) upišu narednu godinu studija na teret budžeta.

5) Problem neujednačenih kriterijuma za ocenjivanje studenata

Ocenjivanje učenika važećim zakonom (član 89.) uređeno je tako da se studijskim programom utvrđuje srazmera poena stečenih u predispitnim obavezama i na ispitu, pri čemu predispitne obaveze učestvuju sa najmanje 30, a najviše 70 poena (od mogućih 100 bodova), a visokoškolskoj ustanovi je ostavljeno da svojim opštim aktom bliže uredi način polaganja ispita i ocenjivanje na ispitu. U praksi, ovakvo zakonsko rešenje dovelo je do situacije da se za isti broj poena stečenih na predispitnim i ispitnim obavezama na različitim visokoškolskim ustanovama dobijaju različite ocene. Primera radi, na jednom fakultetu ocena 10 daje se za ostvarenih 91-100 bodova, a na drugom za 95-100 bodova. Ovakva situacija stavlja studente u nejednak položaj pri nastavku visokog obrazovanja i pri konkurisanju za ostvarivanje

prava iz studentskog i učeničkog standarda (pravo na smeštaj i ishranu, studentski kredit).

6) Problem neujednačenog vođenja evidencije i blagovremenog dostavljanja podataka Ministarstvu radi donošenja odluka zasnovanih na podacima

Važeći zakon uredio je način prikupljanja, vođenja, vrste evidencije i podatke koje visokoškolske ustanove prikupljaju. Međutim, s obzirom da visokoškolske ustanove imaju različite informacione sisteme preko kojih vode evidenciju, ovi sistemi nisu kompatibilni jedni sa drugima, a ni sa informacionim sistemom Ministarstva, što dovodi do problema u prikupljanju podataka koji su Ministarstvu potrebni radi praćenja performansi visokog obrazovanja, i donošenja odluka zasnovanih na realnim podacima.

2. CILJEVI KOJI SE POSTIŽU DONOŠENJEM ZAKONA

- 1) Unaprediti relevantnost visokog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada i društva u celini
- 2) Unaprediti sistem obezbeđenja i kontrole kvaliteta u visokom obrazovanju
- 3) Koristiti stečena znanja i rezultate naučnih istraživanja u velikoj meri za razvoj inovacija
- 4) Unaprediti kriterijume ocenjivanja u procesu studiranja i obezbediti jednake uslove za ostvarivanje prava na nastavak visokog obrazovanja i iz učeničkog i studentskog standarda za studente čije se školovanje finansira iz budžeta
- 5) Unaprediti proces vođenja evidencija i korišćenja podataka koje prikupljaju visokoškolske ustanove, na osnovu kojih Ministarstvo prati performanse i donosi odluke od značaja za razvoj visokog obrazovanja.

1) Unaprediti relevantnost visokog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada i društva u celini

Ovaj cilj u skladu je sa ciljevima definisanim u Strategiji razvoja visokog obrazovanja 2020, i to:

- sa dugoročnim ciljem iz Prvog dela, tačka 3. Ciljevi razvoja obrazovanja, stav 2. „povećanje obuhvata stanovništva Republike Srbije na svim obrazovnim nivoima, od predškolskog vaspitanja i obrazovanja do celoživotnog učenja” i stav 4. tačka 3): „dostizanje i održavanje relevantnosti obrazovanja, posebno onog koje se potpuno ili delimično finansira iz javnih izvora, tako što će se struktura sistema obrazovanja usaglasiti sa neposrednim i razvojnim potrebama pojedinaca, ekonomskog, socijalnog, kulturnog, istraživačkog, obrazovnog, javnog, administrativnog i drugih sistema“

- sa razvojnim opredeljenjima visokog obrazovanja, Deo treći, Razvojna opredeljenja visokog obrazovanja 2012-2020+, tačka 1): „Sistem visokog obrazovanja će u prvom redu, usmeravati strukturu svojih obrazovnih i istraživačkih aktivnosti ka zadovoljenju razvojnih potreba privrede i društva u

Republici Srbiji“, tačka 3) „Sistem visokog obrazovanja će unaprediti svoje performanse s ciljem da se poveća učešće populacije s visokim obrazovanjem u ukupnoj populaciji Republike Srbije“ i tačka 4) Sistem visokog obrazovanja i svaki njegov deo podrediće svoju delatnost, funkcionisanje i razvoj doslednom ispunjavanju misije koju ima u kontekstu celoživotnog učenja i razvojnih potreba zajednice

Ključna predložena rešenja:

- **Uvođenje studiranja uz rad (part-time) čl. 96. st. 5, čl. 102. st. 5. i čl. 109. st. 2.**

Ovakav način studiranja važećim zakonom nije uređen. Predlog zakona uvodi mogućnost da visokoškolska ustanova organizuje studiranje uz rad, pri čemu se student koji studira uz rad pri upisu odgovarajuće godine studija opredeljuje za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 30 ESPB bodova što je dvostruko manje od onoga za šta se opredeljuju studenti koji se finansiraju iz budžeta. Izlazeći u susret specifičnim potrebama studenata koji rade, Predlog zakona omogućava da oni zadrže status studenta do isteka roka koji se određuje u trostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa, dok je za studente koji ne rade to dvostruki broj školskih godina.

- **Uvođenje kratkog programa studija, čl. 34. st. 4. i čl. 39. st. 16.**

Predlog zakona uvodi mogućnost da visokoškolske ustanove organizuju kratke programe studija sa jasno definisanom strukturom, svrhom i ishodom učenja, koji mogu biti obima od 30 do 60 ESPB bodova (jedan ili dva semestra) i za koji se izdaje sertifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama. Na ovaj način omogućava se brži odgovor visokoškolskih ustanova na potrebe tržišta rada ali i veća fleksibilnost lica sa visokim obrazovanjem jer završavanjem kratkog programa lice može odmah da se na lakši način da se uključi u proces rada. Na ovaj način lica koja su stekla kvalifikacije na nekom stepenu visokog obrazovanja, a nisu zapošljiva, kroz sticanje praktičnih i dodatnih znanja i veština, relevantnih za poslodavce, poboljšaju svoju zapošljivost i na taj način bi se u Republici smanjio broj nezaposlenih, posebno mladih. Sa druge strane, moguće je u oblastima kao što je IT povećati broj stručnjaka koji bi sticali nova znanja i veštine na priznatim programima koje izvide reprezentativne visokoškolske ustanove i o čemu se izdaju odgovarajući sertifikati koji garantuju kvalitet pruženog znanja i obuke.

- **Uvođenje obaveznih zajedničkih sednica Nacionalnog saveta za visoko obrazovanja sa Privrednom komore Srbije, Nacionalnim prosvetnim savetom, Savetom za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i sa drugim telima – organizacija čija je delatnost u vezi sa visokim obrazovanjem, čl. 12. st. 2.**

Predlog zakona uvodi nove oblike saradnje visokog obrazovanja sa privredom. Nacionalni savet za visoko obrazovanje ima obavezu da najmanje dva puta godišnje održava sastanke sa Privrednom komorom Srbije, Nacionalnim prosvetnim savetom, Savetom za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i drugim telima, kako bi se zajednički utvrđivali prioriteti u sprovođenju politike visokog obrazovanja relevantni za privredu, privredna društva i tržište rada.

– **Uvođenje mogućnosti da visokoškolska ustanova formira poseban savetodavni organ Savet poslodavaca, radi ostvarivanja saradnje na izradi studijskih programa, čl. 60. st. 3.**

Na nivou visokoškolske ustanove, Predlog zakona daje mogućnost ustanovama da formiraju poseban savetodavni organ Savet poslodavaca. Prevedashodna uloga Saveta poslodavaca je iniciranje izrade novih i inoviranje postojećih studijskih programa na kojima se stiču kompetencije koje poslodavci traže i prepoznaju. Savet poslodavaca na ovim poslovima saraduje sa organom poslovođenja, komisijama za nastavna pitanja i nastavno-naučnim većima. Standardima za akreditaciju studijskih programa, koji će se doneti na osnovu ovog zakona, mišljenje Saveta poslodavaca biće obavezan deo dokumentacije koja se predaje uz zahtev za akreditaciju.

– **Uvođenje kategorije predavača van radnog odnosa, čl. 80.**

Zbog specifičnosti angažovanja u nastavi na visokoškolskoj ustanovi, nastavnici i saradnici često nisu u mogućnosti da steknu iskustva iz realnog sektora koja bi preneli studentima. Sa druge strane, vrhunski stručnjaci iz realnog sektora zbog zarada koje su u visokom obrazovanju niže nego u privredi nemaju interes da budu birani u zvanja na visokoškolskoj ustanove, ili da budu uključeni u nastavni proces, jer važećim zakonom nije propisana mogućnost da nastavu drži bilo ko osim izabраниh nastavnika i saradnika. Kako bi se prevazišla ova situacija i omogućilo da studentima deo nastave drže vrhunski stručnjaci iz prakse, Predlog zakona uvodi kategoriju predavača van radnog odnosa, koji može da drži nastavu i vežbi najviše do 30% fonda aktivnih časova iz stručno-aplikativnih predmeta.

Uvođenje ove kategorije predavača od posebnog je značaja za IT sektor. IT sektor je kao posebno važan za razvoj Republike Srbije prepoznala Vlada, čijim se Akcionim planom za unapređenje IT sektora, pored ostalog, predviđa povećanje broja studenata na studijskim programima iz ove oblasti. Praksa je pokazala da asistenti sa studijskih programa iz IT oblasti često napuštaju visokoškolsku ustanovu zbog višestruko većih zarada u realnom sektoru, pa je omogućavanje da se u nastavi angažuju predavači van radnog odnosa važno i zbog održanja i podizanja kvaliteta nastave.

2) Unaprediti sistem obezbeđenja i kontrole kvaliteta u visokom obrazovanju

Ovaj cilj u skladu je sa ciljevima definisanim u Strategiji razvoja visokog obrazovanja 2020 u Trećem delu, 7. Osiguranje i kontrola kvaliteta:

– tačka 1) „Sistem osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju će potpuno prilagoditi svoje standarde Evropskim standardima u visokom obrazovanju (European Standards and Guidelines, ESG), i pratiti njihova poboljšanja. U sistem ugraditi etičke norme i principe, usvojiti etički kodeks istraživanja i visokog obrazovanja,

– tačka 2) „Kvalitet obezbeđivati kroz jedinstvo unutrašnjeg i spoljašnjeg sistema osiguranja i kontrole kvaliteta i kroz primarnu odgovornost visokoškolske ustanove sistem ojačati uvođenjem dodatnih mera, mehanizama i indikatora, a ustanove obavezati da rezultate svoga rada javno publikuju”,

– tačka 8) „Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: KAPK) unaprediće svoj rad tako što će: (a) uz puno učešće akademske zajednice, studenata i poslodavaca pristupiti neophodnim izmenama standarda; (b) u proces akreditacije uključiti nezavisne (domaće i inostrane) eksperte, studente i poslodavce (c) javno objavljivati izveštaje o nalazima recenzenata i KAPK koji su relevantni za donošenje odluke o akreditaciji

– tačka 10) „Spoljašnju proveru kvaliteta i proces akreditacije u narednom periodu trebalo bi da sprovodi nacionalno telo koje deluje potpuno nezavisno od akademske zajednice i ministarstva i koje bi bilo punopravni član međunarodnih asocijacija ENQA i EQAR. Polazeći od pozitivnih iskustava drugih zemalja, potrebno je razmotriti mogućnost, odnosno celishodnost da se KAPK transformiše u Nacionalnu akreditacionu agenciju koja bi zadovoljavala navedene kriterijume“.

Ključna predložena rešenja:

– Osnivanje Nacionalnog tela za akreditaciju i proveru kvaliteta (Nacionalno akreditaciono telo), čl. 14-19.

Osnivanjem Nacionalnog akreditacionog tela omogućiće se da akreditaciono telo bude nezavisno u odnosu na Nacionalni savet za visoko obrazovanje i Ministarstvo, da se sam postupak akreditacije i spoljašnje konrole kvaliteta odvija efikasnije u okviru zakonom utvrđenih rokova, da administrativno tehnička podrška bude profesionalizovana što će doprineti boljem radu stručnog organa Nacionalnog akreditacionog tela (KAPK).

Mere za sprovođenje ovog rešenja su osnivanje Nacionalnog akreditacionog tela kao posebnog pravnog lica od strane Vlade, izbor organa upravljanja na predlog KONUS-a i KAVŠ-a, izbor direktora, stručnog organa (KAPK), uspostavljanje stručnih službi i donošenje internih akata.

– Finansiranje Nacionalnog akreditacionog tela realizuje se iz sopstvenih sredstava ostvarenih naknadama za akreditaciju i iz budžeta, član 14.

Sredstva od naknada za akreditaciju do sada su uveliko prevazilazila troškove postupka sprovođenja akreditacije i naknada za recezente, a nisu mogla da se koriste za angažovanje lica koja bi profesionalno obavljala stručno-administrativne poslove u okviru posebnih stručnih službi.

– Jasno definisano postupanje Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje u drugostepenom postupku i obrazovanje Žalbene komisije, čl. 12. st. 1. tač. 6) i čl. 23. st. 10-20.

Predlogom zakona u postupak po žalbi na odluku o akreditaciji uvodi se Žalbena komisija, koju za svaku žalbu imenuje Nacionalni savet. Žalbena komisija ima tri člana koji se imenuju sa liste recezenata koju utvrđuju KONUS i KAVŠ. Sa ove liste biraju se i recezenti za postupak akreditacije, a recezent koji je imenovan u Žalbenu komisiju ne može da bude lice koje je zaposleno na visokoškolskoj ustanovi koja je podnela žalbu, kao ni lice koje je učestvovalo u akreditaciji studijskog programa za koji je izjavljena žalba. Uloga Žalbene komisije je da objektivno ispita žalbu na rešenje NAT-a i da Nacionalnom savetu dostavi izveštaj i predlog za

donošenje odluke. Predlogom zakona definisano je da Nacionalni savet jednom može vratiti prvostepeno rešenje na ponovno odlučivanje, a ukoliko visokoškolska ustanova uloži žalbu na ponovljeno rešenje NAT-a, Nacionalni savet će sam odlučiti o zahtevu za akreditaciju.

– **Skraćenje rokova u postupku za akreditaciju čl. 23.**

S obzirom da NAT ima stručne službe, propisano je da se zahtev za akreditaciju uzima u razmatranje tek kada je kompletiran, o čemu se visokoškolska ustanova obaveštava zaključkom u kojoj joj se ostavlja rok od 30 dana da dopuni zahtev. Tek kada je kompletiran, zahtev se šalje recezentima.

Rok u kojem NAT donosi odluku o akreditaciji smanjen je sa 12 na 9 meseci.

Rok za podnošenje novog zahteva za akreditaciju smanjen je sa godinu na 90 dana.

3) Koristiti stečena znanja i rezultate naučnih istraživanja u velikoj meri za razvoj inovacija, čl. 44. st. 2, čl. 49. st. 2. i čl. 59. st. 5.

Novim rešenjima u Zakonu uvodi se novi princip objedinjavanja obrazovanja, istraživanja i inovacija, a u ostalim odredbama i mogućnost da visokoškolske ustanove za potrebe komercijalizacije i privrednog iskorišćavanja znanja i rezultata istraživanja osnivaju privredna društva (inovacione centre, centre izuzetnih vrednosti, centre za transfer tehnologija, poslovno-tehnološke inkubatore, naučno-tehnološke parkove i druge organizacije), s tim što se prihod ostvaren tom delatnošću mora koristiti za razvoj ustanove.

Značaj inovacione delatnosti posebno je istaknut u sledećim dokumentima:

- Programu rada Vlade premijera Ane Brnabić, u kom je ova delatnost prepoznata kao ključna za razvoj preduzetništva zasnovanog na znanju i inovativnosti,
- prioritetnim ciljevima Vlade – za Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja definisana su tri cilja, od kojih je prvi „Povećanje kapaciteta za inovacije u društvu“,
- Strategiji Evropa 2020 u kojoj je kao jedna od prioritetnih oblasti istaknut „Pametna rast“ koji podrazumeva rast ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama (naučno-tehnološka istraživanja i razvoj, obrazovanje i digitalno društvo)
- Strategiji naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije za period 2016-2020 - Istraživanja i inovacije.

Polazeći od ovih strateških dokumenata, Predlogom zakona predviđeno je objedinjavanje obrazovne, naučno-istraživačke i inovacione delatnosti i mogućnost da visokoškolska ustanova osniva organizacione jedinice za komercijalizaciju ovih delatnosti.

Prevashodni cilj ovih zakonskih rešenja jeste iskorišćavanje i komercijalizacija stečenih znanja i rezultata naučnih istraživanja na samoj visokoškolskoj ustanovi osnivanjem naučno-istraživačkih i inovacionih organizacija. U dosadašnjoj praksi visokoškolskih ustanova, u velikom broju slučajeva, zbog nemogućnosti komercijalizacije dešavalo se ili da znanja i rezultati naučnih istraživanja ne budu iskorišćeni ili da ih istraživači sami iskoriste van visokoškolske

ustanove, iako su do tih rezultata došli upravo zahvaljujući radu na ustanovi i korišćenju sredstava i opreme visokoškolske ustanove.

Omogućavanjem da visokoškolska ustanova osniva različite oblike naučno istraživačkih i inovacionih organizacija u svom sastavu, sprečiće se propadanje stečenih znanja i ostvarenih rezultata naučnih istraživanja a i istraživači će biti motivisani da ostanu na ustanovi koja im će im na ovaj način omogućiti se dalje usavršavaju, da komercijalizuju svoj rad i da kroz poboljšanje uslova rada visokoškolske ustanove imaju mogućnost za postizanje još boljih rezultata u svom radu.

Ova zakonska rešenja omogućavaju visokoškolskoj ustanovi i da deo akreditovanih master akademskih studija izvodi na naučno-istraživačkim i inovacionim organizacijama, da sredstva koja te organizacije ostvare koriste za unapređenje rada visokoškolske ustanova ali i da konkurišu na domaće i inostrane inovacione projekte.

Nesumnjivo da će objedinjavanje obrazovnog, naučnog i istraživačkog rada i osnivanjem novih naučno-istraživačkih i inovacionih organizacija za komercijalizaciju rezultata, doneti posrednu korist i privredi Republike Srbije, tako što će visokoškolske ustanove moći da tržištu ponude inovacije i znanja po konkurentnijim cenama nego kada bi ista nabavljali iz inostranstva. Takođe, realno je očekivati da održavanje dela master akademskih studija na naučno-istraživačkim organizacijama unapredi kompetencije budućih svršenih master što će imati pozitivan efekat na domaće tržište visokostručne radne snage. Međutim, šira analiza direktnih i indirektnih efekata ovih zakonskih rešenja na privredu biće moguća tek nakon određenog perioda njihove primene.

4) Unaprediti kriterijume za studiranje i uslove za konkurisanje za prava iz učničkog i studentskog standarda za studente čije se školovanje finansira iz budžeta, čl. 103. st. 1. i čl. 104. st. 4.

Ključna predložena rešenja

– Predlog zakona kao uslov za upis u narednu godinu studija na teret budžeta propisuje prag od 48 ESPB bodova koje student mora da ostvari. Ovaj broj bodova određen je imajući u vidu dugogodišnju praksu u primeni ovog zakona od 2005. godine, po kojoj se pokazalo da je uobičajeni broj ispita koje student može prebaciti u narednu godinu a da ostane finansiran iz budžeta dva, odnosno izraženo u ESPB bodovima 12 bodova manje od 60 ESPB koliko je maksimum po godini studija. Ovakvo rešenje međutim ne sprečava motivaciju studenata da ostvare i više od 48 ESPB bodova s obzirom da je to samo osnov da budu rangirani u okviru kvote studenata koji se mogu finansirati iz budžeta a koju Vlada, odnosno Pokrajinska vlada utvrđuje za svaku visokoškolsku ustanovu i svaku školsku godinu. U dosadašnjoj praksi bilo je primera kada ni 58 pa čak ni 60 ESPB bodova nije garantovalo studentima da će naredne godine biti na budžetu, već su ustanove morale da propišu dodatna merila kako bi rangirala studente.

– Predlog zakona propisao je skalu za ocenjivanje studenta na ispitu: od 51 do 60 poena ocena 6 (šest), od 61 do 70 poena ocena 7 (sedam), od 71 do 80 poena ocena 8 (osam), od 81 do 90 poena ocena 9 (devet), od 91 do 100 poena ocena 10 (deset), pri čemu ocena 5 nije prelazna i ne upisuje se u indeks. Propisivanjem skale

studenti će na svim visokoškolskim ustanovama biti ocenjivani na isti način, a studenti koji konkurišu za prava iz studentskog standarda više neće biti oštećeni zbog različitog ponderisanja ocena na visokoškolskim ustanovama.

5) Unaprediti proces vođenja evidencija i korišćenja podataka koje prikupljaju visokoškolske ustanove, a na osnovu kojih Ministarstvo prati performanse i donosi odluke, čl. 112-124.

Ključna predložena rešenja

– Predlog zakona uvodi jedinstveni informacioni sistem prosvete (JISP) koji uspostavlja i koje vodi Ministarstvo. Kroz JISP sve visokoškolske ustanove vode evidencije u okviru odgovarajućeg registra.

– uvode se registri: Registar akreditovanih visokoškolskih ustanova, Registar akreditovanih studijskih programa, Registar studenata i Registar zaposlenih.

– uvodi se jedinstveni obrazovni broj (JOB), koji predstavlja ključ za povezivanje svih podataka o studentu i koji ga prati kroz sve stepene obrazovanja, počev od predškolskog. JOB predstavlja individualnu i neponovljivu oznaku koja se sastoji od 16 karaktera i koja se dodeljuje studentu u automatizovanom postupku, na zahtev visokoškolske ustanove, pri prvom upisu studenta na visokoškolsku ustanovu. JISP i JOB će se za douniverzitetsko obrazovanje na isti način urediti Predlogom zakonom koji uređuje osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, a koji je u postupku utvrđivanja.

3. DA LI SU RAZMATRANE ALTERNATIVE PREDLOŽENIM REŠENJIMA

U toku izrade Predloga zakona razmatrana su različita rešenja za pojedina ključna rešenja, i to:

– Kod ključnog predloženog rešenja uvođenja kratkog programa studija, razmatrana je opcija u kojoj bi ove studije moglo da upiše i lice za završenim četvorogodišnjim obrazovanjem, pri čemu bi obim programa bio od 30 do 120 ESPB bodova i bodovi bi mogli da se prenose. Na ovaj način, kratki program bi praktično bio na 5. stepenu, na kojem su specijalističke i majstorski programi u srednjem obrazovanju. Analizom važeće regulative u oblasti neformalnog obrazovanja, procenjeno je da bi kratki programi na 5. nivou imali konkurenciju u programima neformalnog obrazovanja koje organizuju javno priznati organizatori aktivnosti obrazovanja odraslih, i da ne bi služili svrsi, odnosno broja lica sa visokim obrazovanjem i povećanju zapošljivosti.

Rešenje za koje se radna grupa odlučila predstavlja u ovom trenutku najbolji način da se ostvari glavna uloga kratkog programa, a to je da lice sa visokim obrazovanjem stekne dodatne profesionalne kompetencije za brzo uključivanje u radni proces, bez sticanja nivoa obrazovanja.

– Kod ključnog predloženog rešenja koje se odnosi na unapređivanje postupka po žalbi u postupku akreditacije razmatrana je opcija da drugostepenu komisiju kao svoj organ formira Nacionalno akreditaciono telo. Prema toj opciji, Komisija za žalbe je ekspertsko telo Agencije za visoko obrazovanje koje ima 7 članova, i to: po jedan iz svakog obrazovno-naučnog polja, odnosno obrazovno-umetničkog polja iz reda veoma istaknutih redovnih profesora, naučnika i stručnjaka (ukupno 5), na predlog

Konferencije univerziteta i dva iz reda profesora strukovnih škola, na predlog Konferencije akademija strukovnih studija. Komisiju bi po podnetoj žalbi imenovao Nacionalni savet. Rešenje komisije po žalbi bilo bi konačno u upravnom postupku i protiv njega bi mogao da se vodi upravni spor.

Radna grupa se nije odlučila za ovo rešenje iz sledećeg razloga:

1. Nije celishodno da isto telo, iako su upitanju različiti organi istog tela, odlučuje i u prvostepenom i u drugostepenom postupku;
2. Zbog malog broj lica (7) koja su angažovana u Komisiji, u slučaju velikog broja žalbi postoji veliki rizik od probijanja zakonskih rokova. Rešenje iz Predloga zakona stavlja na raspolaganje listu sa više od hiljadu recezenata.

4. ZAŠTO JE DONOŠENJE ZAKONA NAJBOLJE ZA REŠAVANJE PROBLEMA

Gotovo svi problemi koje Predlog zakona treba da reši proizlaze iz rešenja utvrđenih važećim zakonom, stoga je za njihovo rešavanje neophodno izmeniti odredbe važećeg Zakona o visokom obrazovanju, odnosno zakonom propisati nova rešenja i pravne institute.

5. NA KOGA ĆE I KAKO ĆE I KAKO NAJVEROVATNIJE UTICATI REŠENJE U ZAKONU

Imajući u vidu da će Zakonom o viskom obrazovanju biti uređen sistem visokog obrazovanja, uslovi i način obavljanja delatnosti visokog obrazovanja, osnove finansiranja visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje ove delatnosti, nova rešenja ostvariće, neposredno ili posredno, pozitivan uticaj na:

- 1) visokoškolske ustanove;
- 2) nastavnike i saradnike na visokoškolskim ustanovama;
- 3) studente.

1) Uticaj na visokoškolske ustanove

Obrazovanjem Nacionalnog akreditacionog tela očekuje se da postupak akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa i spoljašnje provere kvaliteta bude efikasniji, kraći i izvesniji za visokoškolske ustanove. Efikasnost će se postiće profesionalizacijom stručnih službi NAT-a, skraćanjem rokova za donošenje odluke, novim žalbenim postupkom u kojem drugostepeni organ (Žalbena komisija) ne može u nedogled prvostepeno rešenje vraćati na ponovno odlučivanje Nacionalnom akreditacionom telu. Veća izvesnost oko ishoda akreditacije omogućava se aktivnom ulogom stručnih službi prilikom pregleda zahteva za akreditaciju i omogućavanjem da visokoškolska ustanova kompletira svu dokumentaciju pre nego što se zahtev uzme u razmatranje.

Visokoškolske ustanove imaće mogućnost da znanja i rezultate svojih istraživanja iskoriste za unapređivanje svog rada osnivanjem privrednih društva za inovacionu delatnost.

Korišćenjem JISP i JOB, pored toga što će koristiti profesionalni informacioni sistem, visokoškolskim ustanovama olakšaće se i mogućnost praćenja napredovanja studenata i zaposlenih. Takođe, zahvaljujući JISP-u visokoškolske ustanove će biti u

mogućnosti da blagovremeno dostavljaju podatke na osnovu kojih Ministarstvo planira i predlaže Vladi politiku i razvoj visokog obrazovanja.

2) Uticaj na nastavnike i saradnike na visokoškolskim ustanovama

Uvođenjem kategorije predavača van radnog odnosa koji dolazi iz realnog sektora nastava dobija na dodatnom kvalitetu imajući u vidu iskustva iz prakse koja će taj predavač predstaviti studentima. U tom smislu treba imati u vidu i Akcioni plan Vlade za unapređenje IT sektora, kojim se pored ostalog predviđa i učešće vrhunskih IT stručnjaka iz najvećih svetskih kompanija iz tog sektora te uvođenje predavača van radnog odnosa predstavlja pravni osnov da se ova lica angažuju na visokoškolskoj ustanovi.

Uvođenjem saradničkog zvanja asistent sa doktoratom, omogućava se da asistenti koji su doktorirali i koji ne mogu da dobiju poziciju docenta ostanu angažovani na visokoškolskoj ustanovi i stiču dodatna pedagoško-metodička znanja potrebna za ulazak u nastavnička zvanja, kada se za to ukaže prilika.

3) Uticaj na studente ogleda se u realnijem uslovu za upis studija na teret budžeta (48 umesto 60 ESPB bodova), saradnjom visokoškolskih ustanova sa privredom preko saveta poslodavaca ali i učešćem predavača vrhunskih stručnjaka iz realnog sektora kompetencije koje studenti stiču biće relevantnije za poslodavce što će pospešiti zapošljivost visokoobrazovanih građana.

Propisivanjem skale za ocenjivanje, studenti svih visokoškolskih ustanova biće u ravnopravnom položaju prilikom konkurisanja za prava iz studentskog standarda.

6. KAKVE TROŠKOVE ĆE PRIMENA ZAKONA STVORITI GRAĐANIMA I PRIVREDI

Primena ovog akta neće izazvati ni građanima ni privredi izdvajanje dodatnih troškova.

Obrazovanje Nacionalnog akreditacionog tela neće imati efekte na budžet Republike Srbije, s obzirom da je članom 14. stav 3. Predloga zakona propisano da se ovo telo finansira iz prihoda od naknada za akreditaciju i proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu, vrednovanja studijskih programa i obezbeđivanja kvaliteta u visokom obrazovanju i drugih prihoda, u skladu sa zakonom.

Smanjenje broja potrebnih ESPB bodova sa 48 na 60 neće stvoriti dodatne troškove, s obzirom da se granica od 48 ESPB bodova primenjuje praktično od početka primene Zakona o visokom obrazovanju od 2005. godine. To praktično znači da će broj studenata koji se finansiraju iz budžeta, kao i do sada, biti određen odlukom Vlade, odnosno Pokrajinske Vlade za svaku školsku godinu.

7. DA LI POZITIVNI EFEKTI ZAKONA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI?

S obzirom da sredstva potrebna za realizaciju ovog zakona ne prevazilaze važeće budžetske limite koje je odredilo Ministarstvo finansija, i uzimajući u obzir činjenicu da troškovi za rad Nacionalnog akreditacionog tela opravdavaju njegovo

osnivanje jer su i dalje niži od iznosa koji visokoškolske ustanove svake godine uplate na ime naknada za akreditaciju, a istovremeno se dobija na kvalitetu postupka akreditacije i provere kvaliteta, može se konstatovati da su pozitivni efekti ovog zakona u potpunosti opravdani troškovima.

8. DA LI AKT STIMULIŠE POJAVU NOVIH PRIVREDNIH SUBJEKATA NA TRŽIŠTU I TRŽIŠNU KONKURENCIJU

Opšti cilj visokog obrazovanja je osiguranje kvalitetnog visokog obrazovanja i u tom smislu odredbe Zakona o visokom obrazovanju nemaju za cilj stimulisanje novih visokoškolskih ustanova, već dostizanje i održavanje kvaliteta visokog obrazovanja. Svakako, svaki novi subjekt koji želi da postane akreditovana visokoškolska ustanova može to da postane ukoliko ispuni standarde za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, u skladu sa zakonom.

Osnivanje novih privedenih subjekata omogućeno je kroz uvođenje inovacione delatnosti i povezivanje sa visokim obrazovanjem. Visokoškolske ustanove mogu biti osnivač naučnih instituta, inovacionih centara, centara izuzetnih vrednosti, centra za transfer tehnologija, poslovno-tehnološkog inkubatora, naučno-tehnološkog parka i drugih organizacija, koje će se baviti komercijalizacijom rezultata njihovih istraživanja.

Cilj ovih rešenja je iskorišćavanje i komercijalizacija stečenih znanja i rezultata naučnih istraživanja na samoj visokoškolskoj ustanovi osnivanjem inovacionih organizacija. U dosadašnjoj praksi visokoškolskih ustanova, u velikom broju slučajeva, zbog nemogućnosti komercijalizacije dešavalo se ili da znanja i rezultati naučnih istraživanja ne budu iskorišćeni ili da ih istraživači sami iskoriste van visokoškolske ustanove, iako su do tih rezultata došli upravo zahvaljujući radu na ustanovi i korišćenjem sredstava i opreme visokoškolske ustanove.

Omogućavanjem da visokoškolska ustanova osniva različite oblike naučno istraživačkih i inovacionih organizacija u svom sastavu, sprečiće se propadanje stečenih znanja i ostvarenih rezultata naučnih istraživanja a i istraživači će biti motivisani da ostanu na ustanovi koja im će im na ovaj način omogućiti se dalje usavršavaju, da komercijalizuju svoj rad i da kroz poboljšanje uslova rada visokoškolske ustanove imaju mogućnost za postizanje još boljih rezultata u svom radu.

Primer dobre prakse za pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata naučnih istraživanja ističemo Fakultet tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu koji je omogućio transfer znanja i pomogao osnivanje velikog broja start-up i spin-off kompanija.

Više o tome na linku: <http://www.uns.ac.rs/index.php/c-nauka/transfer-c/start-spin-c>

9. DA LI SU SVE ZAJNTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA SE IZJASNE O ZAKONU

Predlog zakona o visokom obrazovanju sačinila je Radna grupa formirana Rešenjem ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja broj 119-01-347/2017-06 od 20. oktobra 2016. godine, u koju su imenovani predstavnici Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta, Konferencije univerziteta Srbije, Konferencije akademija strukovnih studija, Univerziteta u Beogradu, Univerziteta u Novo Sadu, Univerziteta u Nišu, Univerziteta u Kragujevcu,

Univerziteta umetnosti, Državnog univerziteta u Novom Pazaru, Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, Univerziteta „Singidunum“ i predstavnici Ministarstva.

Odbor za javne službe Vlade Republike Srbije, na osnovu člana 41. stav 3. Poslovnika Vlade („Službeni glasnik RS”, br. 61/06 – prečišćen tekst, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 i 30/13), na sednici održanoj 26. aprila 2017. godine, a na predlog Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja doneo je Zaključak 05 broj 011-3777/2017, kojim je određeno sprovođenje javne rasprave o Predlogu zakona o visokom obrazovanju u periodu od 3. do 23. maja 2017. godine.

Predlog zakona o visokom obrazovanju objavljen je na zvaničnoj internet stranici Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i na Portalu e-uprava, a zainteresovana lica mogla su u toku perioda trajanja javne rasprave da svoje primedbe, sugestije i predloge dostave preko posebnog formulara na e-mejl adresu razvoj@mpn.gov.rs sa naznakom „Predlog zakona o visokom obrazovanju“.

Tokom javne rasprave održano je pet tribina na kojima je predstavljen Predlog zakona o visokom obrazovanju, i to u Rektoratu Univerziteta u Beogradu, 9. maja Rektoratu Univerziteta umetnosti, 9. maja Rektoratu Univerziteta u Novom Sadu 10. maja Rektoratu Univerziteta u Kragujevcu, 11. maja i Rektoratu Univerziteta u Nišu 22. maja.

Pored tribina, u Ministarstvu je tokom ali i nakon okončanja javne rasprave održan niz sastanaka sa zainteresovanim stranama, udruženjima studenata, privatnih visokoškolskih ustanova i državnih organa i organizacija radi obavljanja dodatnih konsultacija i unapređenja teksta Predloga zakona.

U javnoj raspravi učestvovali su: Nacionalni savet za visoko obrazovanje, Pokrajinski sekretarijat za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost, Agencija za borbu protiv korupcije, Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Novom Sadu, Odbor za obezbeđenje kvaliteta i internu evaluaciju Univerziteta u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka, Radna grupa Konferencije akademija strukovnih studija Srbije, Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine, Nacionalni savet rumunske nacionalne manjine, Ekonomski fakulteta Univerziteta u Nišu, Mašinski fakultet Niš, Elektronski fakultet u Nišu, Republički zavod za statistiku, Akademik Vladimir S. Kostić, Prof. dr Aleksandar Lipkovski, Prof. dr Rade Doroslovački, Prof. dr Milena Dragičević Šešić, Prof. dr Dragan Antić, Prof. dr Dragan Domazet, Prof. Dr Saša Malkov, Prof. dr Vera Vujčić, Prof. dr Vera Dondur, Prof. dr Jelica Đokić, Prof. dr Jadranka Simonović, Prof. dr Ivan Milentijević, Prof. dr Dušica Pavlović, Prof. dr Slavica Spasić, Prof. dr Bojana Stojanović Pantović, Prof. dr Snežana Živančević Simonović, Prof. dr Mirjana Franceško, Prof. dr Živadin Micić, Prof. dr Mirko Kulić, Prof. dr Dragana Latković, Prof. dr Vera Marković, Prof. dr Mirko Savić, Prof. dr Ljubomir Stajić, Prof. dr Snežana Smederevac, Prof. dr Milica Pavkov Hrvojević, Prof. dr Gordana Vukelić, Prof. dr Dušan Prodanović, Prof. dr Adrijana Marčetić, Prof. dr Iva Draškić Vićanović, Prof. dr Jovan Popov, Prof. dr Ivan Gržetić, Prof. dr Zoran Tomić, Zoran Jović, Prof. dr Radomir Malbaša, doc. dr Đorđe Čantrak, Prof. Dr Jovan Živadinović, Prof. dr Mila Pavlović, Prof. dr Dragica Živković, Prof. dr Dragutin Tošić, Prof. dr Radoš Radivojević, dr Dragan Kreculj, dr Nebojša Mitrović, Prof. dr Borko Krstić, Prof. dr Dušica Pavlović, Prof. dr Radomir Tomić, Prof. dr Aleksandra Boričić, Prof. dr Dejan Blagojević, Prof. dr Jelena Petković, dr um. Milica Ružičić, Prof. dr Saša Obradović, doc. dr Dragan Knežević, Prof. emeritus Srđan Stanković, Prof. dr Branko Božić, Prof. dr Sofija Pekić Quarrie, Prof. dr Sanja Stojanović, Prof. dr

Nedeljko Rodić, Prof. dr Zoran Keković, Prof. dr Živorad Milenović, mr Vesna Rilak Stanimirović, mr Jovan Bogosavljević, Prof. dr Saša Marković, Prof. dr Dragan Soleša, dr Duško Blagojević, Prof. dr Gradimir Vojvodić, Prof. dr Nebojša Lalić, dr Marija Maruna, Prof. dr Vladimir Jorga, Prof. Dr Siniša Jasnić, mr Sergej Macura, Mirjana Ćirić v.d. pomoćnika ministra zdravlja, Borijan Soković, Milan Savić, Srđan Dimitrijević, Aleksandar Mitrevski, Jelena Živković, Ivan Milojević, Irena Popović, Dubravka Kahrmanović, Rovinac Damjan, Aleksandar Bobić, Dino Martinić, Stefan Đurić, David Cvekić, Vesna Rosić, Predrag Đurović, Uroš Đurić, Zoran Radić, Goran Perić, Miloš Janković, Goran Mišić, Srbislav Tasić, Mladen Šmakić, Nataša Milović Stefanović, Goran Petrović, Ivana Milosavljević, Dejan Simonović, Ivan Vranić, Dejan Jovanović, Nikola Samailović, Dušica Perović, Nemanja Pantović, Dejan Todorović, Miroljub Nikolić, Milorad Simidžija, Dragan Pavlović, Vesna Kostić, Snežana Bogdanović, Aleksandra Žunić, Marko Marković, Bratislav Pavlović, Aleksandar Božić, Gordana Stojšin, Ivica Lazović, Nikša Šebić, Grupa građana, Magistranti i doktoranti, Vladan Ilić, Filip Trpčevski, Stefan Vranjevac, Dejan Bošnjčić, Jasmina Stošović, Udruženje medicinskih sestara i tehničara „Sestrinstvo“ KCS i Sindikat medicinskih sestara i tehničara Srbije.

Ministarstvo je nakon javne rasprave prihvatilo sledeće najznačajnije sugestije :

- Ulaz u visokoškolsku ustanovu omogućen je svim licima osim licima organa bezbednosti bez prethodne dozvole organa rukovođenja ustanove.
- postupak provere kvaliteta rada ustanova i studijskih programa je preciziran, i propisane su odgovarajuće prelazne odredbe s obzirom da su se rokovi za proveru kvaliteta izmenili u odnosu na važeći zakon
- Izmenjen je postupak po žalbi u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa tako što je uvedena žalbena komisija koju imenuje Nacionalni savet sa liste recenzenata koju utvrđuju Konferencija univerziteta i Konferencija akademija strukovnih studija i visokih škola
- Prihvaćen je predlog da Nacionalni savet odluči o akreditaciji u drugostepenom postupku ukoliko Nacionalno akreditaciono telo ne postupi po prvostepenoj odluci Nacionalnog saveta kojom je predmet vraćen na ponovno odlučivanje
- Prihvaćena je sugestija da se bankarska garancija vrati kao vid obezbeđenja u postupku dobijanja dozvole za rad.
- prihvaćene su sugestije koje se odnose na sukob interesa, tako da su predviđena odgovarajuća ograničenja za članstvo u svim telima uređenim Predlogom zakona
- prihvaćeno je osnivanje saveta poslodavaca pri visokoškolskoj ustanovi, radi ostvarivanja saradnje pri izradi studijskih programa
- prihvaćeno je propisivanje garantovane zastupljenosti studenata sa invaliditetom i studenata upisanih po afirmativnim merama u studentskim telima
- prihvaćeno je propisivanje dužeg roka trajanja studija (u trostrukom trajanju) za studente sa invaliditetom, studente koji su upisani po afirmativnim merama i studente kategorisane vrhunske sportiste;
- prihvaćeno je ujednačavanje ocenjivanja prema bodovima, kako studenti ne bi bili oštećeni prilikom konkurisanja za prava iz studentskog standarda;
- prihvaćen je predlog za ograničavanje broja mandata organa poslovođenja, kao i članova Nacionalnog saveta.

Nisu prihvaćene sledeće sugestije i primedbe date u javnoj raspravi:

- da Nacionalni savet za visoko obrazovanje bira Narodna skupština – Predlogom zakona je predviđeno da članove Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje bira Vlada što treba da doprinese efikasnosti rada Nacionalnog saveta jer se u praksi dešavalo da nadležnom odboru Narodne skupštine treba i više od godinu dana da zameni člana Nacionalnog saveta koji je dao ostavku a to može da ugrozi funkcionisanje rada. Sa druge strane, kompetentnost je garantovana jer se članovi Nacionalnog saveta biraju iz reda istaknutih profesora na predlog akademske zajednice

- nije prihvaćen predlog da se specijalističke strukovne studije ostanu na drugom stepenu visokog obrazovanja, s obzirom na odluku Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje i stav Ministarstva o stepenima visokog obrazovanja. Takođe, treba imati u vidu da su i važećim zakonom i Predlogom zakona predviđene master strukovne studije koje imaju najmanje 300 ESPB bodova. U prelaznim i završnim odredbama Predloga zakona, propisane su zaštitne odredbe za sva lica koja su stekla stručni naziv strukovnog specijaliste drugog stepena visokog obrazovanja

- nije prihvaćena primedba da se ograniči broj produženja radnog odnosa za profesore koji steknu uslov za penziju, s obzirom da su propisani stroži uslovi za produžavanje u odnosu na važeći zakon

- nije prihvaćena primedba da ne treba posebno akreditovati studijske programe koji se izvode i na stranom jeziku, s obzirom da bi u tom slučaju došlo do prevelikog opterećenja nastavnika, što je u suprotnosti sa Standardima za akreditaciju studijskih programa, što bi dovelo do opadanja kvaliteta tih studijskih programa.

10. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE OSTVARILO ONO ŠTO SE DONOŠENJEM ZAKONA NAMERAVA

Za potpunu primenu zakona potrebno je doneti podzakonske akte za njegovo sprovođenje. Prelaznim i završnim odredbama obezbeđen je prelazni period do pune primene novih rešenja i pravnih institute, kao i važenje podzakonskih akta donetih do stupanja na snagu ovog zakona ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Posebno treba istaći da prelaznim odredbama omogućeno da se pojedina nova rešenja primenjuju odmah, odnosno pre donošenja podzakonskih akata (npr. postupak po žalbi na prvostepenu odluku o akreditaciji, osim za nove zahteve, primenjivaće se i u postupcima započetim po starom zakonu ukoliko do dana stupanja ovog zakona nije izjavljena žalba, a recenzenti će biti imenovani sa liste koju je prema starom zakonu utvrdio KAPK).

Polazeći od programa Vlade Republike Srbije, koji je u svom ekspezu predstavila predsednica Vlade Ana Brnabić, u delu koj se odnosi na visoko obrazovanje, napomenuto je kao ključno izvršiti promenu načina finansiranja fakulteta novim zakonom koji će omogućiti da se fakulteti finansiraju po modelu zasnovanom na performansama, a ne na osnovu broja studenata.

U tom cilju Vlada je odlučila da se Predlog posebnog zakona o finansiranju visokog obrazovanja sačini kroz *Delivery Unit*. Namera je da se finansiranje visokoškolskih ustanova vrši se na osnovu *performance based contract*-a i realizovanih ciljeva i rezultata koje visokoškolska ustanova ostvari u određenom

periodu. U delu koji se odnosi na finansiranje Predlog zakona je sačinjen tako da ide u susret novom zakonu o finansiranju visokoškolskih ustanova, u smislu praćenja merljivih indikatora ostvarenja ciljeva i rezultata kroz Jedinostveni informacijski sistem prosvete (JISP) u poglavlju o evidencijama i u njemu su date osnove za prikupljanje podataka za osnovno i dodatno finansiranje.

Podzakonski akti u nadležnosti Vlade

	Podzakonski akt	Pravni osnov	Rok za donošenje
1.	Normative i standarde rada visokoškolskih ustanova	Član 68. stav 5.	dve godine od dana stupanja na snagu zakona
2.	Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu studijskog programa koji se finansira iz budžeta, za visokoškolsku ustanovu čiji je osnivač Republika	Član 99. stav 3.	godinu dana od dana stupanja na snagu zakona
3.	dodatni broj studenata čije se studije finansiraju iz budžeta za realizaciju afirmativnih mera	Član 99. stav 4.	godinu dana od dana stupanja na snagu zakona
4.	Poseban način priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanje studijskih programa visokoškolskih ustanova sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija koje obavljaju delatnost u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, kao i druga pitanja od značaja za utvrđivanje prava u pogledu nastavka obrazovanja, odnosno zapošljavanja imalaca visokoškolskih isprava sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija	Član. 138. stav 2.	godinu dana od dana stupanja na snagu zakona

Podzakonski akti u nadležnosti Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje:

	Podzakonski akt	Pravni osnov	Rok za donošenje
1.	utvrđuje smernice u vezi sa organizacijom, sprovođenjem kratkog programa studija i izdavanjem odgovarajućeg sertifikata	član 12. stav 1. tačka 7.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
2.	utvrđuje naučne, umetničke, odnosno stručne oblasti u okviru polja iz člana 37. ovog zakona, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija i visokih	član 12. stav 1. tačka 8	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona

	škola		
3.	utvrđuje listu stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva sa naznakom zvanja odgovarajućeg stepena studija iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih, naučnih, odnosno umetničkih naziva dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku	član 12. stav 1. tačka 9)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
4.	utvrđuje standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela	član 12. stav 1. tačka 10)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
5.	utvrđuje standarde za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela	član 12. stav 1. tačka 11)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
6.	utvrđuje standarde za početnu akreditaciju na predlog Nacionalnog akreditacionog tela	član 12. stav 1. tačka 12)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
7.	utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova na predlog Nacionalnog akreditacionog tela	član 12. stav 1. tačka 13)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
8.	utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa na predlog Nacionalnog akreditacionog tela	član 12. stav 1. tačka 14)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
	standarde za akreditaciju studijskih programa specijalističkih strukovnih studija prvog stepena	član 12. stav 1. tačka 14) i član 142. stav 3.	devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
9.	utvrđuje minimalne uslove za izbor u zvanja nastavnika, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija i visokih škola	član 12. stav 1. tačka 15)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
10.	donosi Osnove za kodeks o akademskom integritetu na visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji	član 12. stav 1. tačka 16)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
11.	Kriterijume za izbor nastavnika za zaključenje ugovora o radu nakon 65. godine života donosi Nacionalni savet za visoko obrazovanje	član 93. stav 3.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona

Podzakonski akti u nadležnosti ministarstva:

	Podzakonski akt	Pravni osnov	Rok
1.	utvrđuje postupak za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova;	Član 31. stav 1. tačka 9)	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
2.	Stručno uputstvo o upisu kandidata na visokoškolske ustanove, upisu po afirmativnim merama i drugim pitanjima od značaja za upis na visokoškolsku ustanovu čiji je osnivač Republika	Član 100. stav 9.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
3.	Bliže uslove u pogledu vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka o kojima se vodi evidencija, kao i druga pitanja od značaja za vođenje evidencija	Član 113. stav 6.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
4.	Bliže uslove i način uspostavljanja registara, vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka koji se unose u registre, kao i vrste statističkih izveštaja na osnovu podataka iz registara	Član 114. stav 4.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
5.	Bliže uslove u pogledu postupka dodele JOB-a	Član 115. stav 10.	tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona
6.	Obrazac javne isprave iz stava 2. ovog člana, kao i obrazac sertifikata kratkog programa studija	Član 125. stav 6.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona
7.	Bliže uslove u pogledu postupka priznavanja radi zapošljavanja	Član 131. stav 8.	godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o visokom obrazovanju - Draft Law on Higher Education

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum, odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,
Sporazum, Naslov VIII Politike saradnje, Član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Opšti rok utvrđen članom 72. Sporazuma

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Potpuno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
NE

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?
NE

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

NE